

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİĞİN TARİHSEL VE KARŞILAŞTIRMALI
TEMELLERİ**

MEFIRE NJOYA ROUKAYA

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER PROGRAMI

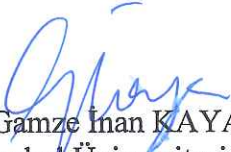
YRD. DOÇ. DR. GAMZE İNAN KAYA

TEZ DANIŞMANI

İSTANBUL-2015

2501121211 öğrenci numaralı Mefire Njoya ROUKAYA tarafından hazırlanan bu çalışma 22/12/2015 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Psikolojik Hizmetler programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi

Yrd. Doç. Dr. Gamze İnan KAYA (Danışman)
İstanbul Üniversitesi
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
İstanbul Üniversitesi
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZTABAK
Kültür Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

ÖNSÖZ

Bazı insanların yardımını olmadan bu çalışma tamamlanamazdı.

İstanbul Üniversitesine kaydolduğum ilk günden bugüne kadar benim için çabalayan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Gamze İNAN KAYA'ya şükranlarımı sunarak başlayacağım. Bu çalışmada bana yardımcı olduğu için teşekkür ediyorum.

Yüksek lisansımın ilk yılından bu yıla kadar çalışmalarımın temel atan hocalarım Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN'a, Prof. Dr. Ayşe Esra ASLAN'a, Doç. Dr. İlkay DEMİR'e, Doç. Dr. Esra İŞMEN GAZİOĞLU'a, Doç. Dr. Armağan KÖSEOĞLU'a, Yrd. Doç. Dr. Cengiz POYRAZ'a ve Yrd. Doç. Dr. Çare SERTELİN MERCAN'a teşekkür ediyorum.

Bu çalışmanın yapılmasında her şekilde katkıda bulunan akrabalarım, sınıf arkadaşlarıma, İstanbul Üniversitesi çalışanlarına ve arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Türkiye'de bu büyük deneyimi yaşamamda bana burs vererek fırsat verdikleri için Türkiye Bursları'na teşekkür ediyorum.

Türkiye'de kaldığım süre boyunca her zaman destek oldukları ve sevgileri için kardeşlerim Fatimatou'ya, Amina'ya, Nji Hassan'a, Abdel Karim'e ve Farida'ya, anneme ve babama (Bay ve Bayan Njoya) özel teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum.

MEFIRE NJOYA ROUKAYA

ÖZET

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİĞİN TARİHSEL VE KARŞILAŞTIRMALI TEMELLERİ

Bu çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri; İngiltere gibi Avrupa ülkeleri ile diğer yandan Türkiye etrafında, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik'in tarihsel arka planı, ki Psikoloji'nin bir alt dalıdır, ile beraber kurumlar, uygulamalar ve sistemler arasındaki karşılaştırmalı temeller araştırılmıştır. Döküman analizinin niteliksel metodolojisi kullanılarak, bu ülkelerin benzerlikleri, değişim süreçleri, farklılıkları çalışma boyunca değerlendirilmiştir. Dünyada, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik'in varolan sistemleri ile Kamerun'da bir okul disiplini ve meslek olarak bu branşın uygulanmasında büyüyen gereklilik arasında bir bağlantı kurulmuştur.

Çalışmanın sonunda, Kamerun'daki devlet ve özel üniversitelerinde, devlet ve özel yüksek meslek okullarında ya da yüksek öğretmen eğitim enstitülerinde, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik'in nihai uygulaması projesinin amacı için önemli tavsiyeler ve teklifler sunulmuştur. Kamerun'a katma değer getirecek olan bu proje, ülkenin eğitim sistemine yansıtacak nitelikte ve bütün hükümet kurallarına uygundur.

ABSTRACT

HISTORICAL AND COMPARATIVE FOUNDATIONS OF PSYCHOLOGICAL COUNSELLING AND GUIDANCE

In this study, the historical background of the Psychological Counselling and Guidance, a sub-division of Psychology, is being investigated alongside the comparative foundations between the systems, the application and institutions around the United States of America, European country as the United Kingdom, and then Turkey on the other side. Adopting a qualitative methodology of document analysis, their similarities, progressive evolution and their differences have been examined throughout this study. Later on, a link has been drawn between the existing systems of Psychological Counselling and Guidance around the world, and the growing necessity to implement this branch in the Cameroonian setting as a school discipline as well as a profession.

At the end of this research, relevant recommendations and proposals have been stated for the purpose of projecting an eventual application of Psychological Counselling and Guidance in Cameroonian state and private universities, state and private higher institutions, or in the Higher Teacher Training Colleges. This project in effect, brings up an added value that will transpire on the Cameroon educational milieu, and fits with all the governmental laws.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	X
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUM	1
1.2. AMAÇ	6
1.3. ÇALIŞMANIN ALT AMAÇLARI	6
1.4. ÖNEM	7
1.5. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	8
BÖLÜM II: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK TANIMLARI	9
2.2. PSİKOTERAPİ	17
BÖLÜM III: YÖNTEM	20
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	20
3.2. ÖRNEKLEM	20
3.3. ÖRNEKLEM SEÇİMİ	21
3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	22
3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	23
3.5.1. NİTEL KARŞILAŞTIRMALI STRATEJİ KULLANARAK DOKÜMAN ANALİZİ ...	23
BÖLÜM IV: AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ (ABD)	25
4.1. PDR'NİN ABD'DEKİ KÖKENİ	25
4.2. MESLEĞİN ABD'DE OLUŞUMU	28
4.3. ABD SİSTEMİ	30
4.4. ABD'DE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN GELECEKTEKİ UYGULAMALARI	36
BÖLÜM V: BİRLEŞİK KRALLIK	39
5.1. PDR'NİN BİRLEŞİK KRALLIK'DEKİ TARİHSEL KÖKENİ	39
5.2. BİRLEŞİK KRALLIK SİSTEMİ	41
5.3. BİRLEŞİK KRALLIK'TA PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN GELECEKTEKİ UYGULAMALARI	44

BÖLÜM VI: TÜRKİYE	47
6.1. PDR'İN TÜRKİYE'DEKİ TARİHSEL KÖKENİ	47
6.2. TÜRKİYE'DEKİ SİSTEM	53
6.3. TÜRKİYE'DE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN GELECEKTEKİ UYGULAMALARI	58
BÖLÜM VII: BULGULAR VE TARTIŞMA	65
7.1. ÇALIŞMANIN BULGULARI	65
7.2. KAMERUN ORTAMINDA PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK MODELİNİN UYGULANMASINA DAİR ÖNERİLER	68
7.3. KAMERUN'DA ORYANTASYON DANIŞMANLIĞI NASIL UYGULANMAKTADIR: DANIŞMANLARIN, OKUL MÜDÜRLERİNİN VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ?	72
7.4. KAMERUN'DA DANIŞMANLIK ORYANTASYONU ALANINDA NE YAPILABİLİR?. 74	
7.5. ÖNERİ 1: ORYANTASYON DANIŞMANLARINI PSİKO-PEDAGOJİK DANIŞMANLAR (PSİKOLOJİK DANIŞMANLAR VE REHBERLER) HALİNE GELEBİLMELERİ İÇİN YENİDEN EĞİTMEK	
Error! Bookmark not defined.	
7.5.1. PDR'İN UYGULANMASINDAN SORUMLU TÜM KURUMLAR VE BAKANLIKLAR	79
7.5.2. DERS PROGRAMI VE MÜFREDAT	
Error! Bookmark not defined.	
7.5.3. EĞİTİM SÜRECİ	81
7.5.4. ÖNCE EĞİTİM, SONRASINDA İSTİHDAM	82
7.6. ÖNERİ 2: KAMERUN DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDE YENİ BİR DİSİPLİNİN OLUŞTURULMASI: PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK	85
7.6.1. ÜNİVERSİTELERDE BİR DİSİPLİN OLARAK UYGULANMASI ESNASINDA PDR'DEN SORUMLU OLAN KURUMLAR VE BAKANLIKLAR	85
7.6.2. ADAYLARIN EĞİTİMİ	
Error! Bookmark not defined.	
7.6.2.1. DERS PROGRAMI	87
7.6.2.2. MÜFREDAT	87
7.6.2.3. EĞİTİM GÖREVLİLERİ YA DA UZMANLAR.....	88
7.6.3. DERSLERİN VE ÖĞRENCİLERİN KABULÜ VE AKREDİTASYONU	88
7.6.4. BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİNDE PDR BRANŞINA KABUL	89
7.6.5. EĞİTİM SÜRECİ	90
7.6.6. EĞİTİM SONRASI İSTİHDAM	91
7.6.7. KAMERUN'DA PDR'İN UYGULANMASINA DAİR TAVSİYELERİN ÖNEMİ ...	92

BÖLÜM VIII: SONUÇ VE ÖNERİLER	95
8.1. SONUÇ	95
8.2. ÖNERİLER	96
KAYNAKLAR	97
WEB SİTES	108
EKLER	109
ÖZGEÇMİŞ	127

KISALTMALAR

- ENS : Ecole Normale Superieure (Yüksek Öğretmen Eğitim Enstitüsü)
- MINESEC : Ministry of Secondary Education in Cameroon (Kamerun Orta Eğitim Bakanlığı)
- MINESUP : Ministry of Higher Education in Cameroon (Kamerun Yüksek Eğitim Bakanlığı)
- PDR : Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
- RAM : Rehberlik Araştırma Merkezi
- U.K : Birleşik Krallık
- U.S.A : Amerika Birleşik Devletleri

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik (PDR) hem meslek olarak hem de bir disiplin olarak gerekli bütün standartları karşılamaktadır ve kayda değer bir zaman periyodu boyunca böyle olagelmıştır. Hem üzerinde durduğu şeylerle hem de bazı zamanlardaki tarihi arkaplanıyla diğer akıl sağlığıyla ilgili disiplinlerden ayrılmış ve onlarla ilişkili olmuştur. Ancak bir meslek olarak Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik oldukça yenidir ve 1900lerin başlarında yenilikçi rehberlik faaliyetinden ortaya çıkmıştır (Doğan, 2000).

Dolayısıyla psikolojik danışmanlık bir taraftan bir grup bilimadamı tarafından psikolojinin yaşam boyu bireysel ve kişiler arası ilişkileri kolaylaştıran ve duygu, akıl sağlığı, eğitim, yetkinlik ve gelişim konularına odaklanmış bir kolu olarak görülmüştür (Society of Counselling Psychology, Division 17, American Psychological Association (APA), 2007). Aslına bakılırsa psikolojik danışman insanın sistemini anlamaya, anlam bulmak için onlarla çalışmaya, temel inançların gelişimini görmeye, otomatik olumsuz düşüncelerin kökenini görmeye ve savunmaları anlamaya muktedirdir ve bunların hepsini psikoterapi kullanarak yapar. Ayrıca danışanın deneyimlerini onlarla tartışır ve sonrasında uygun bir terapi yöntemi belirler (James, 2010).

Psikolojik Danışmanlığın klinik psikolojinin ana alt kolu olduğu düşünüldüğüne göre bu aslında psikolojik danışmanın genel rolüdür ve psikologa veya klinik psikologa yakın görünmektedir. Bu sebeple psikoloji ve psikolojik danışmanlığın ana ayrım noktası her kolda alınan eğitimden kaynaklanmaktadır. Klinik psikologlar genellikle daha çok şizofreni veya paranoya gibi ağır mental patolojilere sahip kişilerle ilgilenmektedirler. Psikolojik danışmanlar ise daha çok, daha az ilerlemiş akıl hastalıkları bulunan psikolojik olarak sağlıklı durumdaki bireylere yoğunlaşmaktadırlar (Brems & Johnson, 1997; Bechtoldt, H., Wyckoff, L. A., Pokrywa, M. L., Campbell, L. F., & Norcross, J. C., 2000; Godelek & Kayar, 2012).

Diğer taraftan Rehberlik, bir disiplin veya meslek oluşturma maksadıyla, eğitim fakültesinde psikolojiye dayalı bir program ile açıkça psikolojik danışmanlık ile birleştirilmiştir ki Türkiye'deki sistemde görüleceği üzere genellikle Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik olarak adlandırılır (Godelek & Kayar, 2012). Nitekim Sharma'ya (2001) göre rehberlik genel olarak bireylerin aile, okul veya diğer sosyal problemler gibi hayatın farklı dönemlerinde ihtiyaç duydukları bir süreç olarak düşünülmektedir. Rehberler tarafından insanlara ihtiyaç duydukları yardımı sağlamak için kullanılır; bu, onların rollerinden birisidir.

Yine de bu çalışma uluslararası bir düzeyde olacaktır yani çalışma ağırlıklı olarak Amerika, Avrupa ülkesi (Birleşik Krallık), Türkiye ve Kamerun üzerine yoğunlaşacaktır. Bu bölgeler araştırmanın çerçevesini belirlemek maksadıyla bu araştırma için kasten seçilmiştir. Ayrıca bu çalışmadaki ülkeler bazı temel meselelerin zamansal mukayesesi ve bu seçilen ülkelerdeki psikolojik danışmanlık ve rehberliğin başlangıçtan günümüze gelişimini sunmak için seçilmiştir.

Bu giderek, araştırmanın bulgularına bağlı olarak, Kamerun'da Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik'in gelecekteki başvuru ve uygulama koşullarına uyumlandırılmış modellerin önerilmesi biçiminde yerinde tavsiyelerin sunumuna öncülük edecektir. Bu bakımdan, Afrika genelinde ve özellikle Kamerun'da psikolojinin uygulanma durumu kapsamlı olarak ele alınacaktır. Diğer taraftan, Kamerun'daki eğitim sistemine ilişkin bir girişe yer vermeden önce çalışmanın temel amacı, tarihsel arka plan ve hedeflenen diğer ülkelerde gözlemlenen sistemler incelenecektir.

Öncelikle çalışmanın bu bölümünde Afrikalı veya siyahi psikoloji hakkında bir açıklamanın yapılması gerekmektedir. Bu manada siyahi psikolojiyi Afrika evrenbiliminin bakış açılarından sosyal evrenin doğasıyla ilgilenen bir bilgi sistemi – tanımlar, kavramlar, felsefe, prosedürler ve uygulama - olarak tanımladığı için Baldwin'den (1986) bahsedilebilir. Bu, aslında psikolojik fenomenlere göre Afrikalı hakikatinin yapısına ait prensiplerin –kökten inanışların- uygulanmasıdır.

Nsamenang (2005) daha sonra bu tanımı, Afrikalı aklındaki yerli ve ithal imgelerin örtüşmesi üzerinde çok az düşünülmüş veya teori üretilmiş olduğunu Afrika ülkelerinde uygulandığı şekilde psikolojinin batı psikolojisinin ithali olduğu şeklinde açıklayarak desteklemiştir; bu batılı psikoloji de modern bireylere uymaktadır böyle olunca siyahi akla ve sosyal düşünceye değil Bulhan'ın (1985) ifade ettiği gibi batılıların düşüncesine uymaktadır. Bu sebeple psikoloji Afrika ülkelerinde özellikle akademik alanda -bazı üniversitelerde psikoloji bölümlerinin kapatılması, bazı protestocu öğrenciler tarafından çalışma materyallerinin tahrip edilmesi vs gibi sosyal ve hükümete ait problemlerle birlikte- başarılı olmak için eziyet çekmektedir (Nsamenang, 1992).

Siyahi kişilerin anladığı şekilde psikolojinin bu algılarına göre Kamerun'da (merkezi bir Afrika ülkesi) ve diğer birçok Afrika ülkesinde psikoloji ve ilgili konuların özel sistematik bilgi ve inanca göre farklı ele alınması beklenebilir. Bu çalışmada "siyahi psikoloji" hakkındaki tartışmalar üzerinde durmayacağız aksine genelde Afrika ülkeleri özelde Kamerun'daki psikolojik danışmanlık ve rehberliğin mevcut sistemlerinin işleyişi üzerine odaklanacağız. Diğer taraftan Kamerun'un gelişmiş bir ülke olma gayesine ulaşmak için eğitim, tarım, sağlık vb içeren birçok alanda çeşitli gelişim projeleri başlatan bir ülke olduğunu bahsetmekte fayda var. Bu sebeple psikolojik danışmanlık ve rehberlik gibi yeni ilgili ve faydalı alanların uygulanması hususunu gündeme getirmek Kamerun devleti için sadece olumlu bir katkı olabilir. Bu görüş, modernleşmeyle ilgilenen toplumlar ayrıca mümkün olduğunca az psikolojik bozulma ve yabancılaşmayla tamamlanacak gelenekselden modern topluma bir geçişe izin veren destek hizmetlerini de düşünmeli diyen Moracco (1985) tarafından desteklenmektedir.

Yine de kariyer oryantasyonu ve psikolojik danışmanlık alanlarında bulunan gözlem ve birkaç literatürden yola çıkarak kariyer yönlendirme hizmetlerinin ve psikolojik danışmanlığın Kamerun'un eğitim ve meslek sisteminde birbirine karıştığı fark edilmiştir. Bu, şu anlama gelmektedir; Bomda'nın (2010) çalışmasında açıkladığı gibi ağırlıklı olarak öğrencilere gerekli

psikolojik destek ve danışma sağlayanlar öncelikli olarak bu görev için yetişmemiş eğitimli kariyer danışmanlarıdır.

Buna ek olarak Kamerun'da her yaşta öğrencinin psikolojik takibi çok az veya yetersiz bir şekilde birçok bilimsel araştırmada vurgulanmaktadır; Nsameng (1995), çok az Afrikalının ve hükümetlerinin eğitsel ve toplumsal alanlarda psikolojinin anlamını ve potansiyel uygulanmasını bildiğini söyleyerek bu durumu kabul etmektedir. Yine de yazar sonrasında psikolojinin ve psikolojiyle ilgili disiplinlerin yavaş bir şekilde profesyonel bir disipline, birçok Afrika ülkesinde akademide ve toplumda hala önemli bir yer işgal etmeyen yeni bir bilime evrildiğini kabul etmiştir. Sosyo-ekonomik konumundan bağımsız olarak dünyadaki farklı ülkeler günümüzde, yaşadığımız modern dünyadaki sosyal ve ekonomik değişimlerin ortaya çıkardığı problemlerle baş etmelerinde insanlara destek olmak amacıyla danışmanlığı benimsemektedirler (Bojuwoye, 1992). Ancak bir meslek ve disiplin olarak psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti eğitim sistemine ve bireylerin hayatlarına katkıda bulunabilecekken Türkiye veya Avrupa ve Amerikan ülkelerinde sunulduğu gibi Kamerun sisteminde henüz gerçek manada uygulanmamaktadır.

Bu, aslında çalışmamızı yürütmedeki ana hedeflerden biridir. Giriş bölümünde daha önce açıklandığı gibi Kamerun'daki psikolojik danışmanlık ve rehberlik sisteminin diğer yerlerdeki mevcut sistemlerle karşılaştırılması bu çalışma boyunca sunulacaktır ve sonrasında eğitim, kültür, tarih vs gibi farklı alanlarda ülkenin arkaplanı temel alınarak Kamerun'da uygulanabilecek bir model önerilecektir.

Kamerun, 21,699,631 kişilik nüfusuyla Orta Afrika'da yer alan bir ülkedir. Yetişkin nüfusun %67,1'i eğitimle meşguldür, neredeyse bütün çocuklar okula yazılıdır. Eğitimli nüfusun %56,7'sini erkekler %47,7'sini kadınlar oluşturmaktadır (Census Office of Cameroon, 2015). Ülke 1960 ve 1961'de sırasıyla Fransa ve Büyük Britanya'dan bağımsızlığını kazanmıştır. Sömürge ülkeleri Kamerun'u Fransızca ve İngilizce konuşan bölgelere ayırarak ülkeden çekilmişlerdir; ayrıca Kamerun'da çok fazla iz bırakmıştır ki kendi dilleri bu izlerden en

önemlidir. Dolayısıyla Fransızca ve İngilizce eğitim, hükümet, siyaset, ekonomi ve diğerlerinin resmi dilleri olarak kullanılmaktadır. Bu resmi dillerin yanında Kamerun'da yerel seviyede 250 yerel ve ana dil bulunmaktadır ancak gittikçe artan seviyede bu yerel dillerden bazıları yok olmasını engellemek amacıyla okullarda okutulup teşvik edilmektedir. Bazı Kamerunlu dilciler bu dillerin, eğitimin temel seviyelerinde başlayıp nihayetinde Kamerun'un ulusal dillerinden birinin Fransızca ve İngilizcenin yerini alacak şekilde eğitim sistemine aşamalı bir şekilde girişini desteklemektedirler.

Buna ek olarak Kamerun, Fransa ve Büyük Britanya'dan eğitim sistemlerini de miras almıştır. Kamerun'daki eğitim oryantasyonu üzerine 4 Nisan 1998 tarihli N°98/004 numaralı Kamerun yasasına göre aslında Kamerun'un birleşik bir eğitim sistemi bulunmaktadır; İngilizce konuşulan veya Anglosakson sistemi ile Fransız ve İngiliz eğitim sisteminden model alınmış Fransızca konuşulan sistem ancak bu Kamerunluların ihtiyaçlarına uyması için özelleştirilmiştir bunu yapmadaki amaç da daha önce ikiye bölünen ülkenin bu parçalarının (İngilizce konuşulan ve Fransızca konuşulan) ulusal birleşimini ve kişilerin ikidilliliğini teşvik etmektir.

Ülke, İngilizce konuşanlar ve Fransızca konuşanlar için hem özel hem devlet okulu olan birçok ilköğretim (6 yıl), teknik ve genel liseyi barındıran on bölgeye ayrılmıştır; Fransızca konuşanların genel lisesi ve İngilizce konuşanlar için öğrencilerin uzmanlık için bazı konuları seçtiği Kamerun Eğitim Kurulu İleri Seviye Genel Sertifikası (Cameroon General Certificate of Education Board Advanced Level – GCE A Level) alanlarına göre harflerle sınıflandırılmış (Edebiyat için A, Matematik için C, Fen için D) Secondary School Baccalaureate Diplomasıyla taçlandırılmıştır (7 yıldan sonra). Diğer bir taraftan hem İngilizce konuşanlar hem de Fransızca konuşanlar için olan teknik liseler teknik alanlarına bağlı olarak, yine alfabetik harflerle isimlendirilmiş karmaşık serilerle sınıflandırılmış Secondary School Baccalaureate Diplomasıyla taçlandırılmıştır ancak bu bölümde oryantasyon seçeneği adaylar için daha geniştir; örneğin “Aksiyon & İdari Haberleşme” için G1 serisi, “Muhasebe İdaresi” için G2 ve diğer birçoğu mevcuttur ki bunlar aslında aynı zamanda profesyonel eğitim okullarıdır (Minesec, 2015).

Kamerun Yüksek Öğretim Bakanlığı'na göre çeşitli alanlarda kaliteli yüksek öğrenim eğitimi veren toplamda 12 devlet üniversitesi ve yüksek enstitüye çevrilmiş sayısız özel üniversite bulunmaktadır ve bunlar adayların yetkinliklerini ve hem ulusal hem de uluslararası alanda iş pazarındaki rekabeti arttırmak için yeni disiplinleri kabule açıktır (MinSup., 2015).

Böylece çalışmada, ağırlıklı olarak psikoloji, danışmanlık ve rehberlik konularının temel terimlerine dair çeşitli tanımlar ortaya konulmuş olacaktır. Sonrasında Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik'in kökeni ve tarihsel arka planına ilişkin sunuşla birlikte hedeflenen ülkelerde uygulanmakta olan sistemin kurumları arasında ayrıntılı karşılaştırmalar yapılacaktır.

1.2. AMAÇ

Bu çalışmanın ana hedefi, ilgili literatüre dayanarak doküman analizi yoluyla ABD, Avrupa, Türkiye ve Kamerun'da Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik uygulama ve sistemlerinin tarihi arkaplanı ve sonrasında karşılaştırmalı incelemesini sunmaktır.

1.3. ÇALIŞMANIN ALT AMAÇLARI

- Konunun (danışmanlık ve rehberlik) anahtar kelimelerine kapsamlı tanımlar sunmak.
- Dünyada ve özellikle ABD, Avrupa ve Türkiye'de psikolojik danışmanlık ve rehberliğin tarihi arkaplanını ve kökenini sunmak.
- Her ülke için kimlerin psikolojik danışman ve rehber olarak adlandırıldığını ve bu alandaki öncülerin kimler olduğunu açıklamak.
- ABD, Avrupa, Türkiye ve Kamerun'da psikolojik danışmanlık ve diğer ilgili meselelerdeki uygulamaları, prensipleri ve bunlardan sorumlu kurumları karşılaştırmak.

- Seçili ülkelerde planlanan gelecekteki PDR uygulamalarını sunmak.
- Bu çalışma sırasında diğer ülkelerdeki bu disiplinin durumu açıklandıktan sonra Kamerun'daki PDR'nin güncel durumunu ortaya koymak için öğretmen, oryantasyon danışmanları ve okul müdürü gibi eğitim alanında çalışan Kamerunluların fikirleri toplanacaktır.
- Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak Kamerun'da Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında gelecekteki yürütme ve uygulamalar için yeniden uyarlanmış modeller şeklinde konuyla ilgili öneriler sunmak.

1.4. ÖNEM

Çalışmanın amaçlarından açıkça görülebileceği gibi doldurulması gereken bir boşluk bulunmaktadır ve bu da ancak bu tür bir çalışma yürütülerek yapılabilir. Dolayısıyla bu çalışmanın ilgi alanı öncelikle ABD, Avrupa ve Türkiye'nin eğitim sistemlerinde uygulama ve yürütme açısından birbirlerini nasıl etkilediklerini belirterek bu ülkelerdeki psikolojik danışmanlığın tarihi ve kökenin gelişmesini tam olarak ortaya koymaktır.

Ayrıca neticede bu çalışma ilgili literatür araştırmasından sonra mevcuttaki Batılı modellerden alınmış ve Kamerunluların düşünce, uygulama ve kurumsal normlarına uyarlanmış milli bir uygulanabilir psikolojik danışmanlık ve rehberlik modeli sunmak için yapılmıştır. Böyle bir model sunmanın Kamerun eğitim sisteminin gelişmesine katkıda bulunacak ve ülkenin iş niteliğinin iyileşmesine faydalı olacak değerli ve önemli bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca bu çalışma, bu meslekte olan veya olmayan okuyucuları dünyadaki Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin güncel durumu ve uygulamaları hakkında bilinçlendirecektir.

1.5. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Çalışma sadece aşağıdakilerle sınırlı olacaktır:

- Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa (Birleşik Krallık), Türkiye ve Kamerun'daki psikolojik danışmanlık ve rehberliğin tarihi arkaplanı ve kökeniyle ilişkili literatürün analizi. Ülkelerin hangi sebeplerle seçildiği daha sonraki bölümde açıklanacaktır.

- Dünyadaki psikolojik danışmanlık ve rehberliğin karşılaştırmalı analizi ve sonrasında araştırma sırasında varılan bulgulara dayanarak Kamerun'da bu disiplin için uygulanabilir bir model tasarısı sunmak.

Dolayısıyla; nihai gayesi Kamerun'un eğitim ve meslek alanına bu disiplini yerleştirmek ve yürütmek için en uygun modeli geliştirmek olması bakımından çalışmamızın omurgasını oluşturan, seçili batılı ülkelerde ve Kamerun'da algılandığı şekliyle psikolojik danışmanlık ve rehberlik üzerine vurgu yapılmaktadır.

Doğrusu dünyada meydana gelen günlük değişimler ve tarım, sağlık, eğitim, endüstri, çevre vs gibi farklı alanlarda Kamerun hükümetince başlatılan ilerici gelişmeler ile birlikte, ki bu Kamerun Cumhurbaşkanlığınca ve Stratejik Gelişim ve İstihdam için Kamerun Devlet Belgesinde (DSCE, 2014) belirtildiği üzere 2035 yılında Kamerun'u gelişen bir ülke durumuna getirecektir, birçok batılı ülkede olduğu gibi ilk okuldan üniversite dönemine kadar genç beyinler için psikolojik takviye ve destek (onların akıl sağlığı ve eğitimi de dahil) sağlamanın Kamerun halkı için büyük bir katkı olacağı fark edilmiştir. Daha önce bahsedilen amaçlar aynı zamanda bu geniş çalışmayı yapma sebebini oluşturmaktadır. Ayrıca çalışmamızda kullanılan araştırma metodu ve prosedürleri gelecek bölümde ele alınacaktır.

BÖLÜM II: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin kavramını ve amacını düzgün bir şekilde anlamak sözü edilen konunun her bir teriminin ayrıntılı bir şekilde tanımlanmasından geçer. Hem bir meslek hem de bir disiplin olarak Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin yüzyıllardır sosyal yaşamda var olduğuna gözlemlemişlerdir. Bu sebeple danışmanlık terimine açıklık getirerek başlamak sonrasında rehberliğin tanımını yapmak ve kısaca psikoterapi hakkında bilgi vermek gereklidir.

Kesinlik olması için konunun anahtar kelimeleri için verilen tanımlar Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin öncülerinin çoğunun yurdu olarak bilinen dolayısıyla dünyanın diğer kısımlarındaki bilimadamlarınca alıntılanan ABD’den alınmıştır. Ayrıca konuyla ilgili kaynak sağlayan diğer ülkelerden bazı çağdaş araştırmacılar; mesleğin genel tarihsel kökenini çalışmanın bu bölümünde ele almıştır.

2.1. PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK TANIMLARI

Online Etymology Dictionary (2015) sözlüğüne göre 1965’te “ruh bilimi” anlamındaki Modern Latince’deki *psychologia*’dan gelen **Psikoloji** 16. yüzyılın ortalarında Almanya’da Melanchthon tarafından Yunanca *psyche* “nefes, ruh, nefes” ve *logia* “bilim” kelimelerinin Latince edilmiş şeklinden türetilmiştir. İlk olarak 1748’te Christian Wolff’un “*Psychologia empirica*” (1732) eserinde “akıl bilimi” anlamında kullanıldığına rastlanan bu kelimenin daha sonraları 1890’ların başında modern anlamda davranış ile ilgili olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu büyük bilimsel alana ek olarak danışmanlık, rehberlik, örgütsel, toplumsal psikoloji vs gibi hepsi insan zihninin durumu ile ilişkili farklı yönelimler eklenmiştir. Bu sebeple bu çalışmada odak nokta rehberlik ve psikolojik danışmanlık olması hasebiyle dünyada bir meslek ve disiplin olarak gelişimi ve uygulamaları hakkında daha fazla ayrıntıya yer verilecektir.

Online Etymology Dictionary (2015) sözlüğüne göre **Danışmanlık (Counseling)**, 13. yüzyılın sonlarında Eski Fransızcadaki *conseiller* “öğüt vermek, danışmak”, Latincedeki *consiliari, consilium* “plan, fikir” (fikir verme) kelimelerinden ortaya çıkmıştır. Birkaç ek ile birlikte *Counseling* (Danışmanlık) halini almıştır ve 1530’larda “sosyal veya psikolojik problemler hakkında profesyonel öğüt verme” anlamında kullanılmaya başlamıştır.

Diğer bir taraftan **Rehberlik (guidance)** 1530’larda *guide* (yol göstermek) ve *-ance* kelimelerinin birleşimiyle “yönlendirme süreci” olarak ortaya çıkmıştır ve 15. yy.da *guying* kelimesinin yerini almıştır. 1927 yılından itibaren okulda, kariyerde, evlilikte vs yönlendirme anlamında kullanılmıştır (Online Etymology Dictionary, 2015).

Bir meslek olarak ele alındığında rehberlik süreci, öncelikli bir hayat tarzı seçmek veya başka herhangi hayati öneme sahip seçimler gibi insanlara, hayatlarını etkileyen önemli kararlar almalarında yardımcı olmaya odaklanır (Gladding, 1978). Gladding (1978) tarafından ifade edilen bu danışmanlık algısı kullanım yerine göre diğer birçokları tarafından itirazlara maruz kalmış ve tamamlanmıştır.

Jones’a (1963) göre rehberlik, bir kişi tarafından başka bir bireye sağlanan kişisel yardımını gerektirir; bir kişiye nereye gitmek istediği, ne yapmak istediği veya amacını nasıl en iyi şekilde gerçekleştirebileceğine dair karar vermede yardımcı olmak için tasarlanmış bir süreçtir; rehberlik eden kişi danışana hayatında ortaya çıkan problemleri çözmede destek olur.

Miller (1961) ise rehberliği, bireylere kendi hayatlarında sahip oldukları veya olacakları eğitim ve meslek imkanları ile kişisel fırsatları akıllıca değerlendirme ve kullanmaları için yardım etmenin profesyonel yolu olarak görmektedir. Bundan başka rehberlik, akademik çevreye ve kendi hayatlarına adaptasyonu sağlamaları için öğrencilere yardım edilen bir çeşit hakiki destek olarak görülmüştür.

Ancak rehberlik genel olarak her yerde ailede, okulda ve toplumda ihtiyaç duyulan birebir bir süreç olarak görülebilir; örneğin ailelerde boşanma, çalışan ebeveynler, disiplinsizlik, kaynaştırmalı eğitim, yoksulluk, işsizlik, yolsuzluk durumları vs. (Sharma, 2001).

Çeşitli rehberlik türleri vardır; biz ağırlıklı olarak kişisel, eğitsel ve mesleki rehberliği ele aldık ancak bunlarla sınırlamadık.

Kişisel rehberlik bireylere ekonomik ve finansal zorluklar, sağlık sıkıntıları vs gibi psikolojik ve toplumsal çevre problemleriyle başa çıkma ve onlara uyum sağlama konusunda destek olur (Sharma, 2001). Bunun, danışanın rehberden hayat tarzını iyileştirmeye yardımcı olacak değerli ipuçları aldığı yüzyüze bir destek türü olduğu açıktır.

Bu nedenle bu çalışmanın eğitim temelli olması sebebiyle kişisel veya birebir rehberlik yerine öğrencilerin rehberliği üzerine daha çok eğileceğiz. Şu noktaya da dikkat edilmelidir; bu rehberlik hizmetleri öğrencilere hayatlarının her yönünde çevreleriyle düzgün bir uyum kurabilmelerinde yardımcı olmaktadır (Sharma, 2001). Bu nedenle öğrencilerin odaklandığı rehberliğin diğer türleri – mesleki ve eğitsel - ele alınacaktır.

Eğitsel Rehberlik öğrencilere sağlanan ve okullarına uyum sağlama, ders programı seçimi, okul tercihi için beklenen destek ile ilgilenir (Jones, 1963). Bu genel olarak okul rehberinin öğrencilere sağladığı akademik destektir.

Ancak doğru eğitsel rehberliğe rağmen son zamanlarda yapılan araştırmalar dünya çapında özellikle ilköğretim seviyesinde öğrenciler arasında akademik başarısızlığın ve okuldan ayrılmaların gittikçe arttığını göstermiştir. Bu, ABD’deki okulların çoğu için de geçerlidir örneğin 1983’te *A Nation at Risk*’te National Commission of Excellence in Education tarafından Amerika Birleşik Devletlerinde bulunan ilk ve orta seviye eğitimin kötüleşen kalitesi ile ilgili tehlike işareti niteliğinde bir rapor sunulmuştur (Lewis, Stone, Shipley, & Madzar, 1998). Bu rapor yetişkinler ve çocuklar arasında yaygın olan okuma yazma bilmeme oranı ve çoğunluk ile azınlık gruplarının üyeleri arasındaki büyük akademik uçurumu hakkında farkındalık yaratmaya yardımcı olmuştur (Lewis, *et All*, 1998). Yine de o zamanlardan sunulan çözüm önerilerinden birisi lise sonrası eğitim için daha çok öğrenci hazırlamak amacıyla çok sıkı, akademik temelli müfredata vurgu yapan okul reformlarıdır; bu lise sonrası eğitim ayrıca mesleğe yönelik okulların yönelimi olarak da görülebilir. Bu okullar meslek yüksekokulları diye de adlandırılır; ilk olarak Almanya’da daha sonra ABD’de uygulanmıştır ve yayılmaya devam etmektedir, öğrencilerin liseden sonra kolayca iş sahibi olmalarına yardımcı olmaktadır (Greenhaus, H. J., & Callanan, A.G., 2006).

Mesleki rehberlik öğrenciye kendine uygun bir meslek seçmesi ve buna hazırlanması için verilen destektir. Genel olarak bireylere gelecek planlarıyla ilgili karar vermesinde ve seçim yapmasında ve tatmin edici mesleki uyuma ulaşması için gerekli kariyer karar ve seçimlerinde yardımcı olmakla ilgilenir. Dolayısıyla aşağıdaki sorgulamalarla bağlantılıdır:

- Hayatta ne yapacağım?
- Bana en uygun şey ne?

- Yeteneklerim ve kapasitemi nasıl bulacağım?
- Kariyer seçimimde kim bana yardımcı olacak?

O zaman mesleki rehberlik öğrencilere kişiliklerine göre bu problemleri çözmeye destek olacak süreçtir; insanlar kendi ilgi alanlarına (Holland, 1997) ve eğitim seviyelerine (ilk, orta, lise vs.) (Sharma, 2001) uyan meslekleri seçerler.

Kariyer danışmanlığının ABD hükümetinin kendi sistemine kariyer danışmanlığını getirmesiyle ortaya çıktığını ve Amerikalıların Frank Parsons'ın 1909'da *Choosing a Vocation* adlı eserinde ilk olarak önerdiği kariyer danışmanlığını ilk uygulayanlar olduğunu belirtmek gerek. Dolayısıyla Parsons'a (1989) göre kariyer danışmanları sadece ne çeşit iş yapmak istediklerine karar vermede zorluk çeken insanlarla değil aynı zamanda iş bulmada sıkıntı yaşayan ve iş performansı ve iş memnuniyeti tatmin edicinin altında olanlarla da çalışır. Yine de söylenmek istenen mesleki rehberliğin sadece akademik çevreyle sınırlı olmadığıdır; genellikle şirketler tarafından işçilerini yetkinliklerine uygun alanlara yönlendirmek için de kullanılmaktadır.

İşte bu anlamda Holland (1997) meslek ile ilgili, bireylerin işi ile çevreleri arasındaki uyumun onları daha tatminkar ve başarılı yaptığını savunan bir teori geliştirmiştir. Bu teori daha sonra insanları ve meslekleri altı kişilik tipinde sınıflar ki bunlar; Gerçekçi, Araştırmacı, Artistik, Sosyal, Girişimci ve Geleneksel'dir (RIASEC). Gerçekçi tip insanlar pratik şeylere değer verirler, kendilerini pratik ve mekanik olarak görürler ve hayvanlarla, aletlerle veya makinelerle çalışmayı severler. Araştırmacı bireyler bilime değer verirler, kendilerini entelektüel ve titiz olarak görürler ve matematik veya bilim problemleri çözmeyi ve çalışmayı severler. Artistik insanlar yaratıcı sanatlara değer verirler, kendilerini dışavurumsal ve orijinal olarak görürler ve drama veya müzik gibi yaratıcı aktiviteler yapmayı severler. Sosyal insanlar, insanlara yardım etmeye ve sosyal problemleri çözmeye değer verirler, kendilerini yardımsever ve güvenilir olarak görürler ve öğretme veya bakıcılık gibi diğerlerine odaklanmış şeyleri yapmayı severler. Girişimci kişiler politika, liderlik ve işletmedeki başarıya önem verirler, kendilerini hırslı ve sosyal olarak görürler ve insanları ikna etmeyi ve onlara öncülük yapmayı severler. Geleneksel insanlar işletmedeki başarıya değer verirler ve kendilerini düzenli ve plana uymada iyi olarak görürler ve kurulu bir düzende rakamlarla, kayıtlarla veya makinelerle çalışmayı severler.

Ayrıca Gladding'in (1978) bakış açısından rehberlik ile ilgili erken dönem çalışmaların çoğu bir yetişkinin çalışma alanı veya doğru meslek seçimi gibi konularda bir öğrenciye karar vermede yardımcı olduğu okullarda ve kariyer merkezlerinde gerçekleşmiştir. Bu ilişki eşit olmayan kişiler arasındaydı ve daha az deneyimli olanın hayatta yönünü bulmasına yardımcı olma bakımından faydalıydı.

Benzer şekilde çocuklar uzun zamandır ebeveynlerden, dini liderlerden ve koçlardan "rehberlik" alıyorlar. Bu süreçte kendileri ve dünyaları hakkında bir anlayış geliştirdirler. Ancak rehberlik, psikolojik danışmanlığı da kapsayan bu alanın sadece bir parçasıdır ve daha önce belirtildiği gibi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ağırlıklı olarak öğrenenler veya ihtiyacı olan diğer bireylerin gereksinim duyduğu gerekli psikolojik yardım ve eğitsel desteği sağlamayı hedefliyor.

Çalışmanın önceki bölümlerinde genel anlamıyla danışmanlık ve rehberliği tanıtmış ve sosyal yaşamda veya akademik hayatta olsun her bir terimin farklı noktalarına değinmiştik ancak şu nokta dikkatten kaçmamıştır; psikolojik danışmanlık ve rehberlik psikoloji temelli bir mesleğin birlikte yürüyen bölümleridir ve rehberlik ile danışmanlık arasındaki fark rehberlik bireylere günlük hayatlarında en çok neye değer veriyorlarsa onlarla ilgili kararlarında destek olmaya odaklanırken danışmanlık onlara hayatlarının farklı yönlerinde ilgili değişiklikleri yapmalarında yardımcı olur.

Bu bakış açısıyla, **Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik**, grup olarak, birlikte incelendiği zaman, nasihatler veren ve hayatın çeşitli alanlarında öğüt verici rolü üstlenen filozoflar, papazlar, Tanrı'nın diğer temsilcileri ve dinler ile Antik Yunan'a kadar dayanmaktadır. Platon çoğu zaman psikolojik sezgiyi sistematik bir teoriye dönüştürenlerden ilk düşünürlerden bir olarak tanınır (Belkin, 1975). Buna ek olarak ilk Yahudi, Hristiyan ve İslami Öğretilerin bireylerin hakları ve insani idealar üzerine vurgu yaptığını ileri sürmüştür. Bu çağda yapılan birçok katkı daha sonra psikoloji alanında geliştirilenlere benzemektedir.

Psikolojik danışmanlık için yıllardır farklı tanımlamalar yapılagelmiştir. Ancak 2010 yılında American Counselling Association (ACA)'ın da içinde bulunduğu 29 danışmanlık derneği, bu derneğin 19 kolundan ikisi hariç tamamı, American Association of State Counselling Boards

(AASCB), Council for the Accreditation of Counselling and Related Educational Programs (CACREP), National Board for Certified Counsellors (NBCC), Council of Rehabilitation Education (CORE), Commission of Rehabilitation Counsellor Certification (CRCC) ve Chi Sigma Iota (Counselling Honour Society International) danışmanlığın tanımı konusunda bir fikir birliğine ulaşmıştır ve Gladding'in (1978) ifade ettiği şekliyle psikolojik danışmanlık çeşitli bireylerin, ailelerin ve grupların akıl sağlığı, sıhat, eğitim ve kariyer hedeflerini gerçekleştirmelerini sağlayan profesyonel ilişki olarak tanımlanmıştır. (www.counseling.org/20-20/index.aspx).

Yine de danışmanlık için yapılan birçok tanım yani BAC (British Association Counselling)'in 1999'da yaptığı tanımlar derneklerin hemfikir olmasından önce kabul edilmişti. BAC danışmanlığı, danışmanın danışanın sağlığına çok faydalı olacak ve daha dolu dolu yaşamının yollarını keşfedip bulması ve açığa çıkarması için gereken zaman, dikkat ve saygıyı sunduğu etkileşim olarak görür. Buna ek olarak danışmanlık Burks ve Steffle (1979, p. 14) tarafından "eğitilmiş bir danışman ve danışan arasındaki profesyonel ilişki" olarak görülmüştür. Bu ilişki genellikle birebir olmaktadır ve danışanların kendi yaşam alanlarına dair görüşlerini anlama ve açıklamalarına ve anlamlı, iyi düşünülmüş kararlar alma ve problemlerin çözümü yoluyla kendi belirledikleri hedeflere ulaşmayı öğretmeye yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Krumboltz (1965) ise danışmanlığı danışanın, kendi problemlerine bir çözüm getirecek davranış biçimleriyle meşgul olmasını sağlayacak çaba olarak görür.

Önceki tanımlardan danışmanlık algısıyla ilgili genel hedef ve noktalar saptanabilir. Bu sebeple danışmanlığın aslında danışana kendi problemlerini çözmede yardım etmeyi hedefleyen, eğitilmiş bir danışmanın belirli bir danışana gerekli yardımı sağlaması için birebir ilişkinin öncelendiği bir süreç olduğu söylenebilir. Danışmanlık insanlara seçim yapmalarında ve karşılaştıkları zorluklarda kendi başlarına hareket etmelerinde yardımcı olan bir meslektir.

İnsanların ilişkilerde zorluklar, maddi zorunluluklar, işsizlik, boşanma veya diğer tür baskılar gibi zorluklarla karşılaşmaları yaygın bir durumdur. Hayatın sürekli değişen durumları karşısında pozitif kalabilmekteki başarısızlık bireyin olanaklarına yansiyabilir ve kişinin sağlığını ve yaşam kalitesini azaltarak genellikle stres, endişe, depresyon veya hareketsiz kalma ile sonuçlanabilir. Dolayısıyla danışmanın hedefi bireylere kendi kendilerinin yardımcıları olmayı

öğretmek ve onlara zor bir durum karşısındaki olumsuz tepkilerini yatıştırmak için yardımcı bir ilişki kurma yoluyla destek olmaktır (Sharma, 2001; Corey, 2004).

Bu sebeple Rogers'ın (1961) tarif ettiği gibi psikolojik danışmanlık taraflardan en az birinin büyüme, gelişme, olgunlaşma, iyi işleyiş konusunda teşvik etme niyetine sahip olduğu ve ikinci kişiliğin (alter ego) hayatıyla başa çıkmada gelişme göstermeye istekli olduğu bir meslektir. Bu görüş sosyal alanlarda anne-çocuk veya öğretmen-öğrenci gibi çeşitli kişiler arası ilişkileri sergiler. Bu yüzden okullarda öğrencilere rehberlik servisinin yanında danışmanlık da sağlanmaktadır. Bu yol ile danışmanlık ve rehberlik uzmanları eğitim alanlarında da çalışmaktadır ve bunun öğrenciler için çok çeşitli faydaları bulunmaktadır (Sharma, 2001).

Yukarıda farklı bilimadamlarının yaptığı tanımlardan, psikolojik danışmanlığın eğitimli bir uzman yardımıyla belirli bir danışanın psikolojik -zihinsel ve davranışsal- gelişme ve iyileşmesinde yardımcı olmayı hedefleyen bir uygulama olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu amaç altında danışmanlık uygulamasının temelinde mevcuttur ve daha sonra açıklanacağı gibi psikolojinin ana kollarından birini oluşturmak için rehberlik kavramıyla birleştirilmiştir.

Diğer taraftan elimizde araştırmanın kapsamından dolayı bu çalışmada kısaca yer alacak psikoterapi kavramı var; ağırlıklı olarak psikolojik danışmanlık ve rehberlik üzerinde durulan bu çalışmada bu alanda kullanılan farklı anahtar kavramlar arasında oluşabilecek karışıklığı önlemek için danışmanlık ve rehberliğin yanında psikoterapiden de bahsetmek yerinde olacaktır.

Sonraki bölümlerde, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik'in dünya çapında kökenine ilişkin genel bir sunuş eşliğinde daha ayrıntılı bilgi ve karşılaştırmalara yer verilecektir.

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik farklı bölgelerde farklı insanlar tarafından ilk çağlarda uygulanmıştır. Filozofların, kilise papazlarının ve Müslüman liderlerin hepsi bazı dönemlerde o veya bu şekilde halka danışmanlık desteği vermenin gerekliliğinin farkına varmışlardır (Verne, 1968). Aşağıdaki satırlar Verne'nin (1968) ifade ettiği şekilde danışmanlığın gelişimini farklı çağlara göre sunmaktadır:

Orta Çağ (10th – 15th Century): Orta çağ boyunca danışmanlık girişimleri artarak kilisenin kontrolü altına geçmiştir. O zamanlarda eğitim de çoğunlukla kilisenin yetkisi altındaydı. Orta çağın başlarında gençleri yönlendirip onlara tavsiye verme görevi kilise bölgesinde toplanmıştı. Orta çağın birkaç önemli ayırt edici özelliği aşağıdaki gibidir:

-Şeytani açıklamalara dönüş: Burada Kilise Avrupadaki en önemli sosyal ve yasal kurum olmuştur. Dolayısıyla tıp hekimleri zihinsel hastaları tedavi eden doktorlar olmuşlardır.

-Şeytan çıkarma da uygulanmıştır: Papazlar şişleme ile kızarıklık ve ölü deri gibi şeytanın izlerini arayarak insanların hastalıklarını teşhis etmişlerdir.

- Müslümanların Danışmanlık ve Psikoterapi Gelenekleri: Karanlık çağlar aslında Müslümanlar için karanlık değildi. Batı dünyasında şeytanbilimi ısrarla varlığını sürdürürken Müslüman medeniyeti zirvesindeydi. Razi, Gazali, İbn Miskeveyh, Eşref Ali Tanevi kamil insanın gelişimine büyük vurgu yapmışlardır; genel tedavi edici amaç insanın Allah ile ve toplumla ilişkisini değiştirmektir. Bu Müslüman liderler bireylere saygı göstererek radikal bir insani yaklaşım ortaya koymuşlardır. İnsanın iç kaynaklarını kullanarak gelişmesine yardımcı olacağı bir kuvveye sahip olduğu fikrini savunmuşlardır. Ayrıca cehaletin hastalık bilginin ise şifa olduğuna inanmışlardır.

16. Yüzyıl: Bu dönemde Luis Vives (1492-1540) gibi filozoflar ve eğitimciler insanların hayatlarında istidatlarına göre yönlendirilmesi gerektiğinin farkına varmışlardır.

17. yüzyıldan 19. yüzyıla: Rene Descartes (1596-1650), Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) gibi filozof ve eğitimcilerin çoğu ve ayrıca İsviçreli eğitimci Johann Pestalozzi (1746-1827), Amerikalı eğitimci Horace Mann hep insanın ve kendi hayatını tekrar düzene sokmak için kişisel yeteneklerinin üzerinde durmanın önemini savunmuşlardır. 19. yüzyılın sonunda birçok etkili şahsiyet Psikoloji alanına katkıda bulunmuştur; örneğin William James, Wilhelm Wundt, Albert Ellis, Perls vs. (Baker, 2012). Bazı psikiyatristin çalışmaları da danışmanlık alanını etkilemiştir. Örneğin Sigmund Freud'un psikoanalizi daha sonra gelen Perls, Ellis ve Adler gibi ünlü teoristleri etkilemiştir

1900-1909: Danışmanlığın tam olarak başladığı bir tarih yoktur. Ayrıca Baker (2012) danışmanlık mesleğinin 20. yüzyılın başlarında akademik alana girdiğini ifade etmiştir. Danışmanlığın gelişiminde üç kişi lider olarak ortaya çıkmıştır. Jesse B. Davis, Frank Parsons,

Clifford Beers Jesse B. Davis. Danışmanlık 1898'de Jesse B. Davis'in ABD'de İngilizce kompozisyon dersine "mesleki ve ahlaki rehberliği" müfredata eklemesiyle başlamış olabilir.

Kısacası önceki açıklamalardan da görüldüğü üzere hem meslek hem de bir disiplin olarak psikolojik danışmanlık ve rehberlik ortaçağda filozoflar, kilise papazları ve Müslüman liderler ile insanlara çeşitli alanlarda günlük hayatta karşılaştıkları zorluklar karşısında destek olma amaçlı başlamıştır. Her ne kadar psikolojik danışmanlık ve rehberliğin uygulama ve yürütülmesinin başlangıcı olarak belirli bir tarih olmasa da 20. yüzyılda bu alanda özellikle ABD'de büyük bir ilerlemeyi görmekteyiz. Ancak ileriki bölümlerde farklı alanlarda Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin ortaya çıkışının daha yakın tarihini ele alacağız.

2.2. PSİKOTERAPİ

1889'deki Fransızca versiyonu *psychothérapie*'den örnekle köken olarak modern anlamıyla 1892'de psycho- ve therapy kelimelerinden oluşmuştur. İlk kullanımında psikoterapi ayrıca hipnotizmin bir parçası olarak görülmüştür (Online Etymology Dictionary, 2015).

Terapi olarak da adlandırılan **psikoterapi** süreci genel olarak içruhsal, içsel ve kişisel mesele ve çatışmalarla ilişkili ciddi problemlere yoğunlaşmasıyla bilinir. Zihin problemleriyle ilgilenir (Gladding, 1978). Bu, psikoterapinin en önemli öncüsü olan Freud'un zihin problemlerinin duygusal temeli olduğuna dair varsayımından gelmektedir. Rogers'ın (1942) açıkladığı gibi Freud ile birlikte psikoterapi insanların günlük hayatta karşılaştıkları zihinsel problemleri anlamaya ve tedavi etmeye yönelmiştir.

Dikkat çekeceği üzere davranışsal, psikoanalitik, psikodinamik ve humanistik terapiler gibi bütün psikoterapötik grupların hepsi ağırlıklı olarak insanlar ve onların günlük deneyimleri etrafında dolanır aynı psikolojik danışmanlık ve rehberlik gibi. Buna ek olarak seans yaparken psikoterapi ve psikolojik danışmanlık danışanlar için aynı oturma düzenini kurarlar. Yani hem psikoterapide hem danışmanlıkta danışan ve terapist arasında özel bir bağ kurulur ve ayrıca iki süreç de müşteriye değer verir (Corey, 2004). Psikoterapistler ve danışmanlar aynı teorik modelleri kullanırlar; danışmanlık becerileri de psikoterapi ve danışmanlık yapanlar tarafından kullanılır.

Hem psikoterapi hem de danışmanlık gizlilik, zaman sınırı, ödeme, etik meseleler gibi bazı etik ve profesyonel sınırlara sahiptir (Rogers, 1942; Corey, 2004).

Bazı danışmanlık teorileri genellikle terapi olarak görüldüğü için psikoterapi ve danışmanlık çoğu zaman örtüşmektedirler. Bu durumda Gladding'in (1978) değindiği gibi genellikle hangi danışanın psikoterapinin veya danışmanlığın altında olduğunu belirleyen sadece klinik uzmanlardır. Ancak klinik psikolojlar veya psikoterapistler genellikle şizofreni veya paranoya gibi daha ciddi mental patolojilere sahip kişilerle ilgilenirken psikolojik danışmanlar daha az ilerlemiş akıl hastalıkları bulunan psikolojik olarak sağlıklı durumdaki bireylere yoğunlaşmaktadırlar (Brems & Johnson, 1997; Bechtoldt, *et all*, 2012). Bu, temel olarak psikolojik danışmanlık ve psikoterapi veya klinik psikologları ayırt etmenin sağlam bir yoludur.

Özetlemek gerekirse şunları söyleyebiliriz; önceki bölümlerde diğer yazarlardan faydalanılarak genişçe ele alındığı üzere psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğrencilerin danışmanlık becerileri edindiği mesleki ve akademik bir disiplindir ve daha sonra bu danışman ve rehberler genel olarak “danışan” olarak adlandırılan ve genellikle hayatlarında psikolojik veya çeşitli zorluklar altında bulundan diğer kişilere yardım ve destek sağlayabilirler.

Bu bölümün sonunda ayrıca şunu da hatırlatmada fayda var; buradaki amaç dünyadaki bilimadamlarına göre psikolojideki “danışmanlık” ve “rehberlik” kavramlarına çeşitli tanımlar sağlamaktır ve kavramın Amerikan versiyonunun benimsendiği ve diğer birçok çalışmada kullanıldığı dikkatimizi çekmiştir.

Ayrıca psikolojinin bir diğer ilgili bölümü olan ve bazı psikolojik danışmanca kullanılan psikoterapi de tarif edilmiştir. Ancak konunun anahtar kelimeleri arasındaki bazı benzerlik ve farklılıkların ve bunların mesleğin ve disiplinin kapsamının anlaşılmasında oynadıkları rolün üzerinde durduk. Daha detaylı bilgiler ve karşılaştırmalar ileriki bölümlerde sunulacaktır.

Böylece, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik'in dünya genelindeki tarihsel arka planına ilişkin özet sunuştan sonra, verilerin derlenmesi ve değerlendirilmesinde kullanılan yöntemin tanıtıldığı kapsamlı bir metodoloji bölümü yer alacaktır. Bir sonraki bölümde ise hedeflenen diğer

ülkeler ABD, İngiltere, Türkiye ve Kamerun'daki görünümü itibariyle psikoloji disiplininin genel durumu incelenecektir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Yöntembilim, veri toplama yöntemleri ve teknikleri demektir (Bell, 1987). Çalışmanın bu bölümünde bu çalışmada kullanılan inceleme yöntemi üzerinde durulacaktır. Çalışma için seçilen örnek alanlar da ayrıca odak noktası olacaktır. Araştırma boyunca ana kavramları daha iyi analiz

etmeye imkan veren nitel karşılaştırmalı bir çalışma için bu araştırmada veri toplama özellikle de konuyla ilgili dökümanların analizi yöntemi kullanılacaktır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada birkaç seçili ülkede yani ABD, Birleşik Krallık gibi Avrupa ülkelerinde ve diğer taraftan Türkiye’de ortaya çıkan olguları karşılaştırmak maksadıyla çalışma boyunca Kamerun’un da bu karşılaştırmaya dahil edilmesiyle tek hedefli bir konunun detaylı tanımlarını üretmek için hem yazılı hem elektronik kaynaklardan (bilgisayar destekli ve İnternet tabanlı) toplanan konuyla ilgili bütün belgelerin değerlendirilmesi ve yorumlanmasıyla birlikte nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır.

Dolayısıyla burada belirli olguların tanımlanması ve karşılaştırılmasından sonra konuya dair tam bir resim sunabilmek için betimleyici araştırma tasarımı kullanılacaktır. Bu, veri toplamayı hızlandıracak ve ayrıca konunun farklı yönlerinin anlaşılmasını kolaylaştıracaktır (Leary, 2001). Bu tasarım, örnek ülkelerden toplanan bulguların sonuçlarını Kamerun gibi daha geniş ölçeğe uyarlama imkanı sunması bakımından çalışmamız için uygundur.

3.2. ÖRNEKLEM

Bu çalışmada bölge seçmek için örnekleme süreci olarak, Leary’ye (2001) göre araştırmacının daha sonra açıklayacağı bazı belirli sebeplere dayanarak hangi bölgelerin veya katılımcıların çalışmaya dahil edilip edilmeyeceğine dair kişisel kararını kullandığı bir süreç olarak anlaşılan *amaçlı örnekleme* yöntemi kullanılmıştır.

Bu çalışma için seçili ülkelerdeki PDR’nin tarihi temellerini ve kökenini bulmak için karşılaştırmalı araştırma, doküman analizi ve yorumlanması için birkaç ülke özel olarak seçilmiştir. Dolayısıyla bu karşılaştırmalı araştırma Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa (Fransa,

Birleşik Krallık ve Almanya), Türkiye ve Kamerun sistemleri ile hakkında olacak olup bu bölgelerdeki PDR uygulamaları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları bulmayı hedeflemektedir.

3.3. ÖRNEKLEM SEÇİMİ

Araştırmada geçen ülkeler araştırmacının örnek ülke seçimlerini yönlendiren bazı tarihi ve sosyal olgulara göre bilinçli bir şekilde belirlenmiştir:

- Öncelikle dünyada Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanının günümüzdeki beşiği olduğu bilinen ABD bu çalışma için tarihi arkaplanından dolayı seçilmiştir ki konunun detayları çalışmanın ilerleyen bölümünde ele alınacaktır. Yani diğer ülkeler için bir model sistemine sahip olması nedeniyle diğer ülkelerin PDR sistemleri ile benzerlik ve farklılıkları açıkça ortaya koymak için doğal olarak bu araştırmada yer almıştır.

- Türkiye, araştırmacının çalışmasını yürüttüğü ülke olması bakımından seçilmiştir.
- Netice olarak çalışmanın yönlendiği Kamerun ise, araştırmacının kendi ülkesi olması araştırmacının sebebiyle seçilmiştir.

- Bu çalışmada ele alınan Avrupa ülkesi (Birleşik Krallık) daha çok araştırmacının tarihsel yakınlığından dolayı seçilmiştir. Kamerun'un (bir Orta Afrika ülkesi) bu ülke tarafından ard arda sömürüldüğü bilinmektedir. Ayrıca Kamerun'da kullanılan anglosakson eğitim sistemi bu ülkeninkiyle sınırlıdır. Ayrıca dil kolaylığı ve bu ülkeler hakkındaki önbilgilerden dolayı seçilen ülkeler diğer Avrupa ülkelerinden daha ilişkili ve kolay erişilebilir bulunmuşlardır.

3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Birincil bilgi kaynakları, anket düzenleme, dökümanları yorumlama veya bilgi toplamak için test yapma gibi ilk elden gözlem ve inceleme yoluyla bir konunun çalışılması olarak görülür (Bell, 1987).

Veri toplama kaynakları olarak bu çalışmada yorumlanan ve analiz edilen dökümanlar çalışma için birincil bilgi kaynakları olarak düşünülmüştür. Bunlar konuyla ilgili diğer araştırmacılar yapmış olduğu önceki çalışmaların incelenmesini ifade eder ki bu da söz konusu konu hakkındaki mevcut dökümanların okunması anlamına gelir. Ancak incelenecek dökümanlar bazen konuyla ilgili önceki çalışmaları kapsamayabilir (Glenn, 2009). Bu hususta bu araştırma için birincil ana veri kaynakları basılı ve basılı olmayan kitaplardan, makalalardan, dergilerden, konferanslardan, tezlerden, gazetelerden, reklamlardan alınmıştır diğerleri de üniversite kütüphaneleri veya internetten erişilen e-kitaplardan alınmıştır.

İkincil bilgiye gelirse şunu belirtmek önem arz eder; Kamerun oryantasyon danışmanlık alanları hakkında çok az mevcut bilimsel çalışma olduğundan veya hiç olmadığından araştırmacı sonuçları daha sonra bu çalışmanın bazı bölümlerinde ele alınmış, ülke gerçeklerini anlamaya yardımcı olacak kısa bir araştırma yapmayı uygun görmüştür.

Şuna da dikkat çekmek gerekir ki yukarıda bahsi geçen çeşitli kaynaklar aracılığıyla toplanan bütün bilgiler bu çalışmanın kavranmasına böylece de tartışılan konunun anlaşılmasına yardımcı olabilecek sonuçlar ortaya koymaya katkı sağlayacaktır.

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

3.5.1. NİTEL KARŞILAŞTIRMALI STRATEJİ KULLANARAK DOKÜMAN ANALİZİ

Doküman analizi, basılı ve İnternet tabanlı materyallerin araştırmanın amacı doğrultusunda incelenmesi veya değerlendirilmesi için kullanılan sistematik bir yöntemdir (Glenn, 2009).

Diğer bir taraftan Glenn (2009)'den alıntılandığı şekliyle örnekler üzerinde karşılaştırmalı stratejilerde görüldüğü gibi Landman (2008:26) karşılaştırmalı çalışmaların üç bölümlü ayrımını “birçok ülkeyi karşılaştırma, birkaç ülkeyi karşılaştırma ve tek ülke çalışmaları” şeklinde benimsemiştir

Dolayısıyla ABD, Fransa ve Türkiye gibi birkaç örnek ülke seçip, PDR hakkındaki mevcut literatürü inceleyip konunun anahtar kelimelerini, tarihi, yasama sistemi, PDR'nin durumu hakkındaki güncel istatistikleri ve ayrıca PDR'nin uygulandığı örnek ülkelerdeki üniversitelerde kullanılan PDR müfredatını ve PDR için belirlenmiş iş ve ders programını ve kurallarını açıklayacağız. Konunun anahtar kelimeleriyle ilgili websiteleri de ayrıca ziyaret edilecektir; PDR hakkında çalışmak için daha fazla literatür ve belge elde edip ana öğeleri kıyaslayıp karşılaştıracız. Sonuç olarak bu bulgulara dayanarak ortaya çıkardığımız etkileşimleri, farkları ve ilişkileri açıklayan bir sonuç ifadesiyle Kamerun'a uyarlanan bir uygulama modeli çizilecektir. Bütün metin sürekli olarak fikirleri savunmaya yönelik ilgili alıntılarla detaylandırılacaktır. Bu karşılaştırma yönteminde Erdoğan'ın (2006) Karşılaştırmalı Eğitim: Çağdaş Eğitim Sistemleri çalışmasından esinlenilmiştir. Dünyadaki çeşitli eğitim sistemleri arasındaki karşılaştırmayı sunan bu eser, çalışmamızdaki karşılaştırma temelleri için bir oryantasyon getiren ilgili bir çalışmadır.

Bu bölüm, araştırmanın geliştirilmesi süresinde kullanılacak yöntem bilime adanmıştır. Dolayısıyla çalışmanın nitel karşılaştırmalı araştırma tasarımına dayandırılacağı, konuyla ilişkili ilgili dokümanların yorumlanması ve analizi yoluyla uygulanacağı belirtilmiştir. Nitekim farklı örnek ülkelerdeki Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin tarihi arkaplanı ve kökeni ifade edilecek ve sonrasında ortak ve farklı unsurları ortaya çıkarmak için kurumlar, sistemler ve diğerleri

kıyaslanıp karşılaştırılacaktır. Kısacası daha açık bir şekilde geliştirilmiş ayrıntılar çalışmanın ilerleyen bölümlerinde sunulacaktır.

BÖLÜM IV: AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ (ABD)

Çalışmanın bu bölümünde, ABD’de, bu alanın ülkedeki öncülerinden başlayarak, PDR disiplini ve mesleğiyle birlikte farklı kurumların gelişim basamakları incelenecektir. Ayrıca ABD’de psikolojik danışman ve uygulayıcı olarak kabul edilmek için gerekli akreditasyon ve lisans koşullarıyla birlikte PDR’nin kökeni ortaya konulacaktır.

4.1. PDR’NİN ABD’DEKİ KÖKENİ

ABD, Amerika kıtasında yer alan ve 2014 itibarıyla mevcut durumda 318.53 milyon nüfusa sahip endüstriyel bir ülkedir (Statista.com, 2015).

1900’lerden önce çoğu danışmanlık faaliyeti bilgi veya tavsiye verme şeklindeydi. Amerika Birleşik Devletleri’nde danışmanlık, 1800’lerin ortası ve sonlarındaki Endüstri Devriminden olumsuz etkilenen kişilerin hayatlarını iyileştirmek için insani bir kaygıdan ortaya çıkmıştır (Aubrey, 1983, alıntı Ginter, 2002). Sosyal refah reform hareketi (şimdilerde ABD’de sosyal adalet olarak biliniyor), toplumsal eğitim ve nüfus yapısındaki çeşitli değişimler de (örneğin çok büyük göçmen akışı) yeni oluşan bu mesleğin gelişimini etkilemiştir (Aubrey, 1977; Goodyear, 1984 alıntı Ginter, 2002). Yani bu dönemde ABD hükümeti insanların yeni ihtiyaç ve zorluklarına karşı memnuniyet sağlamak için ülkede psikolojik danışmanlığın uygulanmasını gerekli ve uygun görmüştür. Diğer bir deyişle Ginter’in (2002, p.220) alıntılacağı gibi “bir yüzyılın bitişiyle diğerinin başlangıcını ayıran ve sosyal olarak çalkantılı bir dönemde, insanların kendilerine ve başkalarına bakışında önemli bir değişikliğe neden olan çok büyük bir değişimin damga vurduğu bir dönemde danışmanlık ortaya çıkmıştır”

Amerika Birleşik Devletleri genel olarak psikolojik danışmanlık ve rehberliğin beşiği olarak bilinmektedir (Gladding, 1978). Bu meslek 1890’ların sonu ve 1900’lerin başında gelişmiştir ve başlangıcından itibaren disiplinler arası olmuştur (Herr & Fabian, 1993, p. 3). Yani danışmanın işlevlerinden bazıları diğer meslek ve disipline kişilerce de paylaşılıp uygulanmıştır.

Bu sebeple 1900'lerden önce danışmanlıktaki öncülerin çoğunlu kendilerini öğretmen ve sosyal reformcu veya disiplinin savunucuları olarak tanımlamıştır. Ayrıca profesyonel danışmanlığın gelişimi bu faaliyetin kendisi gibi uzun bir süreç almıştır ve almaktadır. Dolayısıyla bazı isim ve olaylar kesin bir kronolojiye uymamakta hatta çakışmaktadırlar (Gladding, 1978). 1900'lerin başlarında ABD'de psikolojik danışmanlık ve rehberliğin durumunu iyileştirmede üç kişi lider olarak ortaya çıkmıştır: Frank Parsons, Jesse B. Davis ve Clifford Beers.

Çoğu defa rehberliğin kurucusu olarak anılan Frank Parsons çalışmasını büyüme ve koruma meselelerine odaklamıştır. Kendi zamanında çok büyük etki yaratmıştır ve bu, “günümüzdeki danışmanlığı temsil eden tekerleğin merkezinde bulunan Parsons'un çalışmalarının bütünü ve onun başkalarına yardım etme çabasıdır” (Ginter, 2002, p. 221). Parsons'un ölümünden bir yıl sonra yayınlanan *Choosing a Vocation* (1909) eseri özellikle Boston'da oldukça etkili olmuştur. Örneğin Boston'daki okulların müfettişi Stratton Brooks 117 ilk ve orta öğretim öğretmenini mesleki danışman olarak atamıştır. “Boston örneği”, okul çalışanlarının meslek planlamaya duyulan ihtiyacı fark etmesiyle kısa sürede diğer büyük şehirlere yayıldı. 1910'a gelindiğinde otuz beş şehir, akademik ve profesyonel alanda disiplinin uygulanmasında Boston'ı taklit ediyorlardı (Lee, 1966, cited in Gladding, 1978). Buna ek olarak Parsons 1908'de meslek bürosu kurdu ki bu da sonradan 1913'te Ulusal Mesleki Rehberlik Derneği'nin (National Vocational Guidance Association) kurulmasına vesile oldu. Kitabı üç alana bölünmüştür: Kişisel araştırma, Endüstriyel araştırma ve iş Organizasyonu. Parsons'un çalışması daha çok mesleki rehberlik hareketi üzerinde büyük bir etki yaratmıştır; hatta kendisi mesleki rehberliğin babası olarak tanınmıştır (Brewer, 1942).

Jesse B. Davis, devlet okullarında sistemli rehberlik programı oluşturan ilk kişidir (Aubrey, 1977; Brewer, 1942). Horace Mann ve John Dewey gibi ilerici Amerikan eğitimcilerinden etkilenen Davis doğru rehberliğin Amerikan toplumunun hastalıklarını iyileştirmeye yardımcı olacağına inanmıştır (Davis, 1914). O ve diğer ilerici eğitimciler, modern anlamda danışmanlığı değil de danışmanlığın selefini olan okul rehberliğini (öğrencilere hayattaki olaylarla etkin bir şekilde nasıl başa çıkacaklarını öğretmenin önleyici eğitsel yolu) desteklemişlerdir Gladding (1978). Davis (1914) “mesleki ve ahlaki rehberliği” İngilizce kompozisyon dersi müfredatına eklemiştir. Kendisi öğrencilerin eğitsel ve mesleki problemleri için çalışmıştır; bu, danışmanlığın mesleki rehberlikle ilk bağlarını açıkça yansıtmaktadır. İş hayatına girmeye karar veren birisi için

iyi bir karaktere sahip olmanın bir kazanç olarak düşünüleceğini öne sürmüştür. Ayrıca okullarda karakter oluşturma amacıyla haftada bir rehberlik dersi verilmesini önermiştir. Bu, devlet okullarındaki ilk sistematik rehberlik programıydı ve bunun, danışmanlığın öncüsü olduğu düşünülebilir (Brewer, 1942). Böyle yaparak Davis, (1914) psikolojide öğrenciler ve onların hayatıyla ilişkili yeni bir alana kapı aralamıştır ve bu disiplinin tarihinde çok büyük bir isim olmuştur.

Eski bir Yale öğrencisi olan Clifford Beers hayatı boyunca birçok kez depresyondan dolayı hastaneye yatırılmıştır (Kiselica & Robinson, 2001, alıntı Gladding, 1978). Akıl hastanelerindeki durumun acınacak halde olduğunu görmüş ve bunlara en çok satanlar listesine girmiş *A Mind That Found Itself* (1908) adlı popüler kitabında ışık tutmuştur. Beers, arkadaş edinerek ve Ford ve Rockefeller gibi zamanının etkili insanlarından fonlar rica ederek kitabını daha iyi akıl sağlığı imkanlarının sağlanmasını ve akıl sağlığı olan kişilerin tedavisinde reform yapılmasını savunmak için bir platform olarak kullanmıştır

Özetle Beers klinik psikolojinin yanında psikolojik danışmanlığın kuruluşunu da etkilemiştir. Neticede kendisi bir eğitmeni ancak meslektaşları mesleki ve hayat deneyimi rehberliği üzerine vurgu yaparken Beers insanların psikolojik yardımına odaklanmıştır. “Bu alanlardaki birçok insan yaptıkları işe danışmanlık demişler” bu da “insanlara kendileriyle ve toplumlarıyla uyumlu olmaları için yardımcı olan bir yol olarak” görülmüştür (Hansen, Rossberg, & Cramer, 1994, p. 5). Beers’in çalışması hem Amerika Birleşik Devletleri’ndeki akıl sağlığı hareketi için hem de National Mental Health Association ve National Alliance for the Mentally Ill gibi bugün de varlığını sürdüren destek grupları için bir teşvik olmuştur. Ayrıca bu çalışma akıl sağlığı danışmanlığına da temel olmuştur (Gladding 1978).

Binaenaleyh Amerika Birleşik Devletleri’ndeki psikolojik danışmanlık ve rehberliğin en bilinen öncülerini sunduktan sonra bu büyük isimlerin hepsinin mesleğin gelişimine ayrı ayrı katkı sağladığı gözlemlenebilir. Çalışmalarıyla her biri güçlü tesirleriyle o zamandan günümüze psikolojik danışmanlık ve rehberliğin (mesleki kol da dahil) öncülerini oluşturmada yardımcı olmuşlardır ve hepsi birlikte onu akıl alanında, eğitimle de ilişkili bilimsel eserlerin bir alanı yapmışlardır.

4.2. MESLEĞİN ABD'DE OLUŞUMU

ABD'de psikolojik danışmanlık ve rehberliğin uygulama süreci 1946'da başlamıştır. American Psychological Association (APA), bu alanlarda mevcuttaki profesyonel talepleri karşılamak için oluşturulan Division 17 ile dairelere bölünerek örgütlenme yapısında değişikliğe gitmiştir (Doll, 1946). O zamanada yapılan işin çoğu savaş gazilerine kariyer veya eğitsel rehberlik sağlamaya odaklanmıştır; ABD Eski Muharıpler Dairesi (USA Veterans Administration), ABD'deki danışmanlık psikolojisinin hem ortaya çıkmasında hem de daha sonrasında profesyonel gelişiminde önemli bir etki olarak görülmüştür (Whiteley, 1984; Munley, Duncan, McDonnell & Sauer, 2004).

Birkaç yıl içerisinde bu dairenin ismi, Division 17, Danışmanlık ve Rehberlik (Division 17, Counselling and Guidance) olarak değiştirildi; bu isim değişikliği söylentiye göre “personel” yerine “danışman” terimini kullanan Division 17'nin kıdemli üyeleri tarafından yapılmıştır. Bu dil değişikliğinin o zamanda ABD'deki danışmanlığın artan popülaritesinden de etkilendiği muhtemeldir.

Bu, geniş ölçüde 1942'de ilk kitabı “Counselling and Psychotherapy”i ve 1951'de büyük eseri “Client Centred Therapy”yi yayınlayan Carl Rogers'un (kendisi de bir psikologdur) bilinçlendirmesiyle gerçekleşmiştir. 1951'de Division 17'nin sponsorluğunda gerçekleşen danışman psikologların eğitimi üzerine önemli bir konferansın ardından ismin Division 17 Danışmanlık Psikolojisi olması ve bu alanın bir uzmanlık olarak kabul edilmesi için harekete geçilmiştir (APA, 1956).

1974'te National Register of Health Service Provider sin Psychology'in kurulması, onaylanan programların isminde “psikoloji”nin belirtilmesini ve danışman psikologlar için doktora seviyesinde eğitimin geliştirmesini içeren açılımlarla birlikte ABD'de danışman psikologların eğitimi ve akreditasyonu hakkındaki tartışmalar için bir mihrak sağladı (Gelso & Fretz, 2001). Danışman psikologlar için belirlenen eğitim ihtiyaçları arasında kültürel kimlikler için daha büyük anlayış ve çeşitlilik üzerine özel bir vurgu bulunmaktadır. Bu gelişmeler yurttaşlık hakları hareketini, Vietnam Savaşını, yeterince temsil edilmeyen sosyal grupların taleplerini ve feminizmin yükselişini takip eden dönemde ABD'deki sosyal dünyanın değişmesi karşısındaki

tepkilerin yanında danışmanlık psikolojisinin insani değer temeliyle de uyum içindeydi. Bu kaygıların bir sonucu olarak Division 17, 1900'lerin başlarında kendi yapısı içinde çeşitliliği oluşturmasına veya çeşitliliğe vurgu yapmasına izin verecek şekilde tekrardan örgütlenmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin danışmanlık psikolojisinde kurulu en eski bağımsız işkoluna sahip olduğu fikrinin birçok yazar tarafından savunulduğunu ve bu savunun 1800'lerin ortasından sonuna kadarki Endüstri Devrimi'nden etkilenmiş bireylerin hayatlarını iyileştirmek için ülkenin o dönemki mevcut sosyo ekonomik ve politik durumuna dayandığını farz edersek elbette ki ABD tarafından teşvik edildiği şekilde mesleğin kuruluşu, o zamanlar yeni oluşturulmuş psikoloji mesleğinin başka ülkelerde uygulanmasını tetiklemiştir (Aubrey, 1983, alıntı Ginter, (2002).

Daha sonra 2003 yılında Daire, "çeşitlilik yoluyla birlik" fikrini açık bir şekilde destekleyerek ismini Danışmanlık Psikolojisi Topluluğu (Society of Counselling Psychology) olarak değiştirmiştir (Munley et al., 2004). Danışmanlık Psikolojisi Topluluğu, APA içerisinde bir daire olarak popülaritesini kanıtlamış ve günümüzde klinik psikolojiden sonraki ikinci en büyük daire üyeliğine sahip olmuştur. Bugüne kadarki eğitim programları sadece uzman olanlar için olmamaya, geniş yelpazeli bir çevreye hizmet için tasarlanmaya ve meseleleri sunmaya devam etmiştir (Leong & Leach, 2007). Eğitim programlarının azı eğitim bölümlerinde olmakla birlikte çoğunluğu psikoloji bölümlerinde yer almaktadır.

Kısacası doküman analizi yapıldığında ABD'nin dünyada psikolojik danışmanlık ve rehberlik için modern kaynak ülke olduğunu kanıtladığı söylenebilir. Fransa, Birleşik Krallık, Türkiye ve diğer bir çoğu gibi dünyadaki başka ülkeler mevcut modellerini mesleğin ve disiplinin Amerikan model ve yapısından almışlardır ancak bölümün ilerleyen kısımlarında da ele alınacağı gibi belli ki bu modeli kendi toplumlarına uyarlamak için kültürel ve insani özellikler de eklemişlerdir. Buna ek olarak ABD'de modern psikolojik danışmanlık ve rehberliğin ana öncüleri yani Frank Parsons, Jesse B. Davis ve Clifford Beers hem ABD'de hem de diğer ülkelerde diğer birçok bilimadamı için ilham kaynağı olarak görülmüşlerdir bunun da sebebi disipline kazandırdıkları muazzam eserlerdir.

4.3. ABD SİSTEMİ

ABD'nin psikolojik danışmanlık ve rehberlik uygulama ve yürütme sistemi, bu çalışma boyunca diğer ülkelerin ne zaman kendi sistemlerinde bir boşluk görüldüğünde PDR'nin gelişimi için benimsediği, benimsemeye devam ettiği ve bahsi geçen sistemi kendi kültürel ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlediği nihai bir paradigma olarak görülmüştür; şu günlerde hala çözüm arayan diğer Avrupa ülkelerinde gözlemlenen ABD'de uygulanan sistemden beslenmeye çalıştığıdır.

Burada sistemler dünyadaki çeşitli insanların farklı prensipleri, kavramları, değerleri, inançları ve gelsefeleri olarak anlaşılabilir. Uygulamayla birleştiğinde, bu çalışmanın hedef bölgelerinde PDR'yi resmi kurumlara (PDR uygulamalarının uygun bir şekilde takibinden sorumlu hükümete ait veya hükümete ait olmayan kurumlar) yerleştirmek için kullanılan prosedür ve modeller dizisi anlamına gelmektedir.

Bu meslek çerçevesinde sertifikasyon gereklidir ve sertifikasyon için danışmanların, bazı seviyelerdeki danışmanlık eğitim ve yeterliliği karşılamaları gerekmektedir; ayrıca etik kurallara uymaları da zorunludur ve uygulamada lisans ve akreditasyonla yetkin ve etik bir performans serilemekle sorumludurlar (ki bu, Oxford Advanced Learners Dictionary, 2014'e göre kurumsal alanlarla ilgili eğitim programlarının veya akademik derslerin karşılaması gereken asgari standartlara işaret etmektedir).

ABD'DEKİ KURUMLAR

ABD'de PDR'nin başındaki ana kurum, resmi olarak da American Psychologists Association (APA)'da diğerleriyle birlikte bir kol olan ve 1951'den beri danışman psikologları eğitmek için belirlenen şu anki adıyla **Division 17**'dir ve bu, (APA, 1956)'ya göre bu alanın bir uzmanlık olarak tasdik edildiğinin göstergesidir. ABD'de danışmanların farklı dernekleri de bulunmaktadır ancak hepsi Division 17'nin altında yer almaktadır. Bu sebeple 2003'te Division

ismini **Society of Counselling Psychology** (Danışmanlık Psikolojisi Topluluğu) olarak değiştirmiştir ki bundan maksat “çeşitlilikle birlik” üzerine açıkça vurgu yapmaktır (Munley *et al.*, 2004). APA içerisinde bir bölüm olarak popülerliği kanıtlanmış olan Society of Counselling Psychology şu an klinik psikolojiden sonraki en geniş bölüm üyeliğine sahiptir. Bugüne kadarki eğitim programları genele yönelik olmuş ve geniş yelpazeli bir çevre olan genel halka hizmet için tasarlanmıştır (Leong & Leach, 2007).

Yine de Amerikan sistemi hala psikolojik danışmanlık ve rehberliği uygulamak isteyen diğer ülkeler için bir paradigim olmayı sürdürmektedir. Buna ek olarak bölüm, Kadınların Gelişmesi, Yükseköğretim ve Üniversite Danışmanlık Merkezleri, Psikoterapi Biliminin Uluslararası Tanıtımı, Danışmanlık Sağlık Psikolojisi, Etik ve İrksal Çeşitlilik, Bağımsız Uygulama, Lesbien, Gey, Biseksüel Bilinçliliği, Önlem ve Mesleki Psikoloji’yi temsil eden kısımları içermektedir. Ayrıca merkezde diğer ilgi alanları da mevcuttur ki bu, merkezin desteğe ihtiyacı olan insanlara geniş yelpazede hizmet sunabilmek için onların ihtiyaçlarına göre psikolog ve psikoterapistleri de işe aldığı anlamına gelir (APA, 2015).

Division 17’nin görevi kurulduğu 1945 yılından beri psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanındaki araştırmaları desteklemek ve yürütmektir. Mevcutta ABD’de Division 17’nin üyelerini genişletmek amacıyla psikolojik danışmanları eğitmek için APA akreditasyonu kullanan 70 program bulunmaktadır (Pouyaud, Cohen-Scali, 2014).

LİSANSLAMA VE AKREDİTASYON

Amerika Birleşik Devletleri’nde iki tür akreditasyon vardır: kurumsal ve özelleşmiş. Kurumsal olan bütün kurumu kapsar. CACREP (Council for Accreditation of Counselling and Related Educational Programs) gibi özelleşmiş akreditörler kurum içinde profesyonel hazırlık programlarına bakmaktadır.

Dolayısıyla (CACREP, 2015)’e göre programlar kendi kurumlarınca gözden geçirildiğinde, meselelere kurumsal seviyede değinen birkaç standart vardır (maddi yardım gibi) ancak başvuru ve incelemenin çoğu danışmanlıkta lisansüstü derece sunan programa

odaklanmaktadır. Akreditasyonu tutan dereceye özgü programdır, programın verildiği bölüm veya yüksekokul değil. CACREP için uygunluk, kurumsal akreditasyona sahip olmayı da kapsar böylece sermaye kârlılığı ve kaynaklar gibi kurumsal meseleler ele alınır.

Böylece CACREP adayları National Counsellor Examination for Licensure and Certification (NCE) için hazırlayan uygun eğitim sunmaktadır ki bu sertifikadan sonra adaylar PDR uygulayabilmek için tam bir hakka ve akreditasyona sahip olmaktadır. Ayrıca CACREP, ABD’de ve dünyanın her yerinde yüksek okul ve üniversitelerin sunduğu danışmanlık ve uzmanlık alanlarında master ve doktora derecesi programlarına da yetki vermektedir (<http://www.cacrep.org/>). CACREP’in uzmanlık alanları arasında aşağıdakiler sayılabilir:

- **Bağımlılık Danışmanlığı** programları mezunları alkol, uyuşturucu, kumar, cinsel ve diğer (örn. yiyeceklerle alakalı) bağımlılık yaratıcı rahatsızlıkları olan kişi ve ailelerle çalışmalarını için hazırlar. Uygun müdahalelerin uygun bir şekilde uygulanmasının yanında tedavi, önleme, iyileşme ve bağımlılığın nüksetmesini engelleme modelleri üzerine odaklanan 60 sömester saati programından sonra Bağımlılık Danışmanlığı programının mezunları özel muayenehanede çalışmayı seçebilirler veya madde bağımlılığıyla ilgili danışmanlık hizmeti sunan çeşitli toplum kuruluşlarında çalışabilirler.

- **Kariyer Danışmanlığı** programları mezunlarını kariyer seçimi yapmak isteyen kişilere yardım etmeleri için hazırlar. Mesleki danışmanlar olarak da bilinen kariyer danışmanları özel muayenehaneden, kariyer kaynağı merkezlerine veya belirli endüstri veya kuruluşlarla ilişkili işçi destek programlarına kadar çeşitli alanlarda çalışabilirler.

- **Klinik Akıl Sağlığı Danışmanlığı** programları mezunlarını farklı yelpazede akıl ve duygusal rahatsızlıkları olan danışmanlarla çalışmaya ve akıl sağlığı ve refahını teşvik etmeye yönelik hazırlar. Danışmanlarla birebir, çift veya aile olarak veya grup ortamında görüşülebilir. İş fırsatları arasında özel muayenehane, toplum temelli akıl sağlığı merkezleri, hastaneler ve diğer tedavi merkezleri bulunur.

- **Evlilik, Eş ve Aile Danışmanlığı:** Bu programın mezunları bireyler, eşler ve ailelerle çalışmak için eğitilirler. Danışmanlar çeşitli akıl ve duygusal rahatsızlıkları, ilişki problemleri veya iletişim sorunları olan danışmanlarla yatılı tesisler, toplum akıl sağlığı merkezleri, özel tedavi ofisleri ve sosyal hizmet acentaları gibi çeşitli iş ortamlarında çalışırlar.

- **Okul Danışmanlığı** programları mezunlarını anasınıfları ile lise arasındaki öğrenciler ile çalışmalarını için hazırlar. Okul danışmanları, okul içinde bireysel danışmanlık, grup danışmanlığı, sınıfsız rehberlik ve aile ve öğretmen danışmanlıkları için de zaman ayıran kapsamlı okul rehberlik ve danışmanlık programlarının nasıl tasarlanıp uygulanacağını anlayarak öğrencilerin akademik, kariyer ve kişisel/sosyal gelişimlerini desteklemek için hazırlanırlar. Okul danışmanları ilk, orta ve lise seviyesinde özel ve devlet okul sistemlerinde çalışabilir.

- **Öğrenci İşleri ve Yüksekokul Danışmanlığı:** Bu programlar öğrencilerin mezuniyetten sonra yüksek öğrenim ve öğrenci işleri merkezlerinde çeşitli görevler üstlenmelerine hazırlar. Bu görevler arasında yüksekokulun veya üniversitenin yurtlarında ve yurt ofislerinde çalışmak, öğrenci birliğinde yönetim etkinliklerine yardım etmek, öğrenci başkanlığı etkinlikleri ve oryantasyon oturumları düzenlemek veya danışmanlık, kariyer hizmetleri ve çokkültürlü destek hizmetleri sağlamak yer almaktadır. Bu öğrenciler mesleğin tarihi, felsefe, etik, teori ve değerlendirme bilgilerine sahip olurlarken bir yandan da kendilerine öğrenci gelişim meselelerinde başkanlık sağlayacak ve öğrenci işlerinde düzen geliştirmelerine yardımcı olacak yüksek öğrenim kültürünü, onun örgütsel dinamiklerini ve yönetim yapısını da öğrenirler (<http://www.cacrep.org/for-students/>).

Lisansın sadece, kurum tarafından belirlenen belirli bir eğitim süresince ders programının teorik ve pratik kısımlarının başarılı bir şekilde tamamlanmasından sonra verildiğini de belirtmek gerekmektedir.

DERS PROGRAMLARI VE SERTİFİKASYON

Dünya çapında PDR disiplinindeki ders içeriklerini sergilemek ve karşılaştırmak amacıyla ABD’de rasgele örnekler seçerek başladık: (1) *U.S. News & World Report’un en iyi ulusal üniversiteler listesi*’ne göre 2012’de ABD’de Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında yüksekokul ve üniversite eğitimi arasında en iyi seçilen “College of William & Mary Williamsburg, VA” Eğitim Fakültesi. Bu Eğitim Fakültesi “Okul Psikolojisi & Danışman Eğitimi”nde lisans ve lisansüstü programlar sunmaktadır. (2) Columbia Üniversitesi, Eğitim Fakültesi’ndeki Danışmanlık ve Klinik Psikoloji Bölümü altında bulunan Danışmanlık Psikolojisi

dalının ders programına bakarak bu ülkede alanın gelişim süreci üzerine daha fazla farkındalık oluşturmak için Amerikan sistemleri içerisinde bir karşılaştırma yapacağız. *U.S. News & World Report'un en iyi ulusal üniversiteler listesi*'nde Columbia Üniversitesi 2014'te hala 4. en iyi üniversite olarak yer almıştır.

Dolayısıyla William & Mary Williamsburg College, Eğitim Fakültesi'nin **okul psikolojisi** program müfredatı üç önemli vurguyla oluşturulmuştur: (1) psikolojik ve eğitsel kurumlar; (2) müdahale, danışmanlık ve işbirliği ve önleme & müdahale ile ilgili değerlendirmede klinik eğitim; (3) okul çevresinde yeteneklerin etkili bir şekilde kullanılması (http://catalog.wm.edu/preview_entity.php?catoid=8&ent_oid=435).

Danışmanlık Eğitimindeki program bir takım zorunlu eğitsel ve araştırma kurumu dersleri, temel danışmanlık dersleri ve öğrencinin Toplum Danışmanlığı, Toplum ve Bağımlılık Danışmanlığı, Okul Danışmanlığı veya Aile Danışmanlığına yoğunlaşmasını sağlayan ihtisas derslerinden oluşmaktadır. Bütün programlar, çeşitli staj deneyimlerinden oluşan Nihai bir Deneyimi içermektedir. Danışmanlık master programındaki vurgulanan bütün alanlardaki öğrencilerin çalışma programlarının son döneminde işten çıkış mülakatı ayarlamaları gerekmektedir. Mülakat, Danışmanlık programı fakültesi tarafından öğrencinin programdaki deneyimleriyle ilgili değerlendirici bir geri bildirim almak için yürütülecektir. Ayrıca eğitimin akreditasyonu CACREP'ten alınacaktır.

Dolayısıyla Virginia eyaletinde Profesyonel Danışmanlık lisansı almak için danışmanlıkta altmış (60) saat lisansüstü dersi, dört bin (4000) saat master sonrası klinik ihtisası ve lisans sınavını başarıyla geçmeyi kapsayan danışmanlık masterı gerekmektedir. College of William & Mary'taki Danışmanlık master derecelerinin tümü için gerekli çalışma programı Virginia ve diğer birçok eyalette Profesyonel Danışmanlık lisansı için gerekli sınıfı ve klinik eğitimin gerekli bütün alanlarını kapsamaktadır. Ancak Virginia'da lisans alabilmek için Master programı boyunca 60 saatin tamamını bitirmek gerekmektedir (http://catalog.wm.edu/preview_entity.php?catoid=8&ent_oid=435).

Diğer yandan Columbia Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Danışmanlık Psikolojisi ders programı, seviye ve akademik takvime bağlı olarak dönem boyunca verilen aşağıdaki dersleri kapsamaktadır:

(1) Engellilik ve rehabilitasyonun tıbbi yönleri (Rehabilitasyon danışmanlığında tıbbi bilgiyi anlamak ve kullanmak); (2) Danışmanlık Teorileri (Danışmanlığa yaklaşımlar; teoriler ve araştırma bulguları; eğitsel, mesleki ve kişisel danışmanlık; tipik sorunlar; örnekleyici durumlar); (3) Deneme ve mesuliyet kurumları (Ders özellikle eğitsel pratisyenlere ve araştırma için veya günlük uygulamalarını bildirmek amacıyla değerlendirmelerden veri kullanan diğer profesyonellere yönelik ayarlanmıştır); (4) Danışman kadınlar (Kadınların ailevi ve içruhsal meselelerini etkileyen faktörlere vurgu. Teorilerin birleştirilmesi, danışmanlık ve psikoterapi için kadınların gelişiminin sonuçlarını anlamak adına bir çerçeve sağlamaktadır) (5) Dilsel Olarak Çeşitlilik Barındıran Nüfuslarda Danışmanlık: Latin Amerika Psikolojisi (Çoklu ırklar, etnik yapılar, kültürler, değerler, inançlar, gelenekler, sosyal sınıflar ve göç sebeplerini kapsayan Latin Amerikalıların çeşitli demografik yapısı hakkında bilgi edinmeye vurgu. Öğrenciler ABD'deki Latinleri etkileyen psikososyal meseleleri ve göçü ırkçılık, yoksulluk ve kültürel etkileşimi kapsayan terapik tedavi sürecini etkilediği bilinen kültürel faktörleri öğreneceklerdir. Ders ayrıca kültürle bağlantılı psikolojik değerlendirme araçları ve Latinler için deneysel olarak desteklenmiş tedaviler üzerine yapılan günümüzdeki danışmanlık araştırmasını da kapsayacaktır); vs... (Columbia Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde sunulan konuların geri kalanı için bkz. Ek 3). Ayrıca bütün dersleri tamamladıktan sonra öğrencilerin Master ve Doktora'da Tez Müzakeresine girmeleri gerekmektedir. Böylece öğrenciler akıl sağlığı danışmanlığı uygulamasında master sonrası 3000 saatlik denetimli deneyimi tamamlayıp ulusal sınavı geçtiklerinde lisans sahibi olmaya hak kazanıyorlar (<http://www.tc.columbia.edu/ccp/counseling/index.asp?Id=Master+of+Education&Info=Mental+Health+Licensure+and+School+Counseling+Certification>).

Bu geçtiğimiz bölümde iki üniversiteyi sunarken aşağıdaki benzerlikler ve farklar dikkat çekmiştir:

- ABD'de verilen PDR derslerinin üniversitelerde belirli bir standardı yoktur; bu dersler çok seçmeli olup üniversiteden üniversiteye ve eyaletten eyalete değişiklik göstermektedir; insanlara gerekli yardımı getirebilecek şekilde personeli eğitmek için bölgenin insanın günlük ihtiyaçlarına, önceliklerine ve sıkıntılarına dayanarak özenle hazırlanmıştır
- Eğitimler daha az öğrenime daha çok da akıl sağlığı ve bireylerin profesyonel kariyerlerine odaklanmaktadır

- Her bir üniversite ve yüksekokul ulusal sınavdan sonra eğitim görenler için lisans almaktadır ancak akreditasyon ya CACREP'ten (özel akreditasyon) ya da devlet akreditasyonundan alınmaktadır.

- Üniversitelerdeki Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde verilen derslerin seçmeli yapısı aynı alana işaret eden çeşitli ünvanların doğmasına neden olmuştur.

ABD'de PDR'nin yapısı hakkında daha önce verilen ayrıntılar ışığında açıkça söylenebilir ki meslek ve disiplin bu alanda ciddi bir şekilde kurulmuştur ve uygulaması belirli eğitimlerin sonunda verilen resmi sertifikalar ve akreditasyonlar vasıtasıyla takip edilip düzenlenmektedir. PDR'nin bu devamlı ilerleyici durumu, bu alanın ABD'de özellikle de bir meslek olarak yayılmasının sebeplerinden biri olarak ve ayrıca diğer ülkelerin ABD'yi model olarak almasının bir sebebi olarak görülmektedir. Yine de gelecek bölümlerde eğer varsa diğer seçili ülkelerin PDR yapıları daha fazla karşılaştırma yapmak için ele alınacaktır.

4.4. ABD'DE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN GELECEKTEKİ UYGULAMALARI

Bu araştırma sırasında şu durum dikkat çekmiştir: Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Amerika Birleşik Devletlerinde o kadar gelişmiş ki zaten ülkede her şey düşünüldüğü ve yerleştiği için yakın gelecekte bu alana eklenebilecek bir şey kalmadığı düşünülebilir. Hatta bazı araştırmacılar ABD'deki PDR sisteminden dünyadaki en gelişmiş sistem olarak bahsetmektedirler (Korkut, 2007). Yine de bu uzmanlığın gelişmesi için devamlı olarak çok şey yapılırsa da genelde psikoloji alanının özelde psikolojik danışmanlığın günümüzde karşılaştığı bazı bariz sorunlar hala bulunmaktadır ve bazı ilgili tavsiyeler yoluyla ülkede bu çetrefil sorunları çözmek için Amerikalı psikologlar bu konuyu tartışıp üzerinde birçok yazılar yazmaktadırlar.

Dolayısıyla yıllardır ABD sisteminde en çetrefil ve çokça önerilen durum, genelde psikoloji alanını özelde PDR'yi uluslararası bir boyut (ABD'de diğer milletlerin entegrasyonu) ve çok kültürlü bir seviyeye taşımaktır (Bochner, 1999; Leong & Santiago-Rivera, 1999) ve bu,

ülkedeki en geniş etnik grupları temsil eden Afro-Amerikan, Latin Amerikalılar vs. gibi farklı etnik grupların bulunduğu Amerika'nın büyük kültürlerarası bir yer olduğunu bilinerek yapılmaya çalışılmaktadır. Ancak kültürler arası sosyal psikoloji ve sosyal biliş bakış açısından bakıldığında Leong ve Santiago-Rivera (1999), Triandis (1994) gibi çeşitli Amerikalı araştırmacılar tarafından tespit edildiği gibi bu düzenin gerçekleştirilmesinin önündeki en büyük engeller (Amerikalılara özgü) aşağıdaki gibidir:

- İnsanın entromerkezçiliğe doğru doğal eğilimi; bu şekilde kişi kendi kültürünü diğerlerini değerlendirmek için bir standart olarak kullanır.
- Kişinin kendi davranışını tipik olarak görme ve aynı koşullarda diğerlerinin de aynı tepkiyi vereceğini farz etme eğilimiyle ilişkili "hatalı konsensus etkisi"; diğer danışanlarla birlikte kültürel farklılıklarla ilgilenmemektedirler.

Leong & Pontoretto'nun (2003) aktardığı gibi kuruluşların zaman içerisinde kuruluşa çekim, kuruluşu seçim ve kuruluştan ayrılma şeklindeki dairesel süreçle şekillenen ayırt edici bir özellik geliştirmelerini öngören Schneider'in (1987) "çekim-seçim-ayrılma" (Attraction-Selection-Attrition, ASA) çerçevesi. ASA döngüsü vasıtasıyla hemfikir insanlar ve benzer değer ve dünya görüşlerine sahip kişiler belirli bölgelerde hiçbir değişime ve gelişime izin vermeyerek hakimiyet kuracaklardır.

- Bir motivasyon kuvveti olan psikolojik tepkisellik öngörülen yitik özgürlükleri yeniden kurmayı hedef almıştır. Dolayısıyla psikolojik tepkiselliğin aynı kuvveti bir kişinin veya kuruluşun değişim karşısındaki direncinin temelini oluşturmaktadır ki genel olarak "Kimse ne yapacağını söyleyemez" cümlesi bu durumu ifade eder. Bu sürece örnek olarak artan baskılara rağmen yükseköğretim ve üniversitelerin kızıl derili simgelerini maskot olarak kullanmaya son verme konusundaki ısrarcı direnişleri verilebilir (Leong & Pontoretto, (2003)).

Her ne kadar insanlar psikoloji uzmanlığındaki değişikliklerin gerekliliğinin farkında ve buna kendini adanmış olsalar da daha önce aktarılan noktalardan dolayı ülkedeki gelişme süreçleri yavaşlamıştır. Örneğin Danışmanlık Psikolojisi Dairesi (Division of Counseling Psychology) 1982'de kültürler arası danışmanlık yetkinlikleri için bir klavuz üretmesi için bir ekip görevlendirmiştir ve bu klavuzların resmi olarak kabul edilmesi neredeyse 20 yıl almıştır (Sue ve

diğerleri, 1998). Yine de araştırmacılar olumlu düşünmektedirler ve gelecekte bu uzmanlığın daha iyi gelişimi ve danışanlara daha iyi hizmetler sunabilmesi için mevcuttaki zorluklara göğüs germesini beklemektedirler.

BÖLÜM V: BİRLEŞİK KRALLIK

Çalışmanın bu bölümünde, ülkenin PDR çalışmalarının tarihsel kökeninin yanı sıra, İngiltere’de yürürlükte olan sistem incelenecektir.

5.1. PDR’İN BİRLEŞİK KRALLIK’DEKİ TARİHSEL KÖKENİ

Kamerun ile olan tarihsel bağları sayesinde Birleşik Krallık da psikolojik danışmanlığın bir bilim dalı olarak geliştirilmesi ve bahsedilen ülkelere başka bir tartışma noktası getirmek için bir referans ülkesi olarak gösterilebilir. (Statista.com, 2015)'e göre Birleşik Krallık'da, bu çalışmada değinilen cumhuriyet rejimlerinin aksine bir kraliçe tarafından yönetilen birer monarşi olan 64.5 milyon yerli nüfusu bulunmaktadır.

1970'li yıllarda psikoloji dalında lisans eğitimi görüp danışmanlık eğitimi veya benzer işlere yönelen, ve BPS'de (İngiliz Psikoloji Derneği) profesyonel bir kariyere sahip olma isteği olmayan bireylerin sayıları artmaktaydı. (Orlans ve Van Scoyoc 2009). Bu yüzden; Eylül 1979'da BPS, Nelson Jones'ın (1999) bahsettiği gibi; psikoloji ve danışmanlık arasındaki ilişkiyi dikkate almak için ve bu bilim dalını düzgün biçimde tasarlamak amacıyla psikoloji ve danışmanlık arasındaki ilişkiyi dikkate almak için; BPS'nin Profesyonel İlişkiler Yönetim Kurulu, çalışma partisi oluşturmuştur.

Birleşik Krallık'daki danışmanlık hareketi, Orland ve Van Scoyoc'un (2009) dediği gibi; zihinsel rahatsız insanlara yardım etmek yerine ortak endişelere sahip insanlara yoğunlaştığı henüz belirlenmemiştir. Bu tarz hizmetleri sağlayan gönüllü acenteler oluşturuluyordu. Evlilik Danışmanlık Kurumu 1938'de kurulmuştu bile. İlk üniversite danışmanlık hizmetinin 1963'de Keele'de sunulmasının ardından, Öğrenci Danışmanlar Birliği 1970 senesinde kurulmuştur. Bu hizmetin hem okullarda hem de iş ortamlarında sunulmasıyla, Birleşik Krallık'da kariyer danışmanlığında ciddi gelişim yaşanmıştır.

1977 senesinde, İngiliz Danışmanlık Birliği (BAC, artık BACP) kuruldu. Bu olay, danışmanlık için profesyonel çerçeve oluşturan ve organize eğitimin oluşmasına gösterge olan son derece etkili bir olaydı. BPS Çalışma Partisi'nin temel amacı; danışmanlığın bir psikolog için meşru bir aktivite olduğu boyutu ve böyle bir aktiviteyi profesyonelce toplumun belirlediği ve parasal destekte bulunduğu boyutu hesaplamaktır. Çalışma partisi odak noktasını, son derece çeşitli bilgi kaynaklarına yöneltmiştir. Parti; çeşitli danışmanlık tanımları ve bu aktiviteyi psikoterapiden ayırma yolları; danışmanlar ve benzeri için eğitim programları; bu tarz işler için profesyonel ve etik yönergeler; Birleşik Krallık ve başka ülkelerdeki danışmanlıklar arasındaki ilişkiler; ve psikolojik araştırma danışmanlığına olan potansiyel uyumluluk gibi alanlar üzerine yoğunlaşmıştır. Psikoloji departmanları içerisindeki danışmanlığın rolü de keşfedilmiş; aynı zamanda bu süreçte, uluslar arası ortam; ABD, Kanada, Avustralya gibi ülkelerdeki danışmanlık psikolojisinin varlığı da keşfedilmiştir. Bu final raporunda, Çalışma Partisi; danışmanlığın tanınmasını, psikolojik sürecin anlaşılmasına dayalı olan bir aktivite olarak desteklemiştir.

Aralık 1982; Birleşik Krallık'da psikolojik danışmanlığın başladığı tarih olarak bilinmektedir. 1982'nin sonunda bölümün 225 üyesi bulunuyordu (Orlans ve Van Scoyoc, 2009). Gelişimin devamı; 1986'da Psikolojik Danışmanlık Bölümü İncelemesi adını alan, ve 1989'da Psikolojik Danışmanlık İncelemesi ismini alan Psikolojik Danışmanlık Bölümü Haber Bülteni tarafından desteklenmiştir. (Woolfe, 1996). Bunun sayesinde; Psikolojik Danışmanlıkta BPS Diplomasının kuruluşu gibi önemli bir olayla, bu alan gelişmeye devam etmiştir. Bu durum, bu meslek için teori ve uygulama alanı belirleyen bir eğitim çerçevesi ve müfredat sunmuştur.

Son olarak, 1994'de, bölümsel statüye ulaşılmış; Psikolojik Danışmanlık veya alakalı bir diploma programından mezun olanların, kendilerine Sözleşmeli Psikolojik Danışman olarak hitap etmelerini sağlamıştır. Günümüzde, Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nün 1947 üyesi bulunmaktadır. Bu durum, Psikolojik Danışmanlık'ın Klinik ve Mesleki Psikoloji'den sonra, BPS'deki 3. en geniş bölüm olduğu anlamına gelmektedir.

Devletin güncel yoğunlaşma alanının, Birleşik Krallık'da coğrafi dağılım ve İskoçya ile Galler'de Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nün milli şubelerinin açılması olduğunu belirtmekte fayda bulunmaktadır (Orlans ve Van Scoyoc, 2009). Bu durum, doğal olarak; bu mesleğin ve bilim dalının daha yoğun uluslararasılaştırılmasına, öğrenci olmayan öğrenirlere yardımcı olarak olanak sağlamıştır.

Özet olarak, Birleşik Krallık'da psikolojik danışmalığın ve rehberliğin, meslek ihtiyacından; ve öğrencilerin psikolojiyle alakalı alanlardaki eğitimlerini pekiştirme ihtiyaçlarından ortaya çıktığını belirtmekte fayda var. Bu bağlamda; hem akademik ortamlarda, hem de sosyal hayat ortamlarında zorluk yaşayanlara yardım etmeye başlamışlardır. Tutarlı sonuçlara bağlı olarak; bu bilim dalının, Birleşik Krallık'da başka ülkelerdeki gibi akademik ortamlarda da yer almaya başladığını söyleyebiliriz. Bu durum, bu bilim dalının ve mesleğin, genel olarak psikolojik alanda yeni bir neticeye duyulan ihtiyacı fark eden bazı bilginlerin inisiyatifleri sayesinde güvenilirlik kazandığını gösterir.

5.2. BİRLEŞİK KRALLIK SİSTEMİ

Birleşik Krallık'ta ilk Öğrenci Danışmanlar Derneği 1970'te kurulmuştur. Zaman içerisinde Birleşik Krallık'ta kariyer danışmanlığında bu hizmetin hem okullarda hem de iş çevrelerinde sunulmasıyla önemli gelişmeler katedilmiştir (Orlans and Van Scoyoc 2009).

KURUMLAR

Thornes'in (1985) ifadelerine göre 1976 yılı boyunca Brian Thorne'un kendisi Öğrenci Danışmanlığı Derneğini'nin başkanı olarak görev yapmış ve Ekim 1976'da derneğin kendi özerkliğini bırakıp British Association for Counselling ünvanlı derneğin bölümünün kurucu üyesi olup olmamasına karar vermek için düzenlenen üyeliğin tüm günlük toplantısına başkanlık yapmıştır. Aynı zamanda benzer tartışmalar (ve benzer acılar) Association for Pastoral Care and Counselling'de (APCC) de gerçekleşmekteydi. Sonunda iki dernek de geçmişe dönüp bakıldığında örnek bir geri çekilmeyle kendi bağımsızlık ve özerkliklerini bırakmayı ve kurucu BAC'ın bölümleri olmayı seçmişlerdir (Dryden, Mears, Thorne, 2000).

1977'de, **British Association for Counselling** (BAC, şimdiki adıyla BACP) kurulmuştur; bu, danışmanlık için profesyonel bir çerçeve oluşturan ve organize eğitimin gelişine işaret eden önemli bir gelişmeydi. Kısmen çalışan eski BPS'in en büyük hedefi danışmanlığın ne ölçüde bir

psikolog için yasal bir aktivite olduğunu ve böyle bir aktivitenin ne ölçüde toplumun sorumluluğu içinde profesyonelce yer alıp desteklenebileceğini hesaplamaktı. Dolayısıyla 1982 yılında meslek Birleşik Krallık'ta PDR'nin düzgün şekilde uygulanmasıyla daha fazla güvenilirlik kazanmıştır ve dernek günümüzde hala aktif bir şekilde çalışmaktadır ve çalışmaları eğitim, teftiş, akreditasyon/kayıt ve etik/şikayet bakımından gerçek bir profesyonelleşmeyle sonuçlanmıştır (Dryden, *et al.*, 2000).

DERS PROGRAMI VE SERTİFİKASYON

1994'te eğitim veren herhangi bir üniversitede dört yıllık eğitimden sonra Danışmanlık Psikolojisi Diploması alanlara veya Diplomaya Denk bir Beyan kazananlara kendilerini Sözleşmeli Danışman Psikologları olarak adlandırmalarını sağlayan bölgesel statü kazanılmıştır (Orlans ve Van Scoyoc, 2009).

İngiltere'de öğrenciler, genellikle, öğrenci dosyalarının en ideal adayların tespit edilmesini amaçlayan vaka bazında incelenmesi ve değerlendirilmesinden sonra seçilip kabul edilir. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik aynı zamanda, ABD'de gözlemlendiği gibi neredeyse aynı ders programıyla ağırlıklı olarak akıl sağlığı derslerine dayanmaktadır. Burada eğitimin amacı destek ilişkilerinin teorik yönlerine odaklanmak ve danışmanlık seyansı süresince bu ilişkinin danışanın psikolojik sağlığına fayda sağlaması için nasıl kullanılabileceğini düşünmektir. Dolayısıyla "University of Salford Manchester"ın PDR bölümünde lisans disiplinleri diğer şeylerin yanında "psikolojinin prensiplerini", "biopsikolojiyi" ve "sosyal davranış psikolojisini" ve ayrıca araştırma yöntemlerini de öğretmektedir; eğitim, tezin sonunda kapanmaktadır. (Ek 7'de PDR lisans programlarının tam listesine bkz.) Danışmanlık hizmetlerinde öğrencilere teorik anahtar kavramlar tanıtılmakta ve öğrenciler kendi pratik danışmanlık yeteneklerini geliştirmeye başlamaktadır. Dersler genelde tam zamanlı dersler için 3 yıl yarı zamanlılar için 6 yıl sürmektedir (<http://www.salford.ac.uk/ug-courses/psychology-and-counselling>). Aynı program Birleşik Krallık, Glasgow'daki University of Strathclyde'de de gözlenmiştir. Burada öğrenciler lisans ve lisansüstü seviyelerde teori derslerinin sonunda araştırma yöntemleri ve profesyonel staj ile birlikte

çoğunlukla psikoloji veya akıl sağlığı hakkındaki konularda eğitilmektedir (www.strathclyde.ac.uk).

ABD’de eğitim alan adayların sadece eğitim sırasında denetimi kullanarak edindiği kendi kendine özerklik sisteminden farklı olarak İngiliz sisteminin adayların hayat boyu danışmanlık denetimi kuralına sahip olduğu fark edilmiştir (Dryden *et al.*, 2000). BAC’a (2014) göre danışman eğitilmiş olmasına rağmen danışmanlığın ayrılmaz bir şekilde uygulayanın duygusal sağlığına bağlı ve onun hayat şartlarıyla ilişkili bir aktivite olması bakımından bu yapılmaktadır. Dolayısıyla danışmanların danışanlarla ilişkilerindeki işlevlerini gözlemlemeye devam edebilecekleri düzenli bir denetim irtibatını sürdürmeleri BAS tarafından uygun bulunmuştur.

AKREDİTASYON VE LİSANSLAMA

Korkut’un (2007) belirttiği gibi BAC Birleşik Krallık’ta mesleği uygulamak için gerekli akreditasyonu edinmek için takip edilmesi gereken eğitim programının bazı standartlarını belirlemiştir (BAC, (2003). Dolayısıyla inandırıcı bir temelin eksikliğine ve ülkede pratisyenlerin akreditasyonu ve kaydı fikri hakkında ciddi şüpheler olmasına rağmen BAC kendi bireysel akreditasyon şemasını 1983’te düzenlemiş ve bugüne kadar da onu geliştirmeyi sürdürmüştür; bu durum sık sık büyük eleştirilerle karşılaşsa da şema artan sayıda adayı çekmeye devam etmektedir (BAC, 2014).

Ancak NVQ (SVQ) criteri akademik seviyenin 3. seviyesinde kurulduğunda 1999’da AGM standartların ilk büyük seyreltisi için oy kullanmıştır. Bu seyreltim BAC Akreditasyonunun 1994’te kurulan ve 1996’da kayda başlayıp hala devam eden ve hızla gelişmekte olan Birleşik Krallık Danışanlar Kaydı’na (United Kingdom Register of Counsellors-UKRC) ana “geçit” olduğu özellikle kritik bir zamanda gelmiştir (Sugarman & Palmer, 2000).

5.3. BİRLEŞİK KRALLIK'TA PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN GELECEKTEKİ UYGULAMALARI

PDR'yi daha yüksek seviyelere getirmek için Birleşik Krallık'ta özellikle İngiliz Danışmanlık Birliği'nde (BAC) çok fazla şey yapılmaktadır. Ancak PDR'nin Birleşik Krallık'ta uygulanması açısından ders programı standardizasyonu, muteber akreditasyonu ve çalışma enstitüleriyle ilgili olarak bu uzmanlığın ciddi bir meşruiyet kazanması için hala hissedarların yapması gerek bazı birkaç gelişme bulunmaktadır. PDR'nin Birleşik Krallık'ta düzgün bir şekilde ilerlemesini engelleyen bu uygulama ve standadizaysyon meselelerinden ayrı olarak müfredat ve ders programları seviyesinde, ayrıca alanla ilişkili araştırma türünde karşılaşılan diğer iç sorunlar gözlemlenmiştir; dahası kariyer danışmanlığı ve rehberlik alanı hakkında insanların yeterince bilgi sahibi olmaması da bu alanın gelişmesinde önemli bir sorun teşkil etmektedir. Mevcuttaki bu sorunları aşmak için bu alandaki çoğu bilimadamı hem danışmanlara hem de uzmanlığın gelişimine faydalı olacak bazı makul öneriler sunmuşlardır.

Bu sebeple Büyük Britanya'da hem PDR hem de kariyer danışmanlığı veya oryantasyon uygulamalarına odaklanan İngiliz araştırmacılarının geleceğe dair en meşhur öngörüsü (bu konuda ayrıntılı materyal eksikliğine rağmen) bazı İngiliz bilimadamlarınca detaylandırılmıştır.

Bireyleri ömür boyunca rehberlik uygulamaları hakkında başarılı bir şekilde bilgilendirmek için Watts & Kidd (2000) çalışmalarında bu alanda araştırmacılar için kullanılan teorinin bireysel ile ekonomik ve sosyal kurumların arasındaki ilişkinin hesaba katılması anlamında daha interaktif olması gerektiğini önermişlerdir. Teorinin aynı zamanda daha dinamik olması ve insanların zaman içinde gelişen kariyerlerini nasıl inşa edip anlamlandıracağını kapsamaması gerekmektedir. Buna ek olarak karar verme ile ilişkili olarak tipik olarak kariyer oryantasyonunun nasıl yapıldığı ve eğitim kararlarının nasıl alındığı hakkında daha çok anlayışın gerektiğini çünkü bunların birbiriyle ilişkili olduğunu belirtmişlerdir

Ayrıca bireysel kariyer yönetimine gelince, hareketli iş pazarları bağlamında iş ile ilgili değişen ihtiyaçları karşılamak için bireylerin aktif çabalarını göz önünde bulundurarak dinamik ve daha interaktif yapılara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu sadece kariyerlerin kişiler arası değiştokuşta kariyerlerin nasıl dñzenlendięini anlamaya yardımcı olmayacak aynı zamanda psikolojik sñzleřme ihlali fikri, bazı şeyler beklendiği gibi olmadığında ne olacağına bakmak için de bir ereve oluşturacaktır (Watts & Kidd, 2000).

Bu yazarlar daha sonra etkili rehberlik uygulamasının kariyer direnci hakkında: insanların kariyerlerindeki yenilgilerle ve zorluklarla duygusal olarak nasıl başa çıkacağı hakkında daha mantıklı bir bilgi temeline ihtiyaı olduğunu belirtmişlerdir; her ne kadar teoristlerin ve araştırmacıların kariyerlerin değişim şekillerine yaratıcı ancak eleştirel bir şekilde bakmaları gerekse de işlerine yaklaşımları kariyer teorisinden çok terapik danışmanlık teorilerine dayanan rehberlik çalışanları burada avantaj sahibidirler. Bu aynı zamanda Sugarman & Palmer'ın (2000) da çalışmalarında paylaştığı bir bakış aıdır.

Watts & Kidd (2000) ayrıca geleneksel sınırların yıkılması bağlamında kariyerleri yeniden kavramsallaştırmamızı sağlayan “sınırları olmayan kariyer” kavramı fikrini ortaya atmışlardır; bunlara örnek olarak: uzman işlevleri ve yeteneklerinin iş sınırları, işlek kariyer yollarından bağımsız bir şekilde ilerleyen organizasyonel kariyerler ve daha zorlayıcı olarak iş ve aile rollerini ayıran sosyal sınırlar. Ancak birkaç yıl önce kariyer sorumluluğunu işçiye kaydırmaya çalışan bazı organizasyonlarda kariyer yñnetimi şimdilerde daha çok bir ortaklık olarak gñr÷lmektedir (Hirsh & Jackson, 1996).

Ayrıca global ekonomik rekabet ve değişen iş fırsatları bağlamında nñfusun yeteneklerinin ve bağımsızlığının arttırılması önemli bir amaçtır.

Watts & Kidd (2000) terapi gibi rehberliğin de sakıncalı olabileceğini iddia etmiştir. Rehberlik ilişkileri yanlış gidebilir ve işlevsiz rehberlikten çok şey öğrenilebilir. Dolayısıyla ilişkilerde gñ yñnetimi rehberlikte önemli olabilir ve gñ ve sosyal etki kavramları rehberlik uygulamasındaki etkililik konusunu daha iyi anlamak için anahtar olabilir.

Sñylemeye gerek yok ki karşı argñmanı olan herhangi bir araştırmacı bñtñn bu önerilere karşı çıkabilir veya bu nerileri r÷t÷lebilir; bu bilimsel bir araştırmadır ve dolayısıyla bilim ve diğer herhangi bir alan gelişimini sñrd÷r÷r.

Buna ek olarak Dryden ve diğerlerine (2000) gñre Birleşik Krallık'ta PDR'nin gelecek yılları için aşağıdaki gelişmeler fark edilecektir:

- alanın bilimsel gelişimi için araştırma ve değerlendirmeye daha çok eğilme
- ana meselelerin standardizasyonu ve bilgi birlikteli üzerine daha çok yoğunlaşma
- psikoloji yönlü meselelerden biraz daha fazla olarak psikolojik eğitime artan ilgi
- alanı modernleştirmek adına teknolojik gelişmelere karşılık verme ve onları kullanma üzerine daha çok vurgu

• Sugarman & Palmer (2000) kendileri için bu önceki noktalara çok önemli olan akreditasyon ve kayıt meselesini ve ayrıca psikoterapi, danışmanlık ve rehberlik arasındaki sınırları çizmeyi eklemişlerdir. Ayrıca farklılıklarla çalışmanın ve mesleğin gelişiminin devam etmesinin öneminden de bahsetmişlerdir.

Eğer bu maddeler eğitim okullarında uygun bir şekilde uygulanırlarsa, Birleşik Krallık'ta PDR'e alanında gözle görülebilir bir gelişme katedilecektir.

BÖLÜM VI: TÜRKİYE

Bu araştırma açısından hedeflenen diğer bir önemli ülke olarak Türkiye konusuna, PDR'nin ortaya çıkışının tarihsel arka planı sunularak geçilecek ve yürürlükte olan sistem tarafından işletilen farklı idari kurumlar, lisans koşulları ve Türkiye'de yasal uygulayıcı danışman olarak çalışmak için, varsa, diğer hukuki prosedürlere ilişkin incelemeye sürecektir.

6.1. PDR'İN TÜRKİYE'DEKİ TARİHSEL KÖKENİ

Türkiye 74,9 milyon nüfuslu bir ülkedir ve bu nüfus 2012'den beri her çevreden ülkeye giren yabancılarla gittikçe artmaktadır (Statista.com, 2015). Asya ve Avrupa'yı birleştiren bu ülkedeki danışmanlık altmış beş yıllık bir tarihe sahiptir. Üniversite seviyesinde danışmanlık hizmetleri ilk olarak 1973 yılında yürürlüğe giren Yüksek Öğretim Kanunu Madde 1750'de ele alınmıştır. Bu kanun ülkede psikolojik danışmanlık ve rehberliğin ortaya çıkması ve uygulanmasını sergilemektedir. Ülke ayrıca birçok derin sosyo-politik değişimlerden geçmiştir; 1924'te reformlardan sonra imparatorluktan modern cumhuriyet devletine dönüşmüştür. Ayrıca bazı ideolojik ve dini değişiklikler geçirmiş bu da kaçınılmaz olarak çeşitli düşünce ekoleri arasında bir takım tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bütün bunlar bir şekilde bireylere destek olmak için yeni modern bilimsel alanların uygulanmasına öncülük etmiştir. Türkiye'de bu alanın gelişimi hala devam etmektedir ve bu bölüm boyunca ele alınacak birçok bilimadamının çalışmalarında detaylandırılmıştır Doğan'ın (2000) tanımlayıcı beş tarihi dönemi üzerine yapılandırmak yerinde olacaktır.

Birinci Dönem (1950–1956)

1950 ve 1956 yılları arasındaki bu dönem Kuzgun (1991) ve Tan'ın (1986) ifade ettiği gibi Türkiye'deki danışmanlık hareketinin başlangıcına işaret etmektedir ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanı açısından en aktif dönem olarak düşünülmektedir.

Bazı Amerikan danışman eğitimcilerinin 1950'lerdeki ziyaretinin öne çıkardığı birçok önemli olay bu on yılda Türkiye'deki danışmanlık hareketini etkilemiştir. Ziyaretleri esnasında öğretmenlere, okul müdürlerine ve önde gelen Türk eğitimcilerine danışmanlık üzerine verilen önemli dersleri içeren ayrı seminerler düzenlenmiştir (Baymur, 1980; Tan, 1986). Bu dönemde Milli Eğitim Bakanlığı deneyimli öğretmenlere yurtdışında ölçüm, psikometri, danışmanlık ve benzeri alanlarda master ve doktora çalışmaları yapmaları için bazı burslar sağlamıştır (Öner, 1977). Milli Eğitim Bakanlığı 1953'te Test ve Araştırma Bürosu kurmuştur. Bu büronun işlevi, teşhis ve eğitim amacıyla IQ testlerini ve kişilik ve başarı testlerinin standardize etmeyi (Doğan, 1996). Bu dönemde Gazi Muallim Mektebi ilk olarak Rehberlik ve Rehberlik Teknikleri derslerini müfredatına eklemiş ve ABD'de kullanılan bazı orijinal makaleler, kitapçıklar ve kitaplar Türkçe'ye çevrilmiştir. İlk psikolojik hizmetler merkezi (rehberlik ve araştırma merkezi) öncelikli olarak zihinsel engelli çocuklar için 1955'te Ankara'da açılmıştır (Oner, 1977). Daha sonra bu diğer bölgelere uyarlanmıştır; yaklaşık yüz adet bu gibi rehberlik ve araştırma merkezleri kurulmuş ve "Rehberlik Öğretmeni" diye adlandırılan 606 danışman 1997-1998 akademik yılında bu merkezlerde işe alınmıştır. Yine de Doğan'a göre (2006) bu merkezlerin ne niteliği ne de niceliği o zamanlar Türkiye'deki toplumsal talebi karşılamaya yetmiştir.

İkinci Dönem (1957-1969)

Bu dönem, her ne kadar Türkiye'deki danışmanlık hareketinde önemli bir rol oynamış olsa da danışmanlık için pasif bir dönem olarak düşünülmektedir.

1960'larda yürütülen ikinci ve üçüncü Beş Yıllık Milli Kalkınma Planları süresince danışmanlık, toplumun beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesi ve yönlendirilmesi için bir araç olarak görülmüştür (Kepçeoğlu, 1994, alıntı Doğan (2000)). Ana fikir şuydu; danışmanlık öğrencilerin farklı eğitim akımlarına dağıtılması için kullanılmalıydı bu şekilde ülkenin ekonomik hedeflerine hizmet edebilirdi

Buna ek olarak Milli Eğitimin Yedinci Konseyi 1962'de danışmanlığı öğrencilerin refahını arttırmanın bir yolu olarak önermiştir (Baymur, 1980). Bağdaştırıcı bir güç olarak rehberliğin, öğrencilere hem okul hem de hayat zorluklarında yardımcı olması ve öğrencilere okul konularını, müfredat dışı aktiviteleri, üniversite ve mesleki okulları seçimlerinde destek olması

beklenmekteydi. Bu dönem boyunca danışmanları eğitmek için adımlar atılmıştı. Ankara Üniversitesi 1965'te lisans programı olarak Eğitim Fakültesi bünyesinde Eğitsel Psikoloji ve Danışmanlık Bölümünü kurmuştur (Kuzgun, 1993). Sonrasında Ankara Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi danışmanlık için lisansüstü programlar açmıştır (Özgüven, 1990). Bu programlar Rogers'ın danışmanlığın insan merkezli yaklaşımı gibi Amerika Birleşik Devletlerinin danışman eğitim modellerinden uyarlanmıştır.

Üçüncü Dönem (1970–1981)

Birçok yönden bu dönem okul danışmanlığı için aktif olmasından dolayı altın çağıydı. 1970–1971 eğitim yılı, Türk okullarındaki profesyonel danışmanlık uygulamasının başlangıcıdır. Bu, Milli Eğitim Bakanlığının bazı temel politikaları yürürlüğe koyduğu ve sonrasında 90 danışmanı 24 tane özel seçilmiş orta okulda çalışmaya başlamaları için işe aldığı ilk yıldır (Kepceoglu, 1994, alıntı Doğan, 1996). Her ne kadar danışmanlık hizmeti olan okul sayısı ve işe alınan danışman sayısı her yıl artsa da bu artış oranı çok az olmuştur (Kepceoglu, 1986). Buna ek olarak atanan danışmanlar, danışmanlık dışında sosyoloji, psikoloji, eğitim ve felsefe gibi diğer disiplinlerde uzmanlaşmışlardı. Doğan'ın (2000) açıkladığı gibi; 1997–1998 akademik yıllarında, Türkiye'de 2,199 okul danışmanı çoğunluğu orta okul olan ve 12 milyon öğrenciyi barındıran 2,033 okulda çalışmaktaydı. 1973'te yürürlüğe giren ve 1983'de güncellenen Milli Eğitim Temel Kanunu, oryantasyonu eğitim sistemi boyunca uygulanması gereken temel bir prensip olarak kabul etmiştir. Oryantasyon prensibine göre bireyler kabiliyet, yetenek ve ilgi alanlarına göre en iyi eğitimi alabilecekleri enstitülere yönlendirilmektedirler (Ministry of Education in Turkey, 1995, alıntı (Doğan, 2000). 1974'te Dokuzuncu Milli Eğitim Konseyi okullarda danışmanlığın gerekliliğine vurgu yapmış ve Milli Eğitim Bakanlığına okullarda bu hizmeti yürütmesi ve her sınıfa haftalık iki saat danışmanlık sağlaması için yönerge önermiştir (Kuzgun, 1991). Milli Eğitim Bakanlığı danışmanlık hizmetlerini ülkedeki bütün orta okullara yaymaya ve 1974–1975 akademik yıllarında her bir sınıf için haftalık iki saat danışmanlık hizmeti vermeye karar vermiştir.

Hem 1981'deki Onuncu Milli Eğitim Konseyi hem 1982'deki On Birinci Milli Eğitim Konseyi eğitim alanındaki danışman ihtiyacına ve üniversitelerde üç ayrı seviyede danışman eğitim programlarının kurulmasında odaklanmıştır (Doğan, 1990).

Dördüncü Dönem (1982–1995)

Yükseköğretim kanunu kapsamında 1982 yılında Hacettepe Üniversitesi danışmanlıkta ilk lisans programını kurmuştur. Daha sonra 6 farklı üniversite daha rehberlik ve danışmanlık alanındaki dört yıllık eğitim programına öğrenci kabul etmeye başlamıştır. Günümüzde yaklaşık 19 üniversite dört yıllık lisans programına sahiptir. Master ve doktora programlarının sayısı da artmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde olduğu gibi Türkiye'de de danışmanlık, psikoloji bölümünden ziyade eğitim fakültesinde gelişip büyümektedir (Whiteley, 1984).

Türkiye'de danışman eğitiminin mahiyeti, Amerikan danışman eğitim modelinden bir şekilde etkilenmiştir ve oryantasyonda Rogers'in yaklaşımı benimsenmiştir. Öncü danışmanlar ağırlıklı olarak Amerika'da olan yurtdışı eğitimlerinden döndükçe Rogers'in insan merkezli yaklaşımı hem bireysel danışmanlık hem de grup danışmanlığındaki profesyonel danışmanlar arasında iyice kökleşmiştir. Rogers'in yaklaşımı güvenilir gerçek bir ilişkiyi teşvik eder ve ilk olarak güçlü bir yüzleşmeye sıcak bakmayan bir kültür için faydalı olabilir (Miller, Chen, Wang, & Mark, 1996). Ancak uygulamada danışmanlık, diğer birçokları arasında Rogers'in yaklaşımı gibi bilişsel davranışı da içeren çeşitli teknikleri benimsemiş danışmanlar ile çok dağınık bir biçimde yürütülmektedir.

Ellis'in akılcı duygusal davranış terapisi daha direktif ve bilişsel temelli olduğu için, hiyerarşik, otoriter ve sosyal olarak uygun kültürlerde işleyebilir bir yaklaşımdır. Doğan'ın (2000) bakış açısına göre saygı ve otoriteyi (doğruluk) kullanan herhangi bir yaklaşım veya yaklaşımlar kombinasyonun Türk insanı için iyi olması muhtemeldir. Daha sonra Doğan danışmanların genel olarak danışmanları kendi ilerlemelerini yönlendirme ve etkileme yeteneklerine sahip öğretmen veya otorite figürü olarak gördüklerini açıklayarak devam eder. Kişinin kendisi için cevapları bulma ve kendi kararlarını verme gibi Batının danışmanlık fikirleri geleneksel Türk yöntemlerine uymamaktadır. 1984'teki Yükseköğretim Kanununca Tıbbi-Sosyal, Sağlık, Kültür ve Spor Aktiviteleri Departmanının bir bölümü olarak her bir üniversite öğrencilerin bireysel, eğitsel ve kariyer danışmanlığından sorumlu bir danışmanlık ve rehberlik merkezi kurmak zorundadır (Resmi Gazete, No. 18301, 1984, referans Doğan, 2000).

Diğer taraftan 1989 yılında Ankara'da Hacettepe Üniversitesi'ndeki bir grup danışman eğitmeni tarafında Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği kurulmuştur. Mevcuttaki

yaklaşık 450 üyesi ağırlıklı olarak okul danışmanları ve danışman eğitimcilerinden oluşmaktadır. Dernek 1990'da muteber bir dergi olan Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi'ni yayınlamaya başlamış ve 1997'de Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bülteni adlı haber bülteni eklemiştir. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği daha sonrasında her iki yılda bir düzenlenen milli kongrelerle birlikte 1991'de Birinci Milli Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi'ni düzenlemiştir. Dernek, mesleğin standartlarını yükseltmek amacıyla danışmanlık mesleğinin etik standartlarını belirlemiştir (Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği, 1995). Üç farklı ancak çağdaş danışman rolleri etik kurallarında belirlenmiştir: iyileştirici, önleyici ve gelişimsel.

Beşinci Dönem (1996–günümüz)

1996'daki Beşinci Milli Eğitim Konseyinde ekseriyetle ilk okul danışmanlığı vurgulanmış ve incelenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ilk olarak tamamen danışmanlık alanından gelen danışmanları hem ilk hem de orta okullara atamaya başlamıştır. Yükseköğretim Konseyi ve Dünya Bankasının işbirliği sponsorluğuyla Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi için Milli Eğitim Geliştirme Projesi 1996'da rehberlik ve danışmanlık dört yıllık lisans ve master programları geliştirmiştir (YÖK/World Bank National Education Development Project Pre-Service Teacher Education, 1996). Türkiye'deki psikolojik danışmanlık ile ilgili gözlemlenen unsurlardan biri de; öncül danışman eğitimcileri ABD'de eğitim gördüğü ve istihdam edilen birçok danışman da köken olarak bu ülkeden olduğu için nüfusun ihtiyaçlarına uygun bir Türk modeli uyarlamak yerine Amerika Birleşik Devletleri'nde ABD'nin ihtiyaçları için geliştirilen şeylerin çevirisi ve yeniden üretilmesine yönelik bir eğilimin bulunduğu (Doğan, 2000).

Yine de Doğan (2000) gibi bazı Türk bilimadamlarına göre sistem yeniden gözden geçirilecek olsa bile, Türk kampüslerindeki ilk sağlık merkezinin 1956'da Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) kurulduğu ve akıl sağlığı hizmeti sağlaması için bir psikiyatristin 1961'de işe alındığı bilinmektedir. Sonrasında İstanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi'nde de sağlık merkezleri kurulmuştur. Danışmanlık ve rehberlik hizmetleriyle ilgili kanunun en sonunda uygulanana kadar başlangıçta bu sağlık merkezleri ağırlıklı olarak tıbbi merkezlerdi (Tan, 1989).

Bu girişime müteakip 1987 yılında ilk “Öğrenci Kişilik Hizmetleri Merkezi” İstanbul’da Marmara Üniversitesi’nde Tıbbi-Sosyal, Sağlık, Kültür ve Spor Aktiviteleri Departmanının bir bölümü olarak kuruldu (Tan, 1989). Her ne kadar yasa 1984’te yürürlüğe girse ve çok büyük bir gelişme olsa da üniversite danışmanlık hizmetlerinin etkililiği ile ilgili birçok endişeyi de dile getirmiştir. Ancak Türkiye’deki bu hizmetler geçtiğimiz 20 yılda, fiziksel tesis eksikliği, danışmanlık elemanı yetersizliği (Demir ve Aydın, 1996; Yerin Güneri et al. 2003; Yeşilyaprak, 1989; Yüksek öğretimde öğrenci rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri toplantısı [Guidance and counselling services in higher education meeting],1998, alıntı Doğan, 2000), Yerin Güneri ve diğerlerinin (2003) ifade ettiği gibi sınıf öğretmenlerinin iş yükü, iyileştirici hizmetlerine yapılan vurgu (Demir, 1996), öğrencilere sağlanan danışmanlık hizmetlerinin verimsizliği (Doğan, 1989; Özgüven, 1989), ve Türkiye’nin farklı bölgelerindeki üniversitelerin sağladığı danışmanlık hizmetlerini doğrudan ele alan yurt çapında araştırmaların eksikliği (Yerin Güneri, 2006, alıntı Doğan, 1999) gibi farklı sorunlarla karşılaşmıştır.

Bu bilimadamları yukarıdaki ifadelerle psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında karşılaşılan mevcut sorunları açığa çıkarmak için çaba göstermişlerdir ancak her ne kadar daha yapacak çok şey olsa da şikayetlerinin çoğu için yavaş yavaş çözümler bulunmuştur ve ileriki bölümlerde bunlara değinilecektir.

Oldukça yakın zamanda yapılan araştırmaların sonucuna dayanarak, sağlanan personel, fiziksel şartlar ve hizmetler açısından (Yerin, Güneri, 2006, Doğan’dan, (1999) çok büyük ilerlemenin kaydedildiği gözlemlenmiştir; Türk üniversitelerindeki danışmanlık merkezlerinin olumlu bir geçişi söz konusudur. Üniversite danışmanlık hizmetlerinde yeterince danışmanın istihdam edilmemesi, meslekten olmayanların danışmanları bilmemesi ve psikiyatrist, psikolog ve sosyal hizmet çalışanlarının danışmanlık hizmeti personelinin çoğunluğunu oluşturması ve diğerlerinin arka planda bırakılması gibi bulguların çıktığı önceki çalışmaların aksine (Doğan, 2000; Demir, 1996; Acar, 1989) günümüzdeki çalışmalar, danışmanlık hizmetleri çalışanların çoğunluğunun psikolog olduğunu ve onları danışmanların, psikiyatristlerin ve sosyal hizmet çalışanlarının takip ettiğini ortaya çıkarmıştır. Öğrencilere en sık sağlanan hizmetlerin bireysel danışmanlık ve acil psikoterapi olduğu sonucu çıkarılmıştır (Bektas, 2008).

Ancak Bektas (2008) daha sonra fiziksel şartlar açısından danışmanlık ve rehberlik alanındaki son bulguların, Türkiye’deki danışmanlık merkezlerinin standart danışmanlık

hizmetleri için örneğin yabancı öğrenciler söz konusu olduğunda fiziksel tesislerinin hala istenen fiziksel gereklilikleri karşılamadığını ortaya çıkardığını belirtmiştir. Yine de gelişmekte olan bir meslek olmasından ve hem Türkiye’de hem de diğer birçok ülkede hala kuruluş aşamasında olmasında ötürü gelecekte daha iyi sonuçların alınması beklenebilir.

6.2. TÜRKİYE’DEKİ SİSTEM

KURUMLAR

Türkiye’de ABD’deki Division 17’nin rolünü üstlenmiş olan kurum, psikolojik danışmanlık ve rehberlik ve ayrıca direkt psikoloji alanında yürüttüğü çalışmalarla bilinen Rehberlik Araştırma Merkezidir (RAM). Bu kurumun amacı okullardaki çalışanların, öğrencilerin ve ailelerinin performanslarını, algılarını ve davranışlarını iyileştirecek hizmetler ortaya koymaktır. Türkiye’deki ilk pilot RAM ofisleri Ankara ve İstanbul’da lise öğrencilerine yönelik olarak 1954 yılında açılmış ve takip eden yıllarda sayıları artmış ve yetişkinlere ve ebeveynlere de destek verecek şekilde genişlemişlerdir (Tan, 2000). Sonraki dönemlerde ülke genelinde neredeyse tüm şehirlerde daha birçok RAM ofisi açılmış ve bunlar aynı hizmetleri genişleyerek vermeye devam etmişlerdir.

Günümüzde Türkiye’de 226 RAM ofisi bulunmaktadır. (http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/kurum.asp). Bunların haricinde, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (TPDRD)* adında kendi uzman ve pratisyen kadrosuyla psikolojik rehberlik ve danışmanlık disiplininin devamı ve gelişmesi için faaliyetler yürüten bir oluşum bulunmaktadır. (<http://pdr.org.tr/>).

LİSANS VE AKREDİTASYON

Türkiyedeki PDR akreditasyonları düşünüldüğünde, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olma yolunda aktif olması sebebiyle Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği ve Avrupa Danışmanlık Derneği arasında ilişkilerin geliştirilmesi konusunda çaba sarf edildiğini ve bunun gelecekteki işbirliklerinin önünü açacağını söylemek doğru olacaktır (McNamara (2001), as cited by Korkut (2007)). Fakat, Türk eğitim sistemindeki danışmanlık yapısının sürekli bir değişime ihtiyaç duyması sebebiyle, lisans ve lisansüstü danışmanlık programlarında standardizasyon, akreditasyon, yeterlik ve yeniden yapılandırma konularında çalışmalar ve tartışmalar başlamıştır. Sonuç olarak Türkiye'de hali hazırda net bir PDR akreditasyonu bulunmamaktadır. Bazı dikkate değer gelişmeler olmakla birlikte, bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

DERS PROGRAMI VE SERTİFİKASYON

Türkiyedeki psikolojik danışmanlık ve rehberlik adaylarının dört yıllık lisans programlarını tamamlayacak şekilde ders almaları gerekmektedir. Yüksel'e göre (2003), danışmanlık bölümleri lisans seviyesinde öğrenci seçimini kendileri yapmamakta, öğrenciler Yüksek Öğretim Kurulu tarafından düzenlenen merkezi sınav sistemiyle seçilip ilgili üniversiteleri kazanmaktadırlar. Bu yüzden öğrenci seçiminde standart seçim kriteri uygulanmaktadır. Fakat lisansüstü seviyesinde öğrenci seçimi üniversitelerin kendi kriterlerine göre yapılmakta ve bu kriterler akademik özelliklerde olmasa da kişisel karakteristiklere göre farklılıklar arz etmektedir. Aşağıda listelenmiş olan kriterler tüm üniversiteler tarafından kabul görmüş olanlardır:

- Lisans seviyesinde genel not ortalamalarında asgari %65 seviyesinin yakalanmış olması
- Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'na (ALES) katılıp, yeterli puanın alınması
- Yabancı bir dilde özellikle de İngilizcede yeterlilik sahibi olmak tercih sebebidir

- Birebir mülakat gereklidir

Bu yüzden, bu öğrenciler daha ziyade RAM ofisleri seviyesinde bu görevlerde işe girebilmekte ve PDR uzmanlarına bu alanlarda dışardan bir göz olarak perspektif sağlamakta ve onlara destek olabilmektedirler. Psikologların çok daha ileri seviye görevleri olduğunu bilmekle birlikte, genellikle öğrencilerin eğitimleri süresince birkaç aylık staj yapmaları gerekmektedir.

Bunların dışında, Eğitimde Psikolojik Hizmet diye adlandırılan alanda eğitim alan öğrenciler bulunmaktadır ki bu grup üniversitelerden aldıkları ünvana göre aynı zamanda psikolojik danışman olarak geçmektedirler (Tan, 2000). Fakat, Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı geçtiğimiz yıllarda “Eğitim Programları ve Öğretimi”, “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme”, “Eğitim Yönetimi Teftişi ve Planlaması”, “Felsefe”, “Sosyoloji”, “Halk Eğitim”, “Özel Eğitim”, “Davranış Bilimi”, “Pedagoji” ya da “Beden Eğitimi ve Spor” mezunlarının eğitim almalarına hak tanıyarak onların kamu personeli olarak orta öğretim seviyesinde rehberlik öğretmeni olmalarının önünü açmıştır (MEB, 2014), ve bunun temel sebebi alandaki yetişmiş psikolojik danışman açıklığının yüksek olmasıdır.

Eğitim ve ders programları açısından Türkiye'deki üniversitelerin PDR ve bazı diğer alanlarda neredeyse aynı programlara sahip olduğu bilinmekte ve buna “Şablon Program” denmektedir. Bu sebeple Türkiye'nin farklı şehirlerindeki üniversitelerde aynı ders programına rastlanması sürpriz değildir. Bu hususun daha iyi anlaşılması için ilgili görseller ilerleyen kısımlarda paylaşılacaktır.

Bunların ötesinde, eğitim ve danışman yetiştirme alanında on sekiz üniversitenin ortak hareket ettiğinin belirtildiği doğru olacaktır. Üniversitesine göre bazı lisans üstü programlarında PDR alanında master ve doktora dereceleri yapılabilmektedir. Master ve doktora derecelerinde tez hazırlanması, araştırma ve teorik bileşenlerin vurgulanması gerekmektedir (Yüksel, 2013). Türkiye'deki PDR bölümlerinin ders içeriğinin anlaşılması için ülkenin en iyi üniversiteleri arasında gösterilen İstanbul'daki Boğaziçi Üniversitesi örneğini ele alabiliriz. Aşağıda bu üniversitedeki lisans seviyesindeki PDR ders programına yer verilmiştir (Lisans ders programının ders içerikleri için bkz. Ek 8):

Dönem 1

Dersler

Eğitime Giriş

Oryantasyon

Micro iktisat ilkeleri / Macroiktisat ilkeleri

Sosyolojiye Giriş

Matematik

Matematik

Sonlu Matematiğe Giriş

Sosyal Bilimler için Hesaplamaya giriş

İleri İngilizce I/II

Serbest Seçmeli

Toplam Kredi: 18

Dönem 3

Dersler:

İstatistiğe Giriş

Yaşamboyu Gelişim

Rehberlik Ve Danışmanlık Temelleri

Psikoloji

Sosyal Psikoloji

Davranış Üzerine Sosyal Etkiler

Serbest Seçmeli

Türkçe I.

Şu da belirtilmelidir ki, lisans seviyesindeki müfredatta sosyal ve davranışsal temel derslere olduğu kadar eğitime giriş, danışmanlık ve rehberliğin temelleri, üst sınıflarda sosyoloji ve felsefe gibi sosyal bilimler, temel psikoloji dersleri, matematik ve dil dersleri gibi derslerdeki eğitime de ağırlık verilmektedir.

Bir diğer örnek olarak hem lisans hem de lisans üstü seviyesinde psikolojik danışmanlık ve rehberlik eğitimi veren Hacettepe Üniversitesini ele almak mümkündür. Bu üniversitenin lisans seviyesindeki PDR ders müfredatı aşağıda yer aldığı gibidir (Hacettepe Üniversitesinin lisans seviyesinde tüm PDR ders programı için bkz. Ek 9).

1. YARIYIL					2. YARIYIL				
ZORUNLU DERSLER LİSTESİ					ZORUNLU DERSLER LİSTESİ				
ANT203 SOSYAL/KÜLTÜREL ANTROPOLOJİ	3	0	3	4	PDR114 FİZYOLOJİK PSİKOLOJİ	3	0	3	5
PDR101 TEMEL PSİKOLOJİ	3	0	3	3	PDR106 SOSYAL SORUNLAR	2	0	2	4
AİT203 ATA. İLK. VE İNK. TAR. I	2	0	2	2	PDR100 KAYNAK TARAMA VE RAPOR YAZMA	1	2	2	3
TKD103 TÜRK DİLİ I	2	0	2	2	PDR122 GELİŞİM PSİKOLOJİSİ	3	0	3	4
İNG127 TEMEL İNGİLİZCE I	2	2	3	3	TKD104 TÜRK DİLİ II	2	0	2	2
BEB650 TEMEL BİLGİ VE İLETİŞİM TEKN. KULLANIMI	0	2	1	2	İNG128 TEMEL İNGİLİZCE II	2	2	3	3
SOS104 SOSYOLOJİYE GİRİŞ I	3	0	3	5	EKO120 GENEL İKTİSAT	2	0	2	4
EBB147 EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ	3	0	3	4	AİT204 ATA. İLK. VE İNK. TAR II	2	0	2	2
TOPLAM ZORUNLU DERS				25	TOPLAM ZORUNLU DERS				27
SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ					SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ				
FEL110 FELSEFEYE GİRİŞ	3	0	3	5	PDR112 BİLGİSAYAR II	2	2	3	3
PDR111 BİLGİSAYAR I	2	2	3	5	EBB292 SINIF YÖNETİMİ	2	0	2	3

TOPLAM SEÇMELİ DERS				5	TOPLAM SEÇMELİ DERS				3
YARIYIL TOPLAM				30	YARIYIL TOPLAM				30

Sonuç olarak, PDR uzmanlarından eğitim dersleri, psikoloji temelli dersler, sosyoloji ve felsefe gibi sosyal bilim derslerini alması, bunların dışında da bilgisayar ve İngilizce gibi yabancı dil alanlarında da bilgi ve becerilerini geliştirmiş olmaları beklenmektedir. Bu, Boğaziçi Üniversitesi'nde uygulanmakta olan müfredatla neredeyse birebir örtüşmektedir. PDR programlarının birbiriyle uyumlu hale getirilmesi bu alandaki gelişme ve ilerlemenin bir işareti veya aşaması olarak değerlendirilebilir ve Türkiye'deki uyumluluk düzeyine Almanya, İngiltere ve hatta müfredatın eyaletlerin önceliklerine göre farklılıklar arz ettiği A.B.D.'de rastlamak pek mümkün değildir.

6.3. TÜRKİYE'DE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN GELECEKTEKİ UYGULAMALARI

PDR disiplininin halen gelişim sürecinde olduğu Türkiye örneği düşünüldüğünde, birçok uzman ilk etapta Türk toplumunda ardından ise tüm psikolojik danışmanlık ve rehberlik camiasına etki edebilecek çeşitli değişiklik önerileri ortaya koymuşlardır. Bu yüzden, Yeşilyaprak'a (2010) göre yirmi birinci yüzyıldaki Türkiyenin aşağıdaki sosyoekonomik değişimlerle karşılaşması tahmin edilmektedir:

- Gittikçe azalan doğurganlık oranı ve ölüm oranı, bununla birlikte giderek artan ortalama yaşam süresi, genç nüfusun azalması ve nüfustaki yaşlı oranının artması, ve bunların hepsinin sonucu olarak bir süre sonra Türkiye'nin genç bir ülke olma özelliğini kaybetmesi.
- Medeni durum bakımından, hem erkek hem de kadın için giderek daha ileri yaşlara kayan evlilik yaşı, artan boşanma oranı, bekar ebeveynlerin sayıca artışı, düşük evlenme oranıyla

birlikte azalan doğumlar, çekirdek aile yapısının çözülerek ailelere ait olan birçok fonksiyonun diğer kurumlara kayması.

- Türkiye'deki sosyal hareketler sonucunda tabii olarak gerçekleşecek olan eğitim alanındaki değişiklikler ise şu şekilde olacaktır:

düşen okul yaşı, okul öncesi, çocuk ve genç eğitim kurumlarında artan kayıt oranları, eğitim sürelerindeki artış, özelleştirilmiş eğitim programları ve eğitim kurumları arasında artan rekabet, Avrupa Birliği'ne ilerleyen süreçte AB akreditasyonunun zorunlu hale getirilmesi (Nature (2000); Korkut (2005), Yeşilyaprak (2010)'da belirtildiği gibi) ve nihayetinde eğitim alanında nicelikten ziyade nitelik hususunun ehemmiyet kazanması.

- Ayrıca küresel ekonomideki değişikliklerden kaynaklanan etkiler de Türkiye'de gözlemlenebilecektir. Bu, ülkedeki çalışmalara uluslararası bir standart getirecek; teknolojik gelişmeler çalışma hayatında değişikliklere sebep olacak, bir yandan işsizlik artarken diğer yandan ülkeler arası ücretsiz iş değişimi yaygınlaşacak.

Yukarıda belirtilen maddeler Türk halkının ileride karşısına çıkacak ve hatta günümüzde bile mücadele etmesine sebep olan hususlardır. Ayrıca bu konular sebebiyle, karar verme süreçlerinde veya kişisel zorluklarda giderek artan profesyonel destek ihtiyacı olacak, ve psikolojik danışmanların müdahalesine çok daha sık ihtiyaç duyulacaktır. Sonuç olarak, gelecekte ülke genelindeki bireyler tarafından ihtiyaç duyulması ihtimaline istinaden profesyonellerin veya uzmanların çeşitli uygulamaları kullanıma almaları gerekecektir. Bu yüzden, Yeşilyaprak (2010) ve ondan önce ve sonra çalışmalar yürütmüş bazı araştırmacılar tarafından belirtildiği gibi 21. yüzyılda psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında aşağıdaki değişikliklerin olması beklenmektedir:

- Kriz müdahalesi konusundaki danışmanlık eğitim programlarında Yüksel'in (2003) acilen devreye alınması için çağrıda bulunduğu gibi, uzmanlar kriz odaklı PDR hizmetlerini bir kenara koyacak gelişimsel yaklaşıma yönelecek. Mesela Türkiye'deki eğitim çevrelerinde kriz rehberliğine ciddi ihtiyaç durulmaktadır çünkü bu, karşılaşılabilecekleri talihsiz hadiseler (örn. Terör saldırısı) veya felaketselere hazır olmalarını ve onlarla başa çıkabilmelerini sağlayacak donanımı öğrencilere sunacaktır. Ayrıca, kriz müdahalesi hem tüm danışmanların alakadar olduğu genel bir konudur hem de okullara ruh sağlığı hizmeti sunanlar için de temel bir meseledir.

- Uzun dönem bireysel danışmanlık süreçleri yerini kısa dönemli süreçlere bırakacak ve çözüm odaklı danışmanlık yaklaşımı ön plana çıkacaktır.
- Çalışmalar bireylerin yönelimlerine uygulanmadan önce büyük gruplara uygulanacaktır.
- Yaşam boyu kariyer danışmanlığı yaklaşımı terk edilerek onun yerine profesyonel gelişimin yayılmasına odaklanılacaktır.
- PDR hizmetleri sadece eğitim değil, sağlık, adalet, askeri, sanayi vb. gibi ihtiyaç duyulabilecek diğer birçok iş alanında sunulacaktır.
- Türkiye'deki PDR alanının merkez noktalarının ve oryantasyonun yerleşik müzakerelerinin yaygınlığı; bir grup bilim adamı eğitici oryantasyondan yanayken diğer bir grup psikoloji temelli PDR hizmetlerinden yanadır.
- ABD modelinden PDR'nin mevcut özel Türkiye modeline ilerleyen geçiş
- Teknolojinin artan kullanımı, teknoloji yoluyla kendi kendine hizmetin gelişimi (Yüksel, 2003), yani danışmanlığın ve onun dünyaçapında ilişkili disiplinlerinin gelişiminin zengin veri tabanına hızlı erişim. Yüksel'e (2003) göre "Çareden bahsetmek" kısa zamanda "teknolojik olarak kolaylaştırılmış deneysel çareden bahsetmek" olacaktır.
- Çok kültürlü PDR yaklaşımlarına ve bunun yanında daha iyi temel yaşam becerileri eğitimleri için müfredatta daha çok psikolojik eğitime önem verilecektir (Goleman (1999).
- Meşruiyet kazanmak ve profesyonel kimlik oluşturmak için akredite edilmiş lisans ve lisansüstü PDR programlarına geçiş.
- Psikolojik danışmanın diğer alt alanlarda uzmanlaşması için lisansüstü programların açılması; ayrıca araştırmaların niçeliğinden çok niteliği meselesinin tartışılmasının önemi. Böyle yaparak Türkiye'deki üniversitelerdeki danışmanlık bölümlerinin fakülte üyeleri Türk kültürüne uygun bir danışmanlık yaklaşımı geliştirmek için araştırmaya ve değerlendirmeye daha çok vurgu yapacaktır (Yüksel, 2003).

- Diğer profesyonel gruplarla özellikle de psikolojik danışmanlık ve rehberliğin yardımcı meslekleriyle artan işbirliği. Ayrıca danışanlara verilen bilgi ve hizmetin daha iyi gelişimi için çoğunluğu sadece lisans mezunu olan danışmanların eğitim seviyesindeki artışı desteklemek önemli olacaktır (Yüksel, 2003),

- Ayrıca mevcuttaki danışmanlık eğitim programlarının içerikleri ve standartları kalifiye öğretim kadrosu ve seçkin ders kitapları ve diğer araçların kullanımıyla geliştirilmeli ve iyileştirilmelidir (Yeşilyaprak, 2010; Yüksel, 2003).

Ayrıca Doğan (2000), Yüksel (2003) ve diğer bir çoğu gibi Türk bilimadamlarının çoğunun çeşitli eserlerinde Türkiye'deki PDR'nin kaderiyle ilgili neredeyse aynı gelecek tahminlerinde buldukları fark edilmiştir.

Türk toplumundaki bu sosyo-kültürel ve yapısal değişikliklerin dışında ilerici araştırmacılar Türk danışmanlarının bilimsel araştırmayı kültürel ve danışmanlık çevrelerine yerleştirmelerinin önemli olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu sebeple danışman eğitimcilerin sistematik olarak ithal modelleri Türk toplumunun ihtiyaçlarına uydurmaya çalışarak profesyonelliğin teşviki ve danışmanlıkta mükemmeliyet için kültürel duyarlılık standardı oluşturmaları gerekmektedir. (Doğan, 2000; Korkut, 2007, Yüksel, 2003). Buna ek olarak Türkiye'deki PDR standardizasyon girişimleriyle ilgili olarak TPCGA ilk olarak ülkedeki okul danışmanlığı programlarının etkili, zayıf ve güçlü yönlerini inceleyebilir. Korkut'un (2007) samimi bir şekilde önerdiği gibi Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği olarak bilinen TPCGA'nın ülkedeki danışmanların neye ihtiyaç duyduklarını ve neyi istediklerini belirlemesi gerekmektedir.

Çalışmanın bu bölümünün sonunda, Türkiye ve diğer Avrupa ülkelerinde psikolojik danışmanlığın ABD'de olduğu gibi okullarda veya akademik alanlarda başladığı ve hükümetlerin ülkedeki bazı büyük sosyo-politik değişimlerden dolayı insanlara günlük hayatlarındaki sıkıntılarında destek olma gerekliliğinden doğduğu fark edilmiştir; bu durum ilk olarak ABD'de sonrasında Almanya, Fransa ve diğer endüstrileşmiş ülkelerde dikkat çekmiştir. Kamerun eğitim alanında sınıfıçi öğretmenlerinin öğrencilere danışmanlık sağladığını ancak bu işi önceden bir

eğitim almadan yaptığını da hatırlamak gerekmektedir. Dolayısıyla eski Türk yöntemleri ile mevcuttaki Kamerun'daki uygulamalar arasında psikolojik rehberlik uygulamaların ilk başlangıçlarında bir benzerlik dikkat çekmektedir. Ayrıca bazı Türk bilimadamları hala uyarlanmış yöntemin insanların ihtiyaçları için uygun olmadığını düşünse de ülkerin çoğu Amerikan sisteminden çıkan uygulama yöntemini bağlam içerisinde uyarlamışlardır ((Doğan, 2000), (Bektas, 2008)). Bu sebeple Kamerun gibi bazı modern toplumsal değişikliklere şahitlik eden bir ülkede bu alanın bağlantısı dikkate alındığında bu çalışma sırasında insanlara uygun bir destek için konu hakkındaki uygulamanın Kamerun modelini tasarlamak faydalı olacaktır.

Dikkat çeken benzer bir nokta da disiplinin öncüleri olarak adlandırılabilir kurucuların çoğunun aslında diğer disiplinlerde uzman olup kendi ülkelerinde psikolojik danışmanlık ve rehberlik meslek ve disiplinin oluşturulmasına geniş bilgi birikimlerini sunmuş olmalarıdır.

Diğer taraftan mesleğin ABD ve Türkiye'de görüldüğu gibi bütün eğitim sistemlerinde genel psikolojinin bir dalı olarak sınırlandırılması hep benzerdir ancak mesleğin psikolog, kariyer danışmanı ve eğitsel psikolog olarak üç gruba ayrıldığı böylece her bir grubun rolünün sınırlandırıldığı, Birleşik Krallık'daki gibi bazı Avrupa sistemlerinde küçük farklılıklar bulunmaktadır. Yani bu Avrupa ülkeleri çoğunlukla psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanının tamamı için daha açık ve kapsamlı düzenlemeleri olan ABD'deki Anglo-Amerikan sisteminden uyarlama ihtiyacını fark etmişlerdir.

Bu bağlamda daha önce dile getirildiği gibi sadece Kamerun'da değil aynı zamanda model olarak görülen ancak hala psikolojik danışmanlık ve rehberlik uygulamaları ve kurumsal düzenlemeleri açısından kat etmesi gereken uzun bir yolu bulunan Avrupa ülkelerinde de bunun uygulanmasında bu alandaki gelişmeler açısından daha birçok şey yapılmalıdır. Bu vaziyetin aksine gelecek bölümde ele alınacağı gibi birçok bilimadamı kendi seviyelerinde bazı gelişmeler ve katkıları ortaya çıkarmaya başlamıştır.

Dünyadaki psikolojik danışmanlık ve rehberliği barındıran enstitülerin karşılaştırılmasıyla ilgili önceki analizin sonunda şunlar söylenebilir; öncelikle kuruluşların

amaçları açısından Birleşik Krallık (İngiliz Danışmanlık Derneği -BAC), Türkiye (Rehberlik Araştırma Merkezi) ve birçok ülkenin psikolojik danışmanlıkla ilgili gelişmiş araştırmalar için ekstra merkez veya derneklerini model aldığı ABD'deki Division 17 veya Danışmanlık Psikolojisi Topluluğu için birçok benzerlik gözlenmiştir; bu kurumların hepsi disiplini teşvik etmeyi ve geliştirmeyi ve alanındaki uzmanlarca hizmet kalitesini iyileştirecek yeni araştırmalar yapmayı hedeflemektedir.

Çalışmanın bu bölümünde ayrıca diğer ülkelerde mesleğe giriş şartları, akderite edilmiş programları ve gerekli uzmanlık sertifika veya lisanslama meselerine değindik ve uzmanlar veya mesleği uygulayan kimselerle ilgili ülkeler arasında yakın benzerlikler olduğunu gözlemledik; bütün ülkelerde psikolojik danışmanlık ve rehberlik merkezleri psikoloji ve psikoterapi ile ele ele çalışmak veya bunlarla ilgili olmak zorundadır ki bu da uygulamaya ayrı bir nefes ve denge getirmektedir ancak psikolog veya psikoterapi hizmetleri genel olarak psikolojik danışmanlığın yeterli gelmediği ilerlemiş sıkıntılardaki danışanlara destek için talep edilmektedir.

Sosyoloji, pedagoji veya diğer disiplinlerin uzmanlarına da bazen dünyadaki Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik eğitiminde gerek duyulmaktadır ancak bu uzmanlar çoğunlukla derslerin ulusal anlamda yoğunlaştığı veya insan merkezli olduğu ve çeşitli bilimsel yeniliklerin ele alındığı lisansüstü seviyede müdahil olmaktadırlar. Bu çalışmada bahsi geçen bütün üniversitelerde fark edilebileceği gibi lisansüstü dersleri aslında, temelde psikolojiye yönelik lisans derslerinden farklı bir şekilde öncelikli olarak danışanın akıl sağlığına yönelmiştir.

Bu farklılık Türkiye'de de dikkat çekmektedir; eğitilmiş psikolojik danışman sayısındaki eksiklikten dolayı Türkiye'de okul danışmanları veya danışman öğretmenler olarak çalışmalarını için farklı disiplinlerde eğitim almış diğer akademik personele ve uzman olmayanlara bahsi geçen çoğu ülkeden fazla bir şekilde ihtiyaç duyulmaktadır.

Kısacası çalışmamız kapsamında incelenen tüm ülkelerde aynı Amerikan modelinden yararlanılmaktadır, fakat bazı noktalarda her ülkenin kendine özgü farklılıkları vardır. Örneğin Türkiye’de, psikolojik danışman ve rehber olmak isteyen adaylar arasından ilk dereceleri elde edecek olanları seçmek ve ilgili okul veya bölüme yerleştirmek üzere merkezi sistemce düzenlenen yıllık giriş sınavından geçmek gerekmektedir. Buna karşın İngiltere’de, ilgili evraka (lise diploması) sahip olan her aday tercihinine bağlı olarak herhangi bir üniversiteye kayıt yaptırabilmektedir.

BÖLÜM VII: BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölüm boyunca araştırmamızın sonuçları, bu çalışmanın sınırlandırılmış kapsamı etrafında psikolojik danışmanlık ve rehberliğin kökenlerinden, ABD, Avrupa ülkesi (Birleşik Krallık) ve Türkiye’de başvurulan uygulama, ilkeler, akreditasyonlar ve kurumlar gibi keşfedilen şeylere kadar büyük oranda açıklanacaktır. Bu toparlamanın ardından, Kamerun’daki PDR disiplininin ve uzmanlığının ayrıntılı bir şekilde sunulmuş bir plan önerisi de açıklanacaktır.

7.1. ÇALIŞMANIN BULGULARI

Bu çalışmanın amacı, belgeler üzerinden ilgili literatür, tarihsel arkaplan ve ABD, Avrupa ve Türkiye’de psikoloji ve eğitim alanlarında psikolojik danışmanlık ve rehberlik hakkında karşılaştırmalı bir çalışma üzerine dayalı analizlerin sunulması ve sonrasında da büyük oranda Kamerun şartlarında ve diğer yerlerde makbul bir uygulaması ile ilgili tavsiyelerde bulunulmasıdır.

Bu çalışma boyunca, öncelikle Psikolojik Danışmanlığın tanımını vererek başladık; ACA ya da APA vs. gibi Amerikalı kuruluşların çoğu tarafından kabul edildiği haliyle akıl sağlığı, sağlıklılık, eğitim ve kariyer hedefleri gibi amaçlarına ulaşabilmeleri için çeşitli bireyleri, aileleri ve grupları destekleyen profesyonel bir ilişki olarak bilinmektedir. Bu da demektir ki, Amerikan versiyonu dünya çapında en çok kabul edilen ve uygulanan versiyonlardan biridir. Her ne kadar diğer yabancı araştırmacılar yeni bir çerçeveye oturtsalar ve yeni bir bağlama yerleştirseler de, hala kavramın Amerikan tanımı üzerine temellendirilmiştir. Rehberlik terimi için de aynı şey geçerlidir, Gladding’in (1978) görüşüne göre insanlara hayatlarını etkileyecek, yaşam tarzının seçimi ya da diğer hayati kararlar gibi önemli kararları vermeleri noktasında yardımcı olmak olarak bilinmektedir ve araştırmalar dahilinde pek çok kez yeniden ifade edilmiştir.

ABD, BK ve Türkiye’de Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin tarihsel arka planı ve kökeni aşamasında öncelikle, pek çok insanın zannettiğinin aksine, danışmanlık fikrinin ABD’den çıkmadığı, kişileri günlük hayatlarında, resmi olmayan şekillerde olsa da farklı yollarla destekleyen Plato, Socrates ve diğer büyük Yunan filozoflarının zamanından beri uygulandığı anlaşılmaktadır. Danışmanlık da dinde papazlar ya da imamlar tarafından insanların gündelik hayatları için doğru kararları vermelerinde yardımcı olmak için kullanılmıştır. Ancak, ABD yüzyıllar sonra danışmanlığı modernize etmeye ve akademik alanlarda bir disiplin ve meslek olarak kullanmaya başlamıştır. Frank Parson, Jesse Davis ve Clifford Beers gibi uzmanlar, eğitim ve psikolojik danışmanlık alanında pek çok diğer uzman için motivasyon ve ilham kaynağı olmuşlardır. Bu büyük Amerikan düşünürler sayesinde, ABD bugün Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin kaynağı olan ülke olarak bilinmektedir.

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik uygulamaları söz konusu olduğunda, takip edilecek paradigma olarak kabul edilen ABD’nin PDR sistemi, kendi ülkelerinde bu disiplini uygulamaları gerektiğini hissettikleri bir zaman geldiğinde Birleşik Krallık, Almanya, Fransa ve Türkiye gibi ülkelere ayna tutmuştur.

ABD, BK ve Türkiye’de uygulanan çeşitli sistemler karşılaştırıldığında öncelikle fark edilen şey, psikolojik danışmanlık ve rehberlik uygulamaları ve kurumları göz önüne alındığında, ABD sisteminin, disiplinden sorumlu olan iyi yapılandırılmış departmanları, ders programları ve müfredatlar için ulusal özel ve resmi akreditasyonları (APA, CACREP), kalifiye uygulamacılar için yasal lisansları ve uygulamacılar için diğer gelişmiş kurumları (diğer bilimsel ve psikolojiyle ilgili alanların yanında PDR’nin gelişimi adına çalışan) dolayısıyla dünyadaki en gelişmiş sistem olduğudur; diğer ülkelerde bunlar o kadar da iyi uygulanmamaktadır.

Birleşik Krallık, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik açısından oldukça gelişmiş bir sistemin olduğu bir başka ülkedir, çünkü devlet ADB modelinden uyarlanan bir PDR modelini yavaş adımlarla uygulamaktadır. PDR öğrencilerinin tamamının almak zorunda olduğu bir

akreditasyon sistemleri vardır. Ancak, İngiliz uzmanlara göre özellikle bu alanda etkili kişiler için alınması gereken bir yol vardır.

Türkiye’de PDR alanının gelişimi yıllar boyunca sürmüştür. Ancak özellikle de Türk sisteminin Türkiye’deki insanların gerçek ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak buna göre uygun bir uyarılama yapmadan Amerikan sistemini doğrudan benimsediği gerçeğinden dolayı, bilim adamları PDR alanında hala ciddi eksiklikler gözlemlemektedir. Bu, disipline vermek istedikleri yeni yönelime (eğitim ve ruhsal sağlık odaklı) ek olarak sistemi Türkiye’deki insanlar için daha uygun bir hale getirmek isteyen Türk bilim adamlarının en büyük şikayetidir.

Kamerun’daki sistem göz önüne alındığında, ülkenin eğitim sistemi Öğretmen Eğitimi Okulu’nun Eğitim Bilimleri branşı altındaki Oryantasyon Rehberi Eğitim okullarına ve Meslek Eğitimi okullarına ayrılmış tek bir alanı oluşturduğunu belirtmiştik; öğretilen derslerin bu çalışmada alıntılanmış olan diğer yabancı ülkelerdeki PDR dersleriyle benzerlikleri vardır ancak daha çok okul ve bireylerin mesleki yönelimleri vurgulanır. Bu sebeple, bu çalışma akademik ve mesleki hayatın PDR branşının desteği ve icrasıyla eğitim sisteminin nasıl geliştirilebileceğine dair bir öneri getirerek Kamerun eğitim sistemiyle ilgili güncel bir konuyu tartışmaya açarak artı birer değer getirmektedir ve bu bizahiti Kamerun hükümetinin ülkenin 2035’te çıkışı için hazırlanan Kamerun Cumhuriyeti Başkanlık Faaliyet Kutbu’nda da belirtildiği üzere ziraat, çevrecilik ve birçok diğer sektörlerin geliştirilmesi hedeflerinin yanı sıra akademi ve bilim sektöründeki kurumların modernleştirilmesi ve yoğunlaştırılmasıyla ilgili planlarına da uygundur (<https://www.prc.cm/fr/les-poles/poles-d-action-pour-l-emergence>).

Son olarak, diğer ülkelerde ABD sistemi model alınmış olsa da hedef ülkelerdeki PDR uygulama sistemleri arasında birçok benzerlik ve farklılık açıkça görülmüştür. Böylelikle Birleşik Krallık, Almanya ve Türkiye Amerikan sistemini model almıştır ancak şimdilerde eğitimciler nüfusa daha yararlı olması için sistemin kişiselleştirilmesi gerektiğini savunuyorlar.

Bu yüzden, Kamerun'da okul ve kariyer yönelimi rehberliğinde Fransız sistemine bir benzerlik göze çarpmıştır; ayrıca diğer ülkelerde var olan psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri bir yana, bizim kısa araştırmamız bile öğrencilere daha iyi yardımcı olunabilmesi adına akademik görevlilerin bu tür destekleyici bir PDR hizmetini hevesle karşıladıklarını ortaya koymaktadır. Aslına bakılırsa bu, yani Kamerun'da uygulanabilecek muhtemel modelleri ortaya çıkarmak, bu araştırmanın yapılmasının ikincil amaçlarından biridir. Bir sonraki kısımda Kamerun bağlamında ve Kamerunlu insanlara uygun ve uygulanabilir çeşitli modellerle ilgili daha fazla ayrıntı verilecektir.

7.2. KAMERUN ORTAMINDA PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK MODELİNİN UYGULANMASINA DAİR ÖNERİLER

Bu araştırma sırasında bu çeşitli üçüncül üniversiteler ve yüksekokullar arasından özellikle birisi ilgimizi çekmiştir: bazı devlet üniversitelerinin denetiminde bulunan: Yüksek Öğretmen Eğitim Yüksekokulu (ENS: Ecole Normale Supérieure); Kamerun, Yüksek Öğretmen Eğitim Yüksekokulu'nun Yaoundé 1, Maroua ve Bamili bölümleri bulunmaktadır. Adı geçen enstitüde Lisans ve Master derecelerinde genel eğitim için lise öğretmenleri yetiştirilmektedir; bunların yanında hepsi Eğitim Bilimleri bölümünde olan oryantasyon danışmanları bulunmaktadır. Bu çalışmada eğitimlerinin PDR'ye yakınlığından dolayı oryantasyon danışmanlarına odaklanılacaktır.

Dolayısıyla oryantasyon danışmanları için giriş sınavı Yaoundé 1 Üniversitesi ve Bamili bölümü durumunda master programı için Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Beşeri Bilimler, Edebiyat, Ekonomi Bilimleri ve Hukuk alanında lisansını tamamlamış öğrencilere ve Maroua Üniversitesi'nde lisans ve lisansüstü programlara açıktır; bölüm seçimi burada açıkça adayın alanına bağlıdır. Okul, Kamerun'daki hükümet bakanlıklarında ve okullarda çalışacak Okul Oryantasyonu, Üniversite ve Profesyonel Danışmanlık uzmanları olacak profesyoneller yetiştirmektedir. Seçili öğrenciler aşağıda verilen dersleri 4 dönemde 3'ü teori ve gözlem stajı ve ikinci yılın ikinci döneminin tamamı genel olarak liselerde uygulamalı staj şeklinde takip

edeceklerdir. Eğitimin sonunda Oryantasyon Danışmanlığı Sertifikası (Certificate of Orientation Counselling-DIPCO) alacaklardır (ENS, 2015):

Çekirdek Eğitim Üniteleri (1.YIL, DÖNEM I)

CM= Course time/ takvim; TD= Çalıştaylar; TP= Uygulamalar; Period =Dönem

CO (Conseiller d'Oriantation)=Oryantasyon Danışmanlığı.

Code UE	Dersin Adı	Kredi	CM	TD saat	TP	Dönem
CO 401	Psikometriye giriş/ tanımlayıcı istatistikler	3	1h30	1h/1s		S 1/ D1
CO 403	Çocukların ve ergenlerin biyolojik gelişimi	3	1h30	1h/1s		S 1/ D1
CO 405	Genel Psikoloji / Eğitim Psikolojisi – Genel Eğitim Psikolojisi	3	1h30	1h/1s		S 1/ D1
CO 407	Psikoloji / Ergenlerin Psikolojisi	3	1h30	1h/1s		S 1/D1
CO 409	Eğitimin Temelleri: Eğitim felsefesi/ Sosyoloji Felsefesi - Eğitim –	3	1h30	1h/1s		S 1/D1
CO 411	Genel Pedagoji / Göstergibilim dili- General Pedagogy	3	1h30	1h/1s		S 1/ D1
CO 413	Planlama / Eğitim Yönetimi	3	1h30	1h/1s		S 1/ D1
Tamamlayıcı Eğitim üniteleri						
CO 415	Bilişim /Bilgisayar dersi BİT	3	1h30	1h/1s		S 2/ D
CO 417	İki Dilli Eğitim	3	1h30	1h/1S		S 2/D2
DÖNEMII : ZORUNLU ANA DERSLER						
CO 402	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem ve Teknikleri / Uygulamalı İstatistik	3	1h30	1h/1S		S 2/ D2
CO 404	İş ve Meslek için bilgi ve rehberlik yöntem ve teknikleri	3	1h30	1h/1s		S 2/D2
CO 406	İktisadi Bilimler ve Okul Demografi	3	1h30	1h/1s		S 2/D2
CO 408	Meslek psikolojisi ve sosyolojisi	3	1h30	1h/1S		S 2/D2
CO 410	Sosyal Psikoloji	3	1h30	1h/1S		S 2/ D2

CO 412	Çocuk Sosyal Sigorta	3	1h30	1h/1s		S 2/ D2
CO 414	Okul Harita inceleme	3	1h30	1h/1s		S 2/ D2
CO 416	Eğitici Tartışmalar	3	1h30	1h/1s		S2/ D2

Profesyonel Stajyerlik

Code UE	Dersin Adı	Krediler	CM	TD	TP	Dönem
CO 418	Gözlemsel staj	3	1h30	1h/1s		S1/ D2
CO 420	Araştırma Semineri	3	1h30	1h/1s		S1/D2

2. Yıl , Dönem 1

ZORUNLU ANA DERSLER- Teoriler

Code UE	Dersin Adı	Krediler	CM	TD	TP	Dönem
CO 515	Testlerin uygulanması I	3	1h30	1h/1S		S 1/D1
CO 517	Testlerin uygulanması					
CO 519	Diferansiyel psikolojinin profesyonel bir projeye uygulanması	3	1h30	1h/1S		S 1/ D1
CO 521	Klinik Psikoloji; Yardım Teknikleri	3	1h30	1h/1S		S 1/ D1
CO 523	Eğitim dünyasında rehberlik ve bilgi genel sorunlar	3	1h30	1h/1S		S 1/D1
CO 525	Ölçme ve Değerlendirme / Eğitimde Çıkarım İstatistiği	3	1h30	1h/1S		S 1/D1
CO 527	Etik,deontoloji ve eğitim mevzuatı	3	1h30	1h/1S		S 1/D1
CO 529	Karşı-göstergesi ve Profesyonel Seçenekler	3	1h30	1h/1S		S1/D1
CO 531	Andragoji	3	1h30	1h/1S		S1/D1

Tamamlayıcı Eğitim üniteleri

Code UE	Ders Adı	Krediler	CM	TD	TP	Dönem
---------	----------	----------	----	----	----	-------

CO 533	Araştırma Semineri	3	1h30	1h/1S		S 1/ D1
CO 535	Uygulamalı Staj	3	1h30	1h/1S		S 1/ D1

Yukarıdaki Oryantasyon Danışmanlık ders programında derslerin çoğunun psikolojiye dayandığı ancak sosyo-profesyonel çevrede olduğu fark edilmiştir ve ayrıca bu çalışanların amacı genç öğrencilere ileriki okul oryantasyonu ve sonrasında adaya faydalı olacak uygun profesyonel rehberlik sağlamak olduğu için genç insanların eğitimine ve onların psikolojisine de dayanmaktadır (<http://www.ens.cm/index.php/departements/sced/departement-des-sciences-de-l-education>).

Dolayısıyla Kamerun'daki bu Oryantasyon Danışmanlık derslerinin Amerikan ve Türk üniversitelerinin PDR lisans seviyelerinde verilen derslere oldukça yakın olduğu dikkat çekmiştir ki bu üniversitelerde Genel Psikoloji, Sosyal ve Genç Psikolojisi, İstatistik, Çocuk Psikolojisi ve Eğitim gibi konular da çalışılmaktadır ancak bu ders programı, nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için daha bağlam içi ve bölgesel derslerin verildiği hem ABD'de hem de Türkiye'deki Master seviyesindeki derslerden farklıdır. Örneğin Amerikan üniversitelerinde İrsal ve Etnik Danışmanlık, Çokkültürlü Grup Danışmanlığı gibi bağlam içi dersler bulunmaktadır.

Bu derslerle ilgili fark edilen bir diğer nokta da çalışmanın Oryantasyon Danışmanları eğitimi süresince ağırlıklı olarak eğitime ve sosyo-profesyonel psikolojiye odaklanılıyor; ancak derslerin bu sınırlı kapsamı diğer ülkelerde dikkat çektiği üzere bireylerin, ailenin veya herhangi bir grubun psikolojik danışmanlığı üzerine vurgu yapmamasından dolayı eğitimin bu alanını resmi bir PDR eğitimi olarak düşünülmesine izin vermeyecek şekilde yetersiz bırakmaktadır. Bu görüş ayrıca Oryantasyon danışmanlığıyla ilgili benzer bir sisteme sahip olan Fransa sisteminde de uygulanabilir. Dolayısıyla gelecek bölümler, PDR'nin ülkede eğitim ve profesyonel bir alan olarak uygulanması için önerileri sunmak maksadıyla Kamerun'daki Oryantasyon Danışmanlığının mevcuttaki uygulaması hakkında ve alanın boşluklarına muhtemel çözümlerin analizi üzerine olacaktır.

7.3. KAMERUN'DA ORYANTASYON DANIŞMANLIĞI NASIL UYGULANMAKTADIR: DANIŞMANLARIN, OKUL MÜDÜRLERİNİN VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ?

Mbock'e (2008) göre oryantasyon danışmanlığı 1997'de Kamerun'un başkenti Yaoundé'nin Öğretmen Yetiştirme Yüksek Enstitüsü'nde kurulmuştur. Aslen oryantasyon, yaşam boyu bir gelişim için öğrencilerin kendi kişisel kapasite ve özelliklerini keşfetmelerine, bunların farkına varmalarına ve bu özellikleri akademik, mesleki ve profesyonel tercihlerinde kullanmaları için geliştirmelerine yardımcı olmaya dayanmaktadır (Guichard, M. Huteau, 2001). Bu, hükümet, aileler ve öğrenciler için şu anlama gelmektedir: eğitimde bu alanı oluşturarak toplumdaki kalıcı işsizlik ve yönelim bozukluğu problemini çözmeye gerçekten ihtiyaç duyulmaktaydı. Yazar daha sonra bu alanda gözlemlenen danışmanın günlük görevlerini aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

- Danışman öğrencileri, aileleri ve ortak çalışan öğretmenleri, okul müfettişlerini ve diğer okul personelini ihtiyaç duyduklarında randevuyla almaktadır.
- Duyarlılaştırma adına öğrencilere oryantasyonun önemini açıklamak için okul kampüsünde gezinir.
- İhtiyaç duyduklarında öğretim personelinin öğrencilerle ilgilenmelerinde yardımcı olurlar.
- Öğretmenler, aileler ve öğrenciler için yol gösterici rolünü oynarlar.
- Sınıfıçı zaman çizelgesinin oluşturulmasına yardım ederler.
- Öğrencileri gelecekteki kariyer planları konusunda yönlendirirler.
- Danışmanlar öğrencilere rehberlik ederken genel olarak kişisel deneyimleri kullanırlar.
- Genel olarak geçiş sınıflarındaki yani eğitim sistemindeki sınav dönemi sınıfından önce gelen sınıflarlardaki öğrencilere odaklanırlar ki bu dönemde oryantasyon danışmanlığının hayat boyu süren bir süreç olduğu bilinir
- Teknolojik alet eksikliğinden dolayı öğrencinin durumlarıyla ilgili notları el ile alırlar.

- Öğrencinin notlarını veya ortalamasını etkileyen bütün unsurları göz önünde bulundurulduğunda danışmanlar akademik oryantasyonu öğrencilerin aldığı sınıf notuna dayanarak yaparlar (Guichard, M. Huteau, 2001).

Bu aslında okul ve kariyer oryantasyonuyla ilgili Kamerun'da yapılanların genel bir sunumudur. Her ne kadar ülkenin yasalarına göre daha geniş görünüyorsa da bu alan kişinin gelişimine daha fazla yardımcı olmak için yapılmış olsa da hala genç öğrencilerin eğitiminde daha az değerli ve önceliklidir. Dolayısıyla günümüzdeki kelime değişimi, küreselleşme ve toplumsal evrimle birlikte, öğrencilerin gelişimine daha iyi destek olmak, Kamerun hükümetinin uluslararası rekabetçi gençler yetiştirme isteği ve gelecek yıllarda eğitim, sağlık, çevre vs gibi temel sosyal alanları iyileştirerek acil durum elde etme isteği gibi bu çalışmada daha önce bahsedilen bazı sebeplerden dolayı Kamerun'daki okul ve danışman oryantasyonuna eşlik etmesi için Kamerun eğitim sistemine psikolojik takip veya rehberliğin eklenmesi gerektiği düşünülmüştür.

Bu çalışma için ve seçilen insanların fikirlere dair açıklayıcı bilgi kazanmak adına Kamerun okullarındaki kariyer oryantasyonu uygulamalarının mevcut durumunu ve PDR'nin daha sonra uygulanabileceği potansiyel çevreleri görmek için kısa bir araştırma¹ yaptığımızı söylemek önem arz etmektedir.

Yaoundé'deki (Kamerun'un başkenti) Nsimalen Devlet Lisesi'nde (Government High School of Nsimalen) ve Ekounou Devlet Lisesi'nde (Ekounou Government High School) çalışan müdür, sınıf öğretmenleri ve oryantasyon danışmanları araştırma için seçilmiştir. Toplamda 5 sınıf öğretmeni, 2 okul müdürü ve 4 oryantasyon danışmanı ile görüşme yapılmıştır. Orta okul müdürü Ekounou Devlet Lisesi'nde çalışmaktadır. Ana soruların hepsi öğrencileri idare etmek için günlük görevlerle, onların kişisel veya akademik sıkıntıları olduğunda öğrencilere destek olmak için ne yaptıklarıyla ve en önemlisi okullarındaki Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümlerinin kurulması veya bu bölümün eklenmesi ve Oryantasyon Danışmanlığının geleceği hakkında ne düşündükleriyle ilgilidir (Soruların tamamı için bkz. ek 10). Psikolojik danışmanın rolü röportaj öncesi katılımcılara açıklanmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın sonuçları çalışmanın ilerleyen kısımlarında incelememiz boyunca tartışılıp ele alınacaktır.

¹ Bu çalışma Yayın aşamasındadır

Kamerun'daki bir lisenin sınıf öğretmenleri, müdürleri ve oryantasyon danışmanlarının yanında yapılan kısa bir incelemenin ardından sınıf öğretmenlerinin %80'inin (5'te 4'ü) öğrencilere ihtiyaç duyduklarında psikolojik destek ve takibi sağlayan kişi oldukları ortaya çıkmıştır. Bu öğretmenler bu görev için eğitim almış olmasalar da aslında öğrencilere ücretsiz destek sağlamaktadırlar. Ayrıca bu öğretmenler öğrencilerin genel olarak tek başlarına zorluklara katlandıkları; ailelerin çoğunun çocuklarını kendi kaderlerine bıraktıkları ve çocukların sorumluluklarını öğretmene verdikleri için bunu yapmak zorunda olduklarını belirtmiştir.

Lise müdürleri için yaptığımız incelememiz müdürlerin aslında kendi elemanlarına; öğretmen ve oryantasyon danışmanlarına güvendiklerini ortaya çıkarmıştır; öğretmen ve oryantasyon danışmanları bu iş için eğitilmiş olmasa da ve öğretmenlerin tamamı öğrencinin akademik başarısını engelleyen davranışsal aşırılıklarının gittikçe arttığını düşünse de müdürler personelinin öğrencinin akademik ve psikolojik desteği konusunda işlerini düzgün bir şekilde yaptığını düşündüklerini belirtmektedir.

7.4. KAMERUN'DA DANIŞMANLIK ORYANTASYONU ALANINDA NE YAPILABİLİR?

Kamerun'daki oryantasyon danışmanlığının durumu sunulduktan sonra resmin pek parlak olmadığı ve danışmanların özellikle iş şartlarında memnun görünmediği fark edilmiştir. Bu sebeple bu alandaki araştırmacı tarafından yürütülen kısa bir incelemede ağırlıklı olarak lisede çalışan öğretmenler, danışmanlar ve müdürlerden durumlarına muhtemel bir çözüm yolu bulmaları, konu hakkındaki fikirlerini beyan etmeleri istenmiştir ki böylece Kamerun'daki oryantasyon danışmanlarının şartlarının iyileştirilebilmesi için ne yapılabilir görülmüş olacaktır.

Dolayısıyla Bomda (2010) insanların öğretim alanına iş aramak için değil meslek ve iyi niyet için girmeleri gerektiğini söylemiştir. Bu fikrini savunmak için Kamerun Temel Eğitim Güneybatı Bölgesi Delegatesi Joseph Njika *The Post* gazetesinde (2013) de ele alınan öğretmen

eğitimi üzerine bir seminer sırasında temel eğitimde rehberlik ve danışmanlık eksikliğinin yksek enstittđ oğrencilerinin oğunun kariyer oryantasyonuna ve lkenin iş pazarına derin etkileri bulunduğunu ileri sdrmstđr. Delege, Temel Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı son istatistiklerin uygun rehberlik ve danışmanlık sağlanmadığı iwin niversite mezunlarının %70'inin işsiz olduğunu gsterdiğini belirterek (<http://www.cameroonpostline.com/new-teaching-methods-implemented-in-nursery-primary-schools/>) ve sonuç olarak gençlerin hayatlarında en iyi sonuçları almak iwin daha iyi bir kariyer oryantasyonu bulunması gerektiğini ve takibin ilk başarının önemini savunarak devam etmiştir.

L'effort Camerounais gazetesinin (2005) belittiğine gbre anaokulu ve ilk okul oryantasyon danışmanlık hizmetlerinin bu glđ savunusu, Kamerun Temel Eğitim Bakanlığının, Kamerun'da bir şehir olan Buea'da verilen oğretmen eğitimiyle ilgili bir seminer sırasında temel eğitimde oryantasyon danışmanlığının acil ve yoğun uygulanmasını onermesinden yıllar sonra ortaya çıkmıştır. Bu, bakanın glđ kararından yıllar sonra bile Kamerun'da oryantasyon danışmanlığı alanında bazı şeyler gerçekten ilerlemediğini gstermektedir; gerekli değişimler hala gerçekleşmeye devam ediyor.

Buna ek olarak oryantasyonun oğrencinin yaşam deneyimdeki önemini bilinerek oryantasyon danışmanının gbrevi oncelikle devlet, sonra okul personeli ve danışmanların kendilerince daha ciddiye alınmalıdır (Bomda, 2010). Yazar ayrıca her oğrenciye hem oryantasyonun faydaları hakkında dđzgđn bir şekilde bilgilenmeyi hem de bu hizmetlerden faydalanmayı sağlayacak lkenin btđn şehirlerinde bilgi ve oryantasyon merkezi amayı onermiştir. Son olarak oryantasyon danışmanlarının maaşının arttırılması gerektiğini nkđ birçok çalışanın dđřđk maaş nedeniyle işini ihmal ettiğini ve en sonunda bıraktığını belirtmiştir.

Diğer bir yandan Mbock (2008) daha sonra danışmanlar tarafından verilen hizmetlerin daha kaliteli olması iwin btđn okulların oryantasyon hizmetlerinde en yeni teknolojik aletlerin mđmkđn olan en kısa zamanda kullanılmaya başlanmasını onermiştir. Her iki yazar da aileleri ve

öğrencileri oryantasyonun hayatlarındaki etkisi ve önemi hakkında bilgilendirmek için her çeşit iletişimi kullanmanın önemini savunmuşlardır.

Ülkedeki oryantasyonun gelişimi ve Kamerun'daki eğitsel alanda psikolojik hizmetlerin uygulanması hakkında görüşülen eğitimcilere geri dönecek olursak müdürlerin hepsi ya psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetinin oryantasyona katılmasını ya da özellikle öğrencilerin psikolojik danışmanlığı için bir hizmetin oluşturulmasını, ki bu eğitici olmaktan çok iyileştirici olacaktır, önermiştir; müdürler, daha iyi bir verim için bunun sadece profesyonel ve yetkin eğitimli personelce uygulanması gerektiğini çünkü okullarda bu tür hizmetlere ihtiyaç duyulduğunu gördüklerini belirterek bu uygulamayı desteklemişlerdir.

Diğer taraftan daha önce belirtildiği gibi bu görev için gerekli eğitimi almamış olup öğrencilere ücretsiz psikolojik destek sağlayan sınıf öğretmenlerinin tamamı daha sonra bütün okullarda oryantasyon hizmeti gibi tam bir hizmet olarak psikolojik danışmanlığa büyük bir ihtiyaç olduğunu fark etmişlerdir çünkü genç öğrencilerin performansının psikolojik durumlarından çok büyük şekilde etkilendiğini görmüşlerdir. Buna ek olarak öğretmenlerin %80'i genç öğrencilerin çoğunluğunun kişisel veya ailevi zorluklar (şiddet, tecavüz, öğrenciler arası rekabet, maddi zorluklar vs.) yaşadıklarını, bu zorlukların onları ve okuldaki durumlarını etkilediğini ve güvenecek ve bu durumu itiraf edecek kimseleri olmadığını fark ettiklerini belirtmişlerdir; öğretmenlerin onlara ellerinden geldiğince yardımcı olmaya çalışmalarının sebebi de budur.

Oryantasyon danışmanlarına gelirse, üçü de (100%) oryantasyon hizmetiyle ilgili yeterince işleri olduklarını itiraf etmişlerdir çünkü her okulda sadece 2 veya 3 danışmana düşen çok fazla öğrenci bulunmaktadır bu sebeple bu danışmanlar beraber çalışacaklarsa ya daha fazla oryantasyon danışmanıya ya da psikolojik danışmanla beraber çalışmaya hazır olduklarını belirtmişlerdir.

Bu kısa araştırmadan toplanan sonuçlara ve psikolojik danışmanlığın uygulanmasına dair bakış açısından bakıldığında eğer Kamerun akademik ve profesyonel çevresinde bu hizmet uygulanacaksa öğrencilerin daha düzgün ve iyi bir takibi ve desteği için psikolojik danışmanlardan ekstra destek hizmeti almanın gereksiz olacağı kolayca fark edilmektedir.

Kamerunluların hayatlarına yeni bir şeylerin kazandırılabilmesi amacıyla bilimsel bir destek adına daha fazla neler yapılabileceğini belirlemek adına Kamerun'un eğitim sisteminin bu çalışmanın giriş bölümünde açıklandığı ve eğitim ve danışmanlık alanında nelerin var olduğunun, nelerin uygulandığının ortaya konduğunu hatırlamak önemlidir. Bu yüzden, ülkenin eğitim sisteminin çeşitliliğinden de bahsettik; bu sistem yükseköğretimi, Yönelim Danışmanlarının eğitimini kapsayan bir dal olan ve çoğunlukla lise öğrencileri ve devlet bakanlıklarının desteği için açılmış olan Yüksek ğretmenlik Eğitim Okulunu (ENS: *Ecole Normale Superieure: Öğretmenler Yüksek Okulu*) içermektedir.

Bu eğitim sisteminin ve Yüksek ğretmenlik Eğitim Okulunun tanıtımı, eğitim sistemine muhtemel Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik programının eklenmesi için Kamerun devletine ve yetkili kişilere bir teklif olarak sunulan aşağıdaki nerileri anlamak adına önemlidir.

Bu birkaç öneri sunulduktan sonra analiz edilecek, birbirleriyle karşılaştırılacak ve devlet, öğrenciler, öğretmenler ve PDR meslek ve disiplinindeki diğer kişiler için en elverişli ve uygun olan, Kamerun eğitim sistemi için uygun ve uygulanabilir bir somut proje haline getirilmek üzere gelecekte üzerinde çalışılmak üzere teşvik edilecektir.

Sonrasında, Kamerunlu insanlar ve Kamerun sistemi hakkında bildiklerimiz üzerine burada, öncelikle bu alandaki eğitmcilerin etkili olabilmelerinin başlarda bir problem olacağını ve ayrıca bunun tüm sistem ve toplum için yeni bir çalışma alanı olduğunu unutmadan, proje geliştirme ve uygulanması için bir ofisin kullanılmasını ve ikna edici bir şekilde bir proje oluşturulmasını önermek daha iyi olacaktır. Yani, bu tavsiyelerin amacı nihayetinde daha fazla

sayıda öğrenci eğitmek ve bu sayede toplumun iyiliği için ve uygun bir yönetim için güçlü kurumların oluşturulması için Kamerun'da daha fazla sayıda kalifiye ve yetkin uygulamacıların yetişmesini sağlamaktır; böylece ülkedeki akademik ortamın gelişimine katkıda bulunacaktır.

Şunu da belirtmekte fayda vardır ki, aşağıdaki öneriler Kamerun yasalarına ve okullarda ya da üniversitelerde akademik alanların açılış ve oluşturulmuşla ilgili eğilimlere göre, aynı zamanda PDR'nin halihazırda öğretildiği ve uygulandığı ülkelerde gözlemlenen örneklerle ilişkili olarak verilecektir.

Ayrıca çalışmanın bu bölümünde dile getirilen ifadeler, üniversite sisteminde evrensel düzeyde devrimsel görüşler ve yeni fikirler ileri süren Barnett'in (2011) çalışmaları gibi "üniversite ortamı" veya bir "mekan olarak üniversite" fikrine ilişkin çeşitli bilimsel çalışmalardan etkiler taşımaktadır. Bunların çoğu, sunulabilecek eğitimin kalitesi ve üniversite sonrası yaşamla tam bir uyum içerisinde olması için gerek eğitimin gerek eğitim sonrasında öğrencilerin bu eğitimlere entegrasyonunun nasıl olması gerektiğiyle ilgilidir. Bu bakımdan, Barnett (2011) uygulanabilir, açık ve özgür düşünce alanlarıyla birlikte yöntem ve taktiklerin teşvik edilmesini destekler. Bunlar, insanların mutlu ve verimli olmalarını sağladığı sürece kolaylıkla tasarlanıp oluşturulabilir şeylerdir. "Üniversite ortamı" veya "üniversite mekanı" nı mevcut bağlamından koparacak bu görüş Davis (2015) tarafından da savunulmuş hatta detaylandırılarak daha da geliştirilmiştir.

Nitekim bu çalışmada, söz konusu yazarların üniversite konusundaki yenilikçi fikirlerini referans alarak, Kamerun eğitim sisteminde, uyarlanmış yöntemlerle eğitime katkı sağlayacak ve üniversiteyi belli ölçüde mevcut konumundan uzaklaştıracak yeni bir inceleme alanı geliştirme fikri üzerinde durulmaktadır.

7.5. ÖNERİ 1: ORYANTASYON DANIŞMANLARINI PSİKO-PEDAGOJİK DANIŞMANLAR (PSİKOLOJİK DANIŞMANLAR VE REHBERLER) HALİNE GELEBİLMELERİ İÇİN YENİDEN EĞİTMEK

Daha önce bu çalışmanın dördüncü bölümünde de belirtildiği üzere, yönelim danışanları Yüksek Öğretmenlik Eğitim Okulunda Okul, Üniversite ve Meslek Danışmanlığı uzmanları olarak eğitilmektedirler; bir yüksek eğitim kurumu halihazırda Yaoundé “ Üniversitesi, Maroua ve Yüksek Öğretmenlik Eğitim Okulu Bambili branşının gözetimi altındadır (ENS, 2015). Bu da demektir ki, kurumun durumu zaten açıktır; ayrıca tüm mali harcamaları şu an devlet tarafından karşılanmaktadır. Bu durum aslında zaten var olan Okul, Üniversite ve Mesleki Danışmanlık branşına ek olarak PDR programı gibi bir başka tamamlayıcı alanın kolay bir şekilde açılmasını sağlayabilir. Bu alanda eğitim gören öğrenciler zaten Psikoloji ile ilgili dersler alındığı bilinmektedir, ancak eğitimleri daha çok sınıf öğrencileri ve yönelim danışmanlığı üzerine odaklanmaktadır (ENS, 2015). Dolayısıyla, PDR yönelim danışmanlığının bünyesine dahil edilmek zorundaysa, aşağıdaki tavsiyeler getirilebilir:

7.5.1. PDR’İN UYGULANMASINDAN SORUMLU TÜM KURUMLAR VE BAKANLIKLAR

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik gibi tamamen yeni bir disiplinin oluşturulmasıyla, Yüksek Öğretim, Ortaöğretim, Temel Eğitim, İş ve İstihdam (mesleğin uygun bir popülasyona uygulanması için), Sağlık ve Sigorta (hastaların takibi için) ve Ekonomi ve Finans (projelerin yatırım alması ve finanse edilmesi için) gibi bakanlıklar, bu disiplin ve mesleğin sisteme eklenmesini sağlamak ve böylece özellikle de genç öğrenciler başta olmak üzere tüm nüfusa fayda sağlayabilmesi için birlikte hareket edeceklerdir. Örneğin bu durum halihazırda bakanlıkların artan ihtiyaçları göz önünde bulundurarak PDR’nin ülkedeki sürekliliğini sağlayabilmek için tüm bakanlıkların birlikte hareket ettiği Türk, İngiliz ve Amerikan sistemlerinde gözlemlenebilir.

7.5.2. DERS PROGRAMI VE MÜFREDAT

Bu durumda yönelim danışmanları tarafından eğitimleri esnasında alınan dersler takviye edilmelidir. Bu da demektir ki, PDR programı esnasında alınan derslerle yönelim danışmanlığı programında alınan dersleri karşıladırdıktan sonra, bu proje üzerinde çalışan müfredat programcılarını ya bazı dersleri kaldırmak, ya onları yeni derslerle değiştirmek, ya da halihazırda mevcut olan dersleri olduğu gibi bırakarak PDR programlarında bulunan ruh sağlığı temelli dersler ile danışmanlık derslerini eklemek noktasında bir karar vermek durumunda kalacaklardır. Standart ders programları PDR eğitimin verildiği Türkiye, ABD ya da bir başka ülkede var olan programlardan yola çıkarak modellenenebilir. (Bu çalışmanın önceki kısımlarından birinde belirtildiği üzere programlar genellikle eğitim, psikoloji temelli dersler, araştırma metodolojisi vs. içermektedir.)

Şu da belirtilmelidir ki, Kamerun'da yükseköğretimdeki ders programları kurs programından sorumlu olan otoritelerin başkanlarının gözetimi altında, bu kurumla uyumlu hale getirilmekte ve buna göre dizayn edilmektedir. Bu, Yüksek Öğretim Yönelimi (Başbakanlık Hizmetleri) ile ilgili 16 Nisan 2001 tarihli 005 numaralı kanunun 12. maddesinin 4. paragrafına göre, Kamerun'daki tüm yükseköğretim kurumlarında uygulanmaktadır.

Bu şekilde, ENS programında da şu anki haliyle programlandığı haliyle, öğrenciler Yaoundé 1 Üniversitesi ve Bambili branşındaki (bu üniversitelerin şu an yönelim danışmanları için sadece Master programları vardır) Master programlarını takip edeceklerdir; yaklaşık olarak bir dönemde altmış iki (62) ya da altmış üç (63) saati kapsayan geniş kapsamlı teorik dersler; dördüncü dönem (altı ay) genellikle uygulamalı stajyerliğe ayrılmaktadır. Bu saatler, bu çalışmanın daha önce dördüncü bölümünde bir tablo şeklinde verilmiş olan yönelim danışmanlarının mevcut harmonize edilmiş ders programlarından ya da Master Seviyesinin (ENS, 2015) ikinci devresinden uyarlanmıştır.

Ancak hem lisans hem de yüksek lisans programlarını veren Maroua Üniversitesi'nde, yüksek lisans öğrencileri Yaoundé 1 ve Bambili'de sunulan yüksek lisans programlarıyla aynı standartları takip etmektedir. Lisans öğrencileri için, üç senelik teorik dersleri yaklaşık olarak yüz yirmi yedi (127) saatte beş dönem boyunca almak zorunda olacaklardır ve son dönemleri

uygulamalı stajyerlik için ayrılacaktır; toplamda lisans düzeyinde eğitim için altı (06) dönemli bir eğitim almış olacaktırdır. Bu ders programı modeli de ENS, Maroua'nın (2015) lisans eğitimi zaman çizelgesi temel alınarak hazırlanmıştır. Şu da belirtilmelidir ki, eğer müfredat programcıları bu durumda birkaç dersi diğeriyle değıştirmek yerine bazı ek danışmanlık dersleri koymaya karar verirlerse, ders programı dersleri de buna bağılı olarak arttırılacaktır.

Yine de, yönetime bağılı olarak, lisans ya da lisansüstü olması fark etmeksizin öğrencilere eğitimlerinin son sömestrinde süpervizörlerine gözlem stajlarının bir son hafta raporunu ve sonra da aylık raporunu getirmeleri istenecektir. Bu, eğitim sırasında teörünün bir parçası olacaktır ve eğitimle en sonunda bir bitirme tezi ile taçlandırılacaktır. Yönelim danışmanları, kurumun internet sayfasından da okunabileceğini üzere zaten şimdiden böyle bir süreçten geçmektedirler, bu yüzden aynı sistem burada da uygulanabilir. Dahası, bu önemlidir çünkü öğrencilerin sürekli olarak takip edilmesi aldıkları eğitimin sağlam olmasını sağlayacaktır ve aynı zamanda elde edilen bilgiyi daha değıerli ve öğrencilerin gelecekteki çalışmaları için yeterliliklerini daha yüksek kılacaktır.

7.5.3. EĞİTİM SÜRECİ

Kamerun kanunlarına göre, yükseköğretimde eğitim süreci kurumun kendisine bağılıdır. Aynı zamanda, bu kurumlar, kuruma ve çalışmanın yapısına göre, devreler, departmanlar ve branşlar halinde yapılandırılmıştır (Yükseköğretim Yönelimi: Başbakanlık Hizmetleri ile ilgili 16 Nisan 2001 tarihli ve 16 numaralı kanun, madde 12, paragraf 1).

Lisans seviyesinde eğitim almak için sınavla alınan adaylar için eğitim, herhangi bir bakalorya ile (A, B, C, D vs.) ya da İler Eğitim Seviyesi Genel Sertifikası (GCE A seviyesi) ile farklı seçeneklerle üç (03) yıllık bir zaman diliminde verilebilir, çünkü elbette iyi bir danışmanın geniş bir akademik ve kültürel bilgisinin olması gerekir. Bu kural şu anda yönelim danışmanları için lisans programları olan ENS, Maroua'nın yönetimi tarafından belirlenmektedir (ENS, 2015).

Kamerun sınav sisteminde kurumlara giriş sınavlarının, adayların lisede ya da üniversitede çalışma alanlarına göre değışerek ayrı ayrı yapıldığı bilinmektedir. Örneğini dil sınavları edebiyat mezunları ile temel bilim mezunları arasında farklılık göstermektedir (Minsup., 2015).

Bu eğitim, İnsani Bilimler, Sosyal Bilimler ve Edebiyat alanlarında bir Master derecesiyle giren adaylar için iki (02) yılda verilebilir (ENS Yaoundel, 2015), ancak psikoloji öğrencilerine ayrıcalıklar tanınacaktır. Master Seviyesindeki öğrenciler bu şekilde hızlandırılmış, daha geniş kapsamlı ama daha kısa süren eğitimler alacaktır. Diğer bir seçenek de, Öğretmenlik Eğitimi Yüksek Kurumunun Eğitim Bilimleri departmanına, hem lisans hem de yüksek lisans seviyelerinde bir PDR sisteminin eklenmesidir, böylece müstakbel adaylara psikolojik danışmanlığın yanında kariyer yönelimi ve pedagoji alanında uygun temel bilgiler verilecektir.

Diğer yandan, alandaki adayların sayısının artırılması gerekecektir ve sonrasında da önceden eğitilmiş olan öğrenciler uzmanlaşabilir ve alandaki uzman eğitimcilerin sayısının artırılmasına yardımcı olabilir. Bu eğitimciler de ilk başlarda yurt dışından kiralanmış pedagoğlar, psikologlar ve elbette psikolojik danışmanlardan oluşacaktır.

7.5.4. ÖNCE EĞİTİM, SONRASINDA İSTİHDAM

Eğitimlerinin sonunda, öğrenciler kendi ülkelerinde stajyerlik yapamayacaklardır çünkü onları denetleyecek kalifiye süpervizörler olmayacaktır. Devlet öğrencileri stajları için yurt dışına göndermeye karar verebilir ya da sahadaki tüm öğrencileri denetlemesi için dışarıdan birkaç aylığına uzmanlar kiralayabilir. Bu yöntem Kamerun üniversitelerinde bazı yeni açılmış alanlar için yinelenmektedir. Mütercim ve Tercümanlık İleri Seviye Okulu (ASTI), Buea Üniversitesi'nde (Kamerun'da bir şehir) yeni açıldığı zaman yapılan buydu; çünkü öğretim görevlisi sayısı ve gerekli yapılar kısıtlıydı. Ve başarılı ve yetkin bir kadronun eğitilmesi ihtiyacı göz önünde bulundurularak, iki ya da daha fazla dil konuşan öğrenciler, profesyonel stajyerlik için ilk dillerine bağlı olarak Fransa ya da Büyük Britanya'ya gönderilmişti.

Elbette böyle bir seçenek için öğrencilerin sayıları seçici bir sınava girmeleri sağlanarak sınırlandırılmalıdır. ASTI söz konusu olduğunda bazı öğretim görevlileri fakültede verilecek dersler için ülkedeki öğretim görevlileriyle işbirliği içerisinde kiralanmıştı ve eğitilen öğrenciler sonrasında eğitimciler, süpervizörler ve personel haline geldi. (Bu ifadelerin doğruluğu www.asti.com adresindeki ASTI arşivlerinden ya da ASTI eğitim okulundan bazı öncül eğitimcilerden kontrol edilebilir). Her şekilde, projenin bu aşaması için potansiyel adayların

stajyerlik dönemleri için yöntem seçimleri, Türkiye de dahil olmak üzere devletin üniversitelerin ve okulların işleyişinde büyük bir yer sahibi olduğu pek çok ülkede, çoğu alanda söz konusu olduğu üzere, devlet tarafından eğitim okullarına sağlanan bütçeye bağlı olarak yapılacaktır.

Zaten alanlarında çalışan ve mesleklerini icra eden yönelim danışmanları ile ilgili olarak; kurum tarafından (tüm ENS) organize edilmiş ve denetimi Yükseköğretim ve Ortaöğretim Bakanlıkları tarafından yapılacak en azından altı (06) ay süren eğitim seminerleri alabilirler. Böylece eğitimleri ve yeterlilikleri Okul, Üniversite ve Meslek Danışmanlığından yeni mezun olanlarla aynı unvana sahip olmalarını ve mesleklerini icra etmelerini sağlayacak şekilde dönüştürülebilir. Eğitimleri öncelikle devlet tarafından kiralanan yabancı uzmanlar tarafından yapılacaktır ve uzmanların gözetimi altından en az bir ya da iki ay süren gözlem ve uygulamalı stajyerlik ile tamamlanacaktır.

Bu eğitim seminerin tamamlayan öğrenciler, eğitimin sonunda onların yetkin uygulamacılar olduklarını tasdik eden sertifikalarını kullanarak, bu alanda çalışma hakkına sahip olacaklardır. Bu seminer modeli ülkede yaygındır; uzmanlarının yetkinliklerinin takviye edilmesi gerekliliğinin fark edildiği alanlarda uygulanmaktadır. Bu durum, seminerler üzerinden ilave eğitim sertifikalarının verildiği Türkiye’de de böyledir. Örneğin, “Aile Danışmanlığı Seminerleri” ya da özel eğitim alanında verilen “Özel Çocukların Eğitimi” gibi seminerlerle psikolojik danışmanlar yetkinliklerini arttırmaktadır. Örneğin, özel çocukların saptanması ve eğitilmesi için psikolojik danışmanlar tarafından takip edilen eğitim seminerleri, organize eden Bahçelievler Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) tarafından organize edilmektedir (http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/34/28/965180/dosyalar/listele_dosya_1166296.htm1?CHK=6f30cb4cc52255899bcabd60be2eeb89).

Şu da belirtilmelidir ki, Yüksek Öğretmenlik Eğitim Okulu’na göre, mevcut durumda bu okulun tüm öğrencileri, öğrencinin uzmanlığına bağlı olarak sınıf öğretmenleri ya da yönelim danışmanları olarak doğrudan devlete bağlanmaktadır, bu durum okulun düzenlemelerinde görülebilir (<http://www.ens.cm/index.php/admission>).

Dolayısıyla, yönelim danışmanlarının tekrar eğitilmesiyle birlikte statüleri, unvanları ve yetkinlikleri değiştikten sonra, öğrenciler temel düzeyden daha yüksek düzeylere kadar farklı okullarda ve aynı zamanda hizmetlerine ihtiyaç duyulan tüm devlet kurumlarında çalışma hakkına doğrudan erişeceklerdir. Aslına bakılırsa bu, bu ilk tavsiyenin en önemli avantajıdır.

İfade edilmesi gereken bir diğer şey de şudur; şu an çoğunluğu yönelim danışmanları olan müstakbel öğrenciler bilgi edinmek için yurt dışına çıkmak zorunda kalmayacakları için, bu proje her şeyden önce gelecekteki adaylar için zaman kazandırıcı ve ekonomik olacaktır. Daha önce bu çalışmanın dördüncü bölümünde de belirtildiği üzere, yönelim danışmanları, sınıf öğretmenleri ve okul müdürlerinin katılımcılar olarak yer aldığı bu kısa araştırmanın araştırmacılar tarafından sahada yürütüldüğü süreç içerisinde, muhatapların tamamı (%100) PDR'nin sistem içerisinde uygulanmasına olumlu yaklaşmışlardır. Çünkü akademik eğitim esnasında günlük eğitimden ve öğrenciler ve öğretmenler tarafından karşılaşılan ruhsal problemlerden sorumlu uzmanlara ihtiyaç vardır ve okul danışmanları kendi yetkinlik alanlarının dışında kaldığı için bu görevi üstlenememektedir. Bazı yönelim danışmanları, özellikle de öğrencilere yardımcı olabilmek amacıyla işlerinden ayrılma ve yurt dışına gidip psikolojik danışmanlık alanında eğitim alma planları yaptığını itiraf etmiştir.

Kamerun'da PDR'ye duyulan bu ihtiyaç, öğrencilerin ve öğretmenlerin her gün karşılaştığı ve sürekli tekrar eden zorluklardan kaynaklanıyor gibi görünmektedir. Bir yandan, öğretmenler okulda gittikçe artan başarısızlık oranları, daha fazla davranış bozuklukları, disiplin eksiklikleri ve Minesec. (2014) tarafından yıllık akademik raporda bahsedildiği üzere eğitim sonrası işsizlik gözlemlemektedirler. Bunlar, öğrenciler için uygun okul ve kariyer yönlendirmelerinin yapılmamasından, aynı zamanda çocukların çoğunlukla ebeveynleri ve çoğu öğretmen tarafından yeterince takip edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Ancak, Kamerun kurumlarında Psikolojik danışmanların eğitilmesi aynı zamanda nüfusa ve işsizlik oranlarına ve eğitim sistemine de büyük katkıda bulunacaktır.

Bu proje Kamerun devleti için bir anlamda ekonomik olacaktır, çünkü uygulamanın yapılacağı yükseköğretim kurumları (ENS'nin tüm branşları) zaten devlet görevlileri tarafından hazırlanan programlara ve yıllık bütçelere sahiptir ve daha önemlisi, öğrenciler doğrudan okullara ve bakanlıklara atanmaktadır.

Bu projenin uygulanabilirliği ve uygunluğu, Kamerun hükümetinin ve başkanlığının merkezi bir projesinden destek ve güç almaktadır. Doğu Hareketi Kutbu isimli proje, eğitim, tarım, çevre gibi en önemli alanlarda güçlü kurumların kurulması ve geliştirilmesi aşamalarından geçtikten sonra ülkeyi 2035 yılında daha iyi bir konuma ulaştırmak için planlanmıştır (<https://www.prc.cm/fr/les-poles/poles-d-action-pour-l-emergence>). Dolayısıyla, bu önemli ve

hep var olan bu proje bağı olarak, bizim Kamerun sisteminde PDR'nin uygulanması ve geliştirilmesi projemiz Doğuş Hareketi Kutbu 2035 ve Minesup, 2015'in 2013 ve 2014 yılları arasındaki Eğitimde Sektörel Strateji projesinde tanıtılmıştır.

7.6. ÖNERİ 2: KAMERUN DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDE YENİ BİR DİSİPLİNİN OLUŞTURULMASI: PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK

Bu durumda, PDR Kamerun'un devlet üniversitelerinde kendine yer bulabilir; üniversitelerde uygun bir fakültenin altında bir disiplin ve meslek alanı olarak teker teker hepsinde açılabilir ve sonrasında da özel üniversitelerde açılmaya başlanabilir. İki tür kurum da profesyonel sertifika verebilir (Kamerun'da devlet üniversitelerinde ve özel yükseköğrenim kurumlarında çalışmaların ve profesyonel lisans alanlarının açılması ve yönetimi ile ilgili 02 Şubat 2006 tarihli 06/0014/MINESUP/DDES numaralı hüküm, madde 3, paragraf 2) ve hatta bu kurumlarda daha fazla profesyonelleşmeye yönelik branşların açılmasına izin verilebilir ve teşvik edilebilir (madde 3, paragraf 3). Yani, bu projenin ülkenin kanunlarına ve önerilerine mükemmel bir şekilde uyum gösterdiği görülebilir.

Ancak burada en önemli nokta şudur ki PDR, sonunda öğrencilerin profesyonel Lisans ve profesyonel Master diplomaları alacağı profesyonel bir eğitim verecektir. Bu alanın açılmasındaki amaç, iş piyasasında ihtiyaç duyulan belli yetileri ve becerileri edinecekleri eğitimi aldıktan sonra öğrencilerin ilgili alanlarda daha hızlı meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.

7.6.1. ÜNİVERSİTELERDE BİR DİSİPLİN OLARAK UYGULANMASI ESNASINDA PDR'DEN SORUMLU OLAN KURUMLAR VE BAKANLIKLAR

Yüksek Öğretim, Ortaöğretim, Temel Eğitim, İş ve İstihdam, Sağlık ve Sigorta ve Ekonomi ve Finans gibi devlet bakanlıklarının işbirliği olmadan, tamamen yeni bir disiplin olan Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin oluşturulması efektif olamaz. Bu bakanlıkların tamamı bu disiplinin

ve mesleğin sisteme dahil edilmesini birlikte kolaylaştıracaklardır ve böylece özellikle de öğrenciler düzeyinde olmak üzere tüm nüfus bundan fayda sağlayacaktır.

Bu yüzden, bu dahil edilme süreci öncelikle devlet üniversitelerin, sonra da özel üniversitelerde gerçekleştirilebilir. Devlet üniversiteleri için bir disiplinin oluşturulması için geçilmesi gereken bazı aşamalar söz konudur:

Aslına bakılırsa, yeni bir disiplin oluşturma projeleri genellikle Kamerun devlet üniversitesinin rektörü tarafından planlanmakta ve sunulmaktadır. Rektör ve Edebiyat ve Sosyal Bilimler Fakültesi (FLSH) ya da Sanat, Edebiyat ve Sosyal Bilimler Fakültesi (FALSH) dekanı ve dekan yardımcısı gibi fakültenin ilgili personeli tarafından analiz edilmektedir. Bu durumda PDR, fakültede zaten var olan psikoloji, antropoloji, sosyoloji gibi diğer insani bilimlerle ve diğer pek çok alanla birlikte kesinlikle ikincisine aittir.

Bir bütün olarak yükseköğretim, Kamerun'un bağımsız bir örgütü olarak, Başbakanlık Hizmetleri raporu Yükseköğretim Yönelimi ile ilgili 16 Nisan 2001 tarihli 005 numaralı kanun, madde 12, paragraf 4'e bağlı olarak (<http://www.spm.gov.cm/fr/documentation/textes-legislatifs-et-reglementaires/article/loi-n-005-du-16-avril-2001-portant-orientation-de-lenseignement-superieur.html>), eğitim programları, dersler ve programları otoritelerin başkanlarına bırakmaktadır ve PDR'nin devlet üniversitelerine dahil edilmesinin sorumluluğu bunun sonucu olarak rektöre ve onun ilgili yardımcısına ait olacaktır. Sonrasında bu kararı Yükseköğretim Bakanlığının imzalı onayı ile hukukileştirmeleri gerekecektir. Bundan sonra, örneğin Douala Üniversitesi'nde, Edebiyat ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde (FLSH) ya da Yaounde 1 Üniversitesi'nde, Sanat, Edebiyat ve Sosyal Bilimler Fakültesi (FALSH) altında eğitime başlanacaktır ve sonrasında alınan desteğe, ihtiyaç düzeyine, bu alanda yapılan tanıtımlara, istihdam olanaklarına ve ilk mezunların halka yaptığı katkıların etkilerine bağlı olarak diğer üniversitelere de yayılacaktır.

7.6.2. ADAYLARIN EĞİTİMİ

Burada eğitimle ilgili olarak öğrencilerin ders programı, müfredat, öğretim görevlilerinin deneyimi, üniversitelerde PDR bölümlerine öğrencilerin kabulü, eğitimden sonra istihdamları ve diğer konuları ele alacağız.

7.6.2.1. DERS PROGRAMI

Daha önce de belirtildiği üzere, 16 Nisan 2001 tarihli 005 numaralı kanunun 12. maddesi ve 4. paragrafına bağlı olarak, ders programı Fakültedeki üniversite üyeleri ve alandaki uzmanlar tarafından yapılandırılacaktır. Ancak, bu proje çerçevesinde uygulanabilir bir ders programının oluşturulabilmesi ve en iyi eğitimin verilebilmesi, en iyi sonuçların alınabilmesi ve topluma uygun bir ders programının uyarlanabilmesi için PDR alanındaki yabancı uzmanların desteğiyle yerel öğretim görevlilerinin birlikte çalışması gerekecektir.

7.6.2.2. MÜFREDAT

Bu çalışmada zikredilen yabancı ülkelere birindeki PDR ders programından yola çıkarak farklı konular modellenecek ve uyarlanacaktır, ancak ABD dünya genelinde PDR alanında en büyük örnek olduğu için, ağırlık ABD modelinden yana olacaktır. Ancak, konular Amerikan üniversitelerindeki program listelerinde (bkz. 4. bölüm) ve aynı zamanda Türk üniversitelerinde (bkz. 4. bölüm) görüldüğü üzere ruhsal sağlık ya da psikoloji, kariyer yönelimi ve danışmanlık becerileri ile ilgili olacaktır.

7.6.2.3. EĞİTİM GÖREVLİLERİ YA DA UZMANLAR

Kamerun'daki müstakbel PDR öğrencileri psikologlar, sosyologlar, eğitim bilimleri uzmanları, kariyer danışmanları ve psikolojik danışmanlar tarafından eğitileceklerdir. Bu da demektir ki, bu alanlardaki uzmanları PDR derslerine eğitim görevlileri olarak atanacaklardır ve PDR uzmanları ya da öğretim görevlileri yurt dışındaki bu alanın gelişmiş olduğu üniversitelerden kiralanabilir. Eğitim için gerekli uzmanların eksikliği durumunda bu uygulama halihazırda Kamerun üniversitelerinde uygulanmaktadır.

Bu esnada, Kamerunluların ABD, BK ve Türkiye gibi PDR'nin zaten uygulanmakta olduğu ülkelere gidip ülkelerine geri döndüklerinde gelecek öğrencileri yetiştirmeleri için gerekli eğitimi almaları için devletin burs sağlamak için gerekli çabayı göstermesi de faydalı olacaktır. Bu yöntem, PDR'yi eğitim sistemlerine dahil etmek istedikleri zaman Türkiye devletinin kullandığı bir yöntemdir (bkz. 3. bölüm).

7.6.3. DERSLERİN VE ÖĞRENCİLERİN KABULÜ VE AKREDİTASYONU

Burada netleştirilmesi gereken önemli bir konu şudur ki, özel kurumlar ya da devlet üniversiteleri tarafından düzenlenmiş olan herhangi bir alandaki herhangi bir üniversite dersi, bu bir devlet kararı olduğu için Yükseköğretim Bakanlığı (2015) tarafından verilen tam bir akreditasyona sahiptir. Bu da demektir ki, üniversitelerde lisans öğrencileri tarafından ilk kez alınan dersler, Yükseköğretim Bakanlığı tarafından akredite edilecektir.

Dahası, otoritelerin (üniversite rektörü ya da özel bir yükseköğretim kurumunun yöneticisi) tarafından önerinin kabul edilmesiyle birlikte, ilk öğrenciler psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında yetki sahini ilk profesyoneller olacaktır; bu yüzden ilk eğitimden sonra, Kamerun'daki ilk akredite edilmiş psikolojik danışmanlar olma ayrıcalığına sahip olacaklardır. Sonrasında alanda ilerleme gösterildikçe, diğer özel akreditasyon türleri geliştirilebilir, ABD'de şu an mevcut olan APA ve CACREP (2015) gibi.

7.6.4. BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİNDE PDR BRANŞINA KABUL

Kamerun’da, Yükseköğretim Bakanlığı kanunlarına göre, devlet üniversitesi öğrencileri bir fakülteye kaydolmak için bir sınavdan geçmek zorunda değildirler. Kendi “Bakalorya ya da GCE A Seviyesi” sertifikalarını elde eden tüm lise mezunları, ülkedeki herhangi bir devlet üniversitesinde istedikleri bir fakülteye yazılma hakkına sahiptirler. Bazı bölümler arasında ufak bir farklılık vardır; bazıları derslerin başlamasından önce adayların seçimi esnasında bazı derslerde yüksek notlar almış olmak gibi bazı temel kriterlere sahiptirler ya da aradıkları bazı detaylar vardır. Kayıt kriterleri tüm üniversitelerin internet sayfalarında bulunabilir.

Bu yüzden, Kamerun’da yükseköğretim kurumlarında profesyonel eğitime kabul edilmek için bazı şartlar söz konusudur (02 Şubat 2006 tarihli 06/0014/MINESUP/DDES numaralı hüküm, madde 5, paragraf 1). Ayrıca, seçim kriterleri Yükseköğretim Bakanlığı tarafından geliştirilmiş olan bazı belli metinler üzerinden belirlenmektedir (madde 5, paragraf 2).

Genel olarak seçim, tüm adayların dil ve kültürel ya da mantıksal bilgilerini ölçmek için yapılan kısa bir test üzerinden, ya da adayların dosyalarının incelenmesiyle yapılmaktadır. PDR’nin uygulanması durumunda, lisans seviyesinde, eğitim alacak öğrencilerin sayısının sınırlandırılması için adaylara aralarından en iyilerinin seçilebilmesi için bir test uygulanabilir. Bu test adayların dil, mantık-matematik yeterliliklerini (gelecekte alacakları istatistik ve diğer dersler için) ölçmek için uygulanabilir. Bu aynı zamanda eğitimin uygulama aşamasında da faydalı olacaktır.

Yani, bazı üniversitelerde Edebiyat ve İnsani Bilimler Fakültesinde (FLHS) ve FALSH (Edebiyat, Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi) mevcut olan diğer bölümlerin yanı sıra, psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümü de üniversite yönetiminin onay ve tasdikinden sonra, kendilerinden beklenen kriterleri karşıladıkları sürece her türlü arka plana ve akademik yönelime sahip genç adaylar arasından dilediği gibi seçimler yapabilir. PDR branşına kayıt yaptırdıktan sonra, adaylar lisans eğitimlerini istedikleri devlet üniversitesinde ya da özel yükseköğretim kurumlarında alabilirler ve profesyonel bir sertifika kazanabilirler.

Öğrencilere lisans düzeyinden başlamları ve pratik deneyim kazanmaları tavsiye edilebilir ve konunun ülke genelinde yaygınlık kazanabilmesi için yönetim yüksek lisans düzeyinde eğitim

vermek için uygun vakti bekleyebilir. Bu, Yeşilyaprak (2010) tarafından hazırladığı çalışmada da belirtildiği üzere pek çok Avrupa ülkesinde ve Türkiye’de izlenen uygulama sürecidir. Ve bugünlerde Türkiye’de danışmanlar müşterilerine daha iyi hizmet verebilmeleri için yüksek lisans çalışmaları yapmaları için teşvik edilmektedir ve günden güne PDR’nin gelişimi hakkındaki bilgi dönüştürülmektedir.

7.6.5. EĞİTİM SÜRECİ

Bir önceki tavsiyede de belirtildiği üzere, Kamerun’da bir alandaki eğitim süresi her kurumda, ister devlet üniversitesi olsun ister özel bir kurum, o kuruma bağlıdır. Ancak, ülkedeki eğitim sistemindeki en yaygın program LMD (Lisans – Master – Doktora) sistemidir. Yani, adaylar üç (03) yılda, yani toplamda altı dönemde, teorik açıdan kendileri için tamamen yeni olan bir şey öğrenecektirler. Diğer kurumlarda da, öğrenciler bir yıl için hazırlık dersleri alabilir ve sonraki iki yıllarını normak eğitim alarak geçirebilirler. (02 Şubat 2006 tarihli 06/0014/MINESUP/DDES numaralı hüküm, madde 2) Yükseköğretim Bakanlığı tarafından profesyonel eğitim süresinin standardizasyonu için geliştirilmiştir. Profesyonel düzeyde her ders, uzmanlık alanına bağlı olarak 30 ya da en fazla 50 saat boyunca verilmektedir (madde 09, paragraf 03). Master seviyesi adayları iki (02) yıllık eğitim almaktadır ve doktora programı dört (04) yıl sürmektedir.

Uygulamalı stajyerlik kısmına gelince, devletin eğitimin uygulama aşamasını finanse etmek için ciddi miktarda bir yatırım yapması gerekecektir; ister yabancı uzmanları gelip Kamerun’daki öğrencileri denetlemesi için kiralamak şeklinde olsun, ister öğrencileri eğitimlerini bitirmeden önce yurt dışına göndererek yeterli uzmanlık edinmelerini sağlamak şeklinde olsun. Profesyonel eğitimler için bir diploma almadan önce öğrencilerin görevlerini düzgün bir şekilde öğrenebilmeleri ve teorik kısmını da tamamlayabilmeleri için eğitimlerinin %50sini sınıf içi eğitimle (teorik dersler, denetlenen çalışmalar ve pratik çalışmalar dahil), %50sini de uygulamalı eğitim şeklinde tamamlamaları gerektiği bilinmektedir. Bu, Kamerun’daki profesyonel eğitimle ilgili olarak bransa bağlı bir şekilde (02 Şubat 2006 tarihli 06/0014/MINESUP/DDES numaralı hüküm, madde 08, paragraf 1 ve 2) bir ya da iki dönem içerisinde yapılabilir (bu durumda bir dönemlik staj yapmak yeterli olsa da). Eğitimin sonunda adayın kendisi tarafından, stajı sırasında

denetiminde bulunduğu kurumun süpervizörle (madde 11) işbirliği içerisinde hazırladığı bir eğitim raporu (madde 12) verilecektir.

7.6.6. EĞİTİM SONRASI İSTİHDAM

Daha önce ikinci tavsiyede de belirtildiği üzere, Kamerun'da PDR'den mezun olan öğrencilere özel bir statü verilecektir, çünkü devlet bu görevin önemini sınıf öğretmenleri ve yönelim danışmanları ile aynı seviyede tanımalıdır. Ve mezunlara kamu hizmetlerinde kamu personeli olarak doğrudan işe alınma ve devlette hizmet verme hakkı vermelidir ki böylece aldıkları eğitimi kendilerinden sonra gelenlere aktarabilsinler ve öğrenciler de ihtiyaçları olan desteği alabilsinler.

Bu proje kendi başına yeterince yararlıdır çünkü eğitimde yeni bir alanın oluşturulması ve uygulanması konusundaki devlet kurallarıyla uyumludur ve aynı zamanda eğitim alanındaki Doğuş Hareketi Kutbu 2035 projesine de uymaktadır. Bu proje aynı zamanda yönelim danışmanlarının yeniden eğitilmesinden daha özgür ve açıktır; bu proje ile, adaylar bu alanda çalışmaya karar verme ve seçmekte, uygulamakta, eğitim almakta ve nihayetinde okullar, bakanlıklar ve kendilerine ihtiyaç duyulan herhangi bir yerde istihdam edilme özgürlüğüne sahip olacaklardır.

Diğer yandan, Kamerun'da yönelim danışmanlarının yeniden eğitimiyle ilgili diğer tavsiyelerle karşılaştırıldığında, ilki projenin politik-ekonomik seviyesi göz önünde bulundurulursa daha münasip olacaktır çünkü daha az bütçeye ihtiyaç duyacak ve aynı zamanda üniversitenin kanunlarıyla uyumlu olacaktır. Ancak, eğitimin uygulama aşamasına gelindiğinde her iki proje için de daha fazla mali desteğe ihtiyaç duyulacaktır. Ancak devlerin yeni profesyonellerin eğitimi için elindeki tüm araçları kullanması daha yararlı ve münasip olacaktır, çünkü bu aslında eğitimde tanıtımı yapılan Doğuş Hareketi Kutbu 2035'in başarılarından biridir.

İki proje de, bu seçeneklerden bir tanesinin seçiminin kayıt, düşük harç ücretleri ve bilgiye ulaşım için özgür seçim ve daha önemlisi, eğitim bittikten sonra meslek ediniminin daha kolay olması bağlamında profesyonel eğitimin daha kolay olması göz önünde bulundurulduğunda,

öğrenciler için faydalı olacaktır. Ancak, iş piyasasına entegre olma noktasında farklılıklar söz konusudur. Aslına bakılırsa, yönelim danışmanları da sınıf öğretmenleri de, yeniden eğitilmiş olsalar dahi eğitimlerinden sonra kendilerine devlete doğrudan girme ayrıcalıklılığını tanıyan statülerini korumak isteyeceklerdir (ENS 2015). Diğer yandan bu alanda eğitim görmüş psikolojik danışmanlar ve rehberler kendileri için iş arayacaklardır ki ülkede genel durum böyledir, ancak ülke genelinde var olan ihtiyaçtan dolayı kolayca iş bulacaklardır. Profesyonel eğitim görmüş olanların iş piyasasında doğrudan iş bulmalarını sağlayacak bir kanunun henüz yapılmadığı düşünülürse, Yüksek Öğretmenlik Eğitim Okulundan mezun olanlarla karşılaştırıldığında biraz daha az avantajlı olacaklardır, ancak profesyonel eğitim almamış olanlara kıyasla çok daha avantajlı bir konumda olacaklardır.

Devlet eğitimde PDR'yi uygulama noktasındaki önemli ihtiyacın farkında olduğuna göre, şimdi yalnızca ülkenin mevcut durumunu, ülkede süregelen politik ve sosyo-ekonomik değişimleri, yurttaşlık seviyesini, ahlaklılığı, eğitim seviyesini ve aynı zamanda gençlerin okul sonuçlarını, vatandaşlar ve geleceğin liderleri olarak modellerini ve davranışlarını değerlendirmeli ve daha parlak bir gelecek için bu gençlere yardım etmeli, onları ruhsal olarak desteklemeli ve yeniden eğitmelidir.

Toparlamak gerekirse, Kamerun'da PDR'nin uygulanması için bu iki temel tavsiye ya da teklif, kolaylık, toplumsal devlet yatırımı ve aynı zamanda gelecekteki adaylar açısından en uygulanabilir ve yararlı seçeneklerdir.

7.6.7. KAMERUN'DA PDR'NİN UYGULANMASINA DAİR TAVSİYELERİN ÖNEMİ

Bir bütün olarak Kamerun için öne sürülen önerilerin yerindeliğini tespit etmek için, devletin modern ve gelişmiş bir ülke haline gelebilmek için öncelikli olarak eğitim ve tarım olmak üzere, sağlık, ekonomi vs. farklı alanlardaki gelişim programını sunabiliriz. Bu anlamda, bu amaca ulaşabilmek adına tüm katkılar belli ki hoş karşılanacaktır, çünkü onlara ihtiyaç vardır. Bu program,

Teknolojik gelişmeler sayesinde gittikçe küçülen bir dünyada yaşarken, farklı davranış ve alışkanlıklar genişçe bir alana yayılma ve hızlıca sınırları aşma eğilimindedir. Bu sebeple birçok genç kendisini bu çeşitli davranış ve alışkanlıklara maruz kalmış halde bulmaktadırlar. Güçlü bir temel eğitim, zihni kuvvet ve uzmanlardan yeterli destek olmazsa gençlerin günümüzde gittikçe daha çok karşılaştığı gibi aşırılıklara düşme riski bulunmaktadır. Mbock'un (2006) çalışmasında alıntıldığı ve bu çalışmada görüşülen birçok oryantasyon danışmanının ve öğretmenin desteklediği gibi eğitimi yeniden bir çerçeveye oturtmaya ve çocukları daha erken yaşta yönlendirmeye büyük bir ihtiyaç bulunmaktadır.

Kamerun eğitim sisteminde böyle bir alanı uygulamanın ana önemlerinden birisi öğretmenlerin çoğunun gözlemlediği ve şikayetçi olduğu akademik başarısızlıkla baş edebilmeleri için öğrencilere uygun desteği sağlamaktır (bu fikirler çalışmada daha önce bahsi geçtiği gibi bu alanda yapılan araştırmamız süresince toplanmıştır).

Diğer yandan, ilk öğretmenler olarak sahip oldukları sorumluluklardan vazgeçen ebeveynler, görevlerinin tamamını öğretmenlere ve çocuğun kendisine bırakmaktadırlar. Yani, bu insanların duyarlılaştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır ki böylece her biri daha iyi bir toplum için kendilerine düşen payın farkına varsınlar. Ailelerin ve çocukların duyarlılaştırılması burada eğitim seminerleri ve danışmanlık seansları ile danışmanlar tarafından yapılabilir.

Daha yakınlarda Afrika ülkeleri ve Kamerun'un da dahil olduğu dünyadaki birçok ülkede defalarca fark edildiği üzere insanları göçe iten, tehlike içinde bırakan birçok savaş durumu veya çatışmalar her şeyde ama özellikle de eğitimde eksikliğe neden olmakta ve insanların hayatlarında karşılaştıkları zorluklarla baş edebilmelerinde onlara yardımcı olacak zihinsel veya psikolojik desteklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple araştırmacı alandaki durumu bilerek bu gibi durumlarla başa çıkacak ve kriz anlarında öğrencilere ve ailelere yardımcı olacak psikolojik danışmanların eğitilmesini ziyadesiyle önermektedir.

Çalışmanın bu bölümündeki mesele, öncelikle bu çalışma süresince elde edilen bulguların sonuçlarını genişçe ortaya koymak, sonrasında Kamerun'daki Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin uygulanması için potansiyel planların farklı tonlarını sunmaktır. Bu planlar, bu projelerin gerçekleştirilmesinde birinci aktör ve yardımcı olacak Kamerun hükümetine ve ilgili kimselere ve ayrıca çalışmanın farklı alanlarında gelecekte çalışacak olan kimselere hitaben yazılan öneriler altında ele alınmıştır. Dolayısıyla bu öneriler daha sonra geliştirilebilecek daha derin ve konuyla ilişkili tavsiyeler ile birlikte bir kırılmaya işaret eder bu çalışmanın nihayetine değil.

BÖLÜM VIII: SONUÇ VE ÖNERİLER

8.1. SONUÇ

Bu araştırmayı kapatmadan önce, ana hedef olan psikoloji ile ilişkili çalışma alanı Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR)'in tarihi arkaplanı ve kökenini sunmak gayesini hatırlatarak başlamak ve sonrasında ABD, Birleşik Krallık, Fransa ve Almanya'da (Avrupa Ülkeleri) ve Türkiye'de uygulanan PDR'nin çeşitli sistemlerinin karşılaştırmasını sunmak konumuzla ilgili olacaktır. Bu adım, çoğunlukla Amerikan sisteminden model alınarak oluşturulduğu göz önünde bulundurularak dünyada uygulandığı şekliyle PDR, disiplin ve mesleğinin kökeni, uyarlanmış her bir sistemdeki farklılıklar üzerine geniş çaplı bir bilgi oluşturmaya yardımcı olmuştur.

Bu ana adımdan sonra, araştırmamızın ikincil hedeflerinden birisi Kamerun alanında fark edilen bir boşluğu doldurmanın yolunu bulmaktır; diğer ülkelerde de karşılaşılan, faydalı ve yeterli sonuçlar sağlayarak ve genel olarak öğrencilere büyük destek olan bir şey; Kamerun eğitim sisteminde desteğin ve rehberliğin önemi gibi birçok sebepten dolayı ihtiyaç duyulduğu düşünülen, öğrencilerin hayatlarında daha iyi karar vermelerinde ve karşılaştıkları günlük zorluklarla baş edebilmelerinde yardımcı olacak bir şey: Bu, Kamerun'daki Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin yürütülmesidir. Detaylı doküman analizi vasıtasıyla bu çalışma boyunca amaçlarımızı gerçekleştirmede başarılı olduk. Bu bağlamda, (modern kökeni ABD'de tarihi kökeni Platon gibi bazı ünlü filozoflara göre Antik Yunan'da bulunan) PDR'nin tarihi kökenini sunduktan sonra daha iyi ilerlemeler için Kamerun hükümetine veya üniversitelerdeki yetkililere teslim edilebilecek projeler şeklinde bazı tavsiyeler sunulmuştur.

PDR'nin arkaplanını belirttikten sonra çalışmanın farklı aşamalarında şu durumu keşfettik: ABD sisteminin PDR alanında o kadar iyi yapılandırılmış ve geliştirilmiş ki geçmişte ve

günümüzde modern örnek olarak görülmüştür. Dışarıdan bakıldığında başarılı görünen Amerikalı araştırmacılar yine de hala bu alanı iyileştirmek ve geliştirmek için yeni fikirler üretmeye gayret etmektedirler. Türkiye veya Avrupa ülkeleri gibi diğer bölgelerde bu alanın gelişmesi için bilimadamlarının rekabet halinde olduğu ve bu ülkelerde özellikle Kamerun'da PDR'nin temel bir bilimsel ve akademik alan olarak gelişmesini sağlamak için daha çok şey yapılması gerektiği, bu ülkelerde zamanla büyük başarılar ve iyi bir gelecek elde edebileceği fark edilmiştir.

8.2. ÖNERİLER

Bu çalışma özellikle ABD, Avrupa ve Türkiye'deki ve nihayetinde Kamerun'da uygulanması açısından Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin tarihi arkaplanını karşılaştırmalı olarak ele aldığı için, Kamerun'daki PDR meselesini derinleştirmek için aşağıdaki ilişkili çalışmaların yapılmasını önerebiliriz:

- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin Kamerun'da Yürütülmesi: takviye projesinin uyarlanması (Bu çalışma, Kamerun'daki PDR uygulamaları hakkında değerli projeler sunmaya ve belirli bir projenin geliştirmesine yardımcı olacaktır).
- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin Kamerun'da Uygulanması: özel öğrencilerin eğitimine yönelme
- Başarılı bir eğitim ve kariyer hayatına geçiş için danışmanlık psikolojisi ve oryantasyon rehberliği (Bu çalışmada, öğrencilerin akademik hayatına danışmanlarının rolü ve etkisini öğrenmek için)
- Temel eğitimde kariyer oryantasyonu: ileriki eğitsel istikarara geçiş
- Kamerun'daki özel çocukların tespiti ve eğitimi.

KAYNAKLAR

- Acar, V. N. (1989). Yeniden Terapötik İletişim: Kişiler Arası İlişkiler; 1 Baskı, Nobel.
- APA, (1956). American Psychology Assiciation.
- Aubrey, D. (1977). A Brief History of Career Counselling in the United States; the Career Development Quarterly, VOL.48.
- Baldwin, J. A. (1986). African (black) Psychology: Issues and Synthesis. Journal of black studies, 16, 235- 249.
- BAC, (2014). British Association of Counsellors.
- Baker, B.D. (2012). The Oxford Handbook of the History of Psychology: Global Perspectives; Oxford Library of Psychology, USA 2011.
- Barnet, R. (2011). The Idea of the University in the Twenty-First Century: Where's the Imagination?; Journal of Higher Education; Vol. 1, No2.
- Baymur, F. (1980). Türkiye'de Rehberlik Çalışmalarinin Baslangici, Gelişimi, ve Bugunku Sorunlari [The Beginning, the Development, and the Current Issues of Guidance Activities in Turkey]. In N. Karasar (ed.); Eğitimde Rehberlik Araştırmaları (pp. 3–7); Ankara: Ankara Universtesi Eğitim Arastirmalari Merkezi Yayini.
- Bechtoldt, H., Wyckoff, L. A., Pokrywa, M. L., Campbell, L. F., & Norcross, J. C. (2000). Theoretical Orientations and Employment Settings of Clinical and Counselling Psychologists: A comparative Study; Poster presented at the 71st Annual Convention of the Eastern Psychological Association, Baltimore, MD.
- Bektaş, D. Y. (2008). Counselling International Students in Turkish Universities: Current Status and Recommendations; International Journal of Advanced Counselling; 30:268–278.

- Bell, J. (1987). *Doing Your Research Project; a Guide for First-Time Researchers in Education and Social Sciences*; Open University Press; Milton Keynes, Philadelphia.
- Bertier, G. (1940). *L'Orientation Professionnelle De La Jeunesse Bourgeoise*; Paris, Librairie Pierre Téqui.
- Bochner, S. (1999). *Cultural Diversity Within and Between Societies: Implications for Multicultural Social Systems*; In P. Pedersen (Ed.), *Multiculturalism as a fourth force* (pp. 19-36). Philadelphia: Brunner/Mazel.
- Bojuwoye, O. (1992). *The Role of Counselling In Developing Countries: a Reply To Soliman*; *International Journal for the Advancement of Counselling* 15 (1): 3–16.
- Bomda, J. (2010). *Le Conseiller d'Orientation Scolaire, Universitaire et Professionnelle au Cameroun : un Luxe, une Sinécure* ; Ed. Cepersa.
- Brewer, J. M. (1942). *History of Vocational Guidance*. New York: Harper.
- Brems, C. & Johnson, M. E. (1997). *Comparison of Recent Graduates of Clinical Versus Counselling Psychology Programs*; *Journal of Psychology*, 131, 91-99.
- Bulhan, H. A. (1985). *Franz Fanon and the psychology of Oppression*; New York: Plenum
- CACREP, (2015). *Council for Accreditation of Counselling and Related Educational Programs*.
- Cameroon Ministry of Higher Education (Min. Sup., 2015).
- Census Office of Cameroon: (2015).
- Cohen-Scali, V., Pouhaud, J., Baudouin, N., & Vignoli, E. (2013). *Handbook of Counselling and Psychotherapy in an International Context*; 2013 (282-291).

- Corey, G. (2004). *Theory and Practice of Counselling and Psychotherapy*; 7th Ed.; Wadsworth Publishing.
- Couchard, F., Huguet, M. & Mattelon, B. (1995). *La Psychologie et ses Méthodes*; Ed. LGF; LDP ref. No 521.
- Davis, J.B. (1914). *Vocational and Moral Guidance*. Boston: Ginn.
- Davis, J. S. (2015). *The Future of the University: Speculative Design for Innovation in Higher Education; Why IT matters to Higher Education*, EDUCAUSE Review.
- Demir, A. & Aydin, G. (1996). *Student Counselling in Turkish Universities*; *International Journal for the Advancement of Counseling*, 18 (4): 287–302.
- Document de Stratégie pour la Croissance et l'Emploi au Cameroun, (2014): DSCE.
http://www.cafrad.org/Workshops/Tanger24-26_09_12/15_Vision_DSCE%20CAFRAD.pdf.
- Doğan, S. (1990). *Türkiye’de Rehberlik Kavramı ve Uygulamalarının Gelişiminde, Milli Eğitim Sularının Rolü [The Role of National Education Councils in Development of Guidance Concept and Practices in Turkey]*. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*1; (1): 45–55.
- Doğan, S. (1996). *Türkiye’de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanında Meslek Kimliğinin Gelişimi ve Bazı Sorunlar*; *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 32-44.
- Doğan, S. (2000). *Historical Development of Counselling in Turkey*; *International Journal for the Advancement of Counselling*; 22, 57–67.
- Dryden, W., Mearns, D., Thornes, B. (2000). *Counselling in the United Kingdom: Past, Present and Future*; *British Journal of Guidance & Counselling*, Vol. 28, No. 4.

- Erdoğan, İ. (2006). Karşılaştırmalı Eğitim: Çağdaş Eğitim Sistemleri; Sistem Yayıncılık Ve Mat.Tic.A.S.; İstanbul.
- Eze, N. (1991). The Progress and Status of Psychology in Africa. *Journal of Psychology in Africa*, 1, 27-37.
- Facy, H. (2000). « Psychologie de l'Éducation: Histoire d'une Revendication » Paru dans *Conseillers d'Orientation-Psychologues : des Psychologues pour l'avenir ADPT 2000*. [Educational Psychology: history of a protest; Career counsellor- psychologists: psychologists for future, ADPT 2000].
- Ferrière, A. (1928). *Trois Pionniers de l'Éducation Nouvelle*; Paris, Flammarion.
- Gelso, C. J., & Fretz, B.R. (2001). *Counselling Psychology*; 2nd Ed.; Fort Worth, Texas, Harcourt. (The third Ed. In preparation).
- George, R.L. (1986). *Counselling Theory and Practice*. New Jersey: Prentice-Hall. *Counselling Journals*.
- German Association for Counselling, (2010).
- Ginter, M. (2002). Historical and Professional Foundations of Counselling; *Personnel and Guidance Journal*, 57, p. 148.
- Gladding, S. T. (1978). In the Midst of the Puzzles and Counselling Journey; *Personnel and Guidance Journal*, 57, p. 148; S. T. Gladding.
- Gladding, S.T. (2003). *Counselling: A Comprehensive Profession*; 5th Ed. Prentice-Hall Career and Technology.
- Glenn, A.B. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method; *Qualitative Research Journal*, Vol. 9, Iss 2, pp. 27 – 40.

- Godelek, K. & Kayar, O. (2012). University Education: Counselling Psychologist and Educational Psychologists Identity in Turkey; *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 69 (2012) 1234 – 1243.
- Grawe, Donati, & Bernauer, (1994). Psychotherapie im Wandel Von der Konfession zur Profession; *Psychotherapy Forum*, 14 : 47- 53.
- Goleman, D. (1999). Winning the Battle for the Human Heart; In S. GRIFFITHS (Ed.), *Predictions: 30 Great Minds on the Future*; Oxford: Oxford University Press.
- Guichard, J. J. & M. Huteau, M. (2001). *Psychologie de l'Orientation* ; ed. Dunod. Paris.
- Hesapçioğlu, M., & Durmuş, A. (2006). Türkiye’de Eğitim Bilimleri: Bir Bilanço Denemesi ; Yrd. Doç.Dr. Metin 77PİŞKİN tarafından yazılmış bölümden alınmıştır ; Seçkin Yayın.
- Herr, G.K., & Fabian, (1993). *Encyclopaedia of Activism and Social Justice*; New York: Paulist Press.
- Holland, J. L. (1997). *Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments*. 3d ed. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Holm-Hadulla, Hofmann & Sperth, (2009). *Integrative Counseling: ABCDE-Modell zur Psychologischen und Psychotherapeutischen Beratung*; Heidelberg, Germany; 54:326333.
- Huteau, M. (1999). Les méthodes d'Education à l'Orientation et leur Evaluation, ed. OSP, 28, n° 2, p. 225-251.
- Ingelby, D. (1995). Problems in The Interplay between Science and Culture; In N. R Goldbeger & J. B. Verhoff (Eds.): *The culture and psychology reader*. New York: New York University Press.

- James, P. (2010). A Reply From The Chair of the Board of Assessors In Counselling Psychology to the Issues Raised in a Survey of Trainees on the Qualification in Counselling Psychology; *Counselling Psychology Review*; 25 (3), 54-56.
- Jones, A.J. (1963). *Principle of Guidance*. New Delhi; McGraw hill Book Co.
- Korkut, F. (2007). Counsellor Education, Program Accreditation and Counsellor Credentialing in Turkey; *International Journal of Advance Counselling*; 29:11–20.
- Krumboltz, J. D. (1974). An Accountability Model for Counselors; *Personnel and Guidance Journal* 52:639–646.
- Kuzgun, Y. (1993). Turk Eğitim Sisteminde Rehberlik ve Psikolojik Danışma [Guidance and psychological counselling in Turkish education system]; *Eğitim Dergisi* PP. 6: 3–8.
- Hansen, C., Rossberg, R., & Cramer, S. (1994). *Counseling: Theory and Process*; 5th Ed.
Law n° 005 of 16 April 2001; Higher Education Orientation; Prime Ministry Services.
- L'effort Camerounais (2005). *Guidance & Counselling are an Urgent Necessity in Nursery and Primary Schools*; Nov. 2005.
- Leary, M.R. (2001). *Introduction to Behavioral Research Methods*; Wake Forest University; 3rd Ed., USA.
- Leong, F. T. L., & Santiago-Rivera, A. L. (1999). Climbing the Multiculturalism Summit: Challenges and Pitfalls; In P. Pedersen (Ed.), *Multiculturalism as a Fourth Force* (pp. 6174). Philadelphia: Brunner/Mazel.
- Leong, F.T.L., & Pontoretto, J.G. (2003). A Proposal for Internationalizing Counseling Psychology in the United States: Rationale, Recommendations, and Challenges; the *Counselling Psychologists*; Vol. 31 No. 4, July 2003 381-395.

- Leong, F.T.L. and Leach, M.M. (2007). Internationalizing Counselling Psychology in the United States: a SWOT analysis; *Applied Psychology an International review*. 56, 165-181.
- Leray, N., Raban, A.J., Laviolette, G. (2003). From PhD to Employment; Association Bernard Gregory, Université de Paris VII., Forum européen de l'orientation académique ; FEDORA Employment Group.
- Lewis, T., Stone, J., Shipley, W. and Madzar, S. (1998). The Transition from School to Work: An Examination of the Literature; *Youth & Society*, 29:259-293.
- MEB, (2003). *Turkiye Milli Eğitim Bakanlığı*.
- Miller, C.H. (1961). *Foundations of Guidance* New York; Harper and Bros. Ministry of education 1979, National Education Policy, Islamabad.
- Miller, G., Chen, M., Wang, B.I. & Mark, M. (1996). Counselling Chinese in Taiwan, Republic of China; In W. Evraiff (ed.), *Counselling in Pacific Rim Countries: Past, Present, future* (pp. 123–136). San Mateo, CA: Lake Press.
- Moodley, R., Gielen, Uwe P., Wu, R. (2013). *Handbook of Counselling and Psychotherapy in an International Context*; Ed. New York, NY; Routledge.
- Moracco, J., (1985). Counselling in the Middle East: Some Considerations for Mental Health Practitioners; *American Mental Health Counsellors Association Journal* 7 (2): 64–71.
- Mucchielli, L. (2006). Aux Origines de la Psychologie Universitaire en France (1870–1900): Enjeux Intellectuels, Contexte Politique, Réseaux et Stratégies d'Alliance Autour de la Revue Philosophique de Théodule Ribot; *ANNALS OF SCIENCE*, 55 ED. in (1998), 263—289, published in 2006.
- Munley, P.H., Duncan, L.E. McDonnell, K.A., & Sauer, E.M. (2004). Counselling Psychology in the United States; *the Counselling Psychology quarterly*, 17 (3). 247-271.

- Nayak, A.K. (2007). *Guidance and Counselling*; S.B. Nangia publishing corporation, New Delhi.
- Nelson-Jones R. (1999). *Introduction to Counselling Skills: Text and Activities*. GladeanaMc Mahon, Street News, Sages publications.
- Nsamenang, A. B. (1992). *Human Development in Cultural Context: A Third World perspective*. Newbury Park, CA: Sage.
- Nsamenang, A. B. (2005b). African Culture, Human Ontogenesis within. In C. Fisher & R. Lerner (Eds.), *Encyclopaedia of Applied Developmental Science* (pp. 58-61). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Oner, N., (1977). *Psychology in the Schools in International Perspective*; 2 (International School Psychology); Columbus, OH: U.S. Department of Health Education & Welfare National Institute of Education (ERIC Document Reproduction Service No. ED 147 257).
- Orlans, V. And Van Scoyoc, S. (2009). *A Short Introduction to Counselling Psychology*; SAGE publications Ltd, London.
- Orlinsky & Ronnenstad, (2005). *How Psychotherapists Develop: A Study of Therapeutic Work and Professional Growth*; Washington, DC, US: American Psychological Association.
- Ozgüven, E. (1990). *Ulkemizde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Faaliyetlerinin Dünü ve Bugünü* [The past and the present of psychological counselling activities in our country]. *Asian Journal of Counselling*, 2003, Vol. 10 No. 2, 193–214; The Hong Kong Professional Counselling Association.
- Parsons, F. (1989). *Choosing a Vocation*. Garrett Park, MD: Garrett Park Press.

Pouyaud, J. L, Cohen-Scali, V. (2014). *Current Perspectives in Career Guidance and Counseling*; Société Française de Psychologie; Elsevier Masson SAS.

Psikolojik Danismave Rehberlik Dernegi (1995). *Psikolojik Danisma ve Rehberlik Alaninda*

Çalışanlar için Etik Kurallar [The ethical standards for counsellors]. Ankara: 72 TDFO

Ltd., Sti.

Pepinsky, H. B., Pepinsky, P. N. (1954). *Counseling: Theory and Practice*. New York: Ronald Press.

Psychotherapist Act, Germany, (1999).

Rogers, C. D. (1942). *Counseling and Psychotherapy: New Concepts in Practice*. Boston: Houghton Mifflin.

Rogers, C. D. (1957). The Necessary and Sufficient Conditions of Therapeutic Personality Change; *Journal of Counselling Psychology*. 21. 95-103.

Schultz, D. P. & Schultz, S. E. (2011). *History of Modern Psychology*; Wadsworth Cengage Learning, 10th Ed.

Sharma, R. A. (2001). *Fundamentals of Guidance & Counselling*; R. Lall Book Depot, Meerut, U.P.

Sugarman, L., & Palmer, S. (2000). Challenges for Psychotherapy, Counselling and Guidance at the Millennium; *British Journal of Guidance & Counselling*, Vol. 28, No. 4.

Tan, H. (1986). *Psikolojik Yardım İlişkileri: Danışma ve Psikoterapi*; Millî Eğitim Basım evi. Psikolojik Danışma ve Rehberlik; Alkım Yayınevi.

Tan, H. (2000). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Teori ve Uygulama: Öğretmen Kitapları Dizisi*; İstanbul. 3. Baskı, NOBELYayın.

- Tan, H. (1990). Okullarımızda Psikolojik Hizmetlerin Neresindeyiz. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(1), 27–31.
- The Post newspaper (2013). New Teaching Methods Implemented in Nursery, Primary Schools, ed. 01472, October 22, 2013.
- Thorne, B. (1985). Guidance and Counselling in Further and Higher Education; *British Journal of Guidance and Counselling*, 13(1), 22–34. Triandis, H., (1994): *Culture and Social Behaviour*. New York: McGraw-Hill.
- Verne, F. (1968). *History of Elementary School Counselling: Overview and Critique*. Boston: Houghton Mifflin.
- Warschburger, P. (2013). Counselling and Psychotherapy in Germany. In R. Moodley, U. P. Gielen & R. Wu (Eds.), *Handbook of Counselling and Psychotherapy in an International Context*; (pp. 292-302), New York: Routledge.
- Watts, A. G., & Kidd, J. M. (2000). Guidance in the United Kingdom: Past, Present and Future; *British Journal of Guidance & Counselling*, Vol. 28, No. 4.
- Wishala, M. (2001). *Guidance and Counselling for Teachers' Parents and Students' Sister*. SND.
- Topic 10: History of Counselling, in the Site (www.MyCounselingLab.com) for *Counselling: A Comprehensive Profession, Seventh Edition*. 'Historical and Professional'.
- Whiteley, J. M. (1984). *Counselling Psychology: a Historical Perspective*; Character Research Press.
- Woolfe, S.P. (1996). *Integrative and Eclectic Counselling and Psychotherapy*; Sage Publications Ltd. London.

Yeşilyaprak, B. (2010). The development of the Field of Psychological Counselling and Guidance in Turkey: Recent Advances and Future Prospects; Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences; 42 (1), 193-213.

Yüksel, G. (2003). The Development of Counselor Education in Turkey: Current Status and Future Challenges; Asian Journal of Counselling, 2003, Vol. 10 No. 2, 193–214.

Zay, J. (2004). Souvenirs et Solitude, La Tour d'Aigues; Éd. De l'Aube, 2004, p. 208.

WEB SITES

www.counseling.org/20-20/index.aspx

http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/kurum.asp

<http://www.psychology4all.com/counselingtrends.htm>

<http://www.etymonline.com/index.php?term=psychology>

<http://www.cameroonpostline.com/new-teaching-methods-implemented-in-nursery-primary-schools/>

http://www.leffortcamerounais.com/2005/11/guidance_course.html

www.google.com

<http://www.tc.columbia.edu/ccp/counseling/courses.asp> Teachers college, Columbia University, USA

<http://www.ens.cm/index.php/departements/sced/departement-des-sciences-de-l-education> ENS
YAOUNDE, c.o. course program

http://fr.wikipedia.org/wiki/Orientation_scolaire_et_professionnelle France

<http://www.tc.columbia.edu/ccp/counseling/index.asp?Id=Master+of+Education&Info=Mental+Health+Licensure+and+School+Counseling+Certification> Columbia university

<https://www.prc.cm/fr/les-poles/poles-d-action-pour-l-emergence>

<http://www.spm.gov.cm/fr/documentation/textes-legislatifs-et-reglementaires/article/loi-n-005-du-16-avril-2001-portant-orientation-de-l-enseignement-superieur.html>

<http://www.spm.gov.cm/fr/documentation/textes-legislatifs-et-reglementaires/article/arrete-n-060014minesupddes-du-02-fevrier-2006-portant-creation-regime-des-etudes-et-evaluations.html>

<http://inetop.cnam.fr/>

<http://inetop.cnam.fr/les-formations-initiales/master-psychologie-de-l-orientation-et-du-conseil-/master-sciences-humaines-et-sociales-mention-psychologie-du-travail-et-de-l-orientation-voie-professionnelle-psychologie-de-pratiques-d-orientation-professionnelle-411257.kjsp?RF=1311244218884&ONGLET=2>

(Fransa).

EKLER

Ek 1 : Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, bir Türk Üniversitesi'nde dört yıl eğitim için şablon lisans dersi programları

1 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
ODAI0001	Z	ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ I	2	0	0	2	2
RVPD1024	Z	BİLGİSAYAR I	2	2	0	3	2
RVPD1004	Z	EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ	3	0	0	3	4
RVPD1003	Z	FELSEFEYE GİRİŞ	3	0	0	3	5
RVPD1006	Z	KAYNAK TARAMA VE RAPOR YAZMA	1	2	0	2	4
RVPD1001	Z	PSİKOLOJİYE GİRİŞ	3	0	0	3	5
RVPD1059	Z	TÜRKÇE I YAZILI ANLATIM	2	0	0	2	2
ODYD0001	Z	YABANCI DİL I	3	0	0	3	2

2 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
ODSK0001	S	ŞEHİR VE KÜLTÜR-İSTANBUL	2	0	0	2	2
ODAI0002	Z	ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ II	2	0	0	2	2
RVPD1025	Z	BİLGİSAYAR II	2	2	0	3	2
RVPD1043	Z	BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ	2	0	0	2	4
RVPD1008	Z	EĞİTİM FELSEFESİ	2	0	0	2	4
RVPD1022	Z	FİZYOLOJİK PSİKOLOJİ	3	0	0	3	5

RVPD1005	Z	GELİŞİM PSİKOLOJİSİ I	3	0	0	3	5
RVPD1023	Z	SOSYAL ANTROPOLOJİ	3	0	0	3	4
RVPD1060	Z	TÜRKÇE 2SÖZLÜ ANLATIM	2	0	0	2	2
ODYD0002	Z	YABANCI DİL II	3	0	0	3	2

3 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
RVPD2011	Z	BİLİM TARİHİ	3	0	0	3	3
RVPD2013	Z	GELİŞİM PSİKOLOJİSİ II	3	0	0	3	4
RVPD2010	Z	İSTATİSTİK I	3	0	0	3	5
RVPD2014	Z	OKULLARDA GÖZLEM	2	2	0	3	5
RVPD2012	Z	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	3	0	0	3	5
RVPD2054	Z	ÖZEL EĞİTİM	3	0	0	3	4
RVPD2009	Z	REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA	3	0	0	3	4

4 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
RVPD2016	Z	İNSAN İLİŞKİLERİ VE İLETİŞİM	2	2	0	3	4
RVPD2017	Z	İSTATİSTİK II	3	0	0	3	5
RVPD2019	Z	ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ	3	0	0	3	5
RVPD2020	Z	ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ	3	0	0	3	4
RVPD2018	Z	SOSYAL PSİKOLOJİ	3	0	0	3	5
RVPD2015	Z	TEST DIŞI TEKNİKLER	3	0	0	3	4
RVPD2007	Z	TÜRK EĞİTİM TARİHİ	2	0	0	2	3

5 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
RVPD3028	Z	KİŞİLİK KURAMLARI	3	0	0	3	5
RVPD3029	Z	MESLEKİ REHBERLİK VE DANIŞMANLIK	3	0	0	3	5
RVPD3026	Z	PSİKOLOJİK DANIŞMA İLKE VE TEKNİKLERİ	3	0	0	3	5
RVPD3052	Z	RESİMLERİYLE ÇOCUK	3	0	0	3	5
RVPD3062	Z	TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL DANIŞMANLIĞI	3	0	0	3	5
RVPD3027	Z	YAŞAM DÖNEMLERİ VE UYUM PROBLEMLERİ	3	0	0	3	5

6 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
RVPD3037	S	ÇOCUK PSİKOLOJİSİ UYGULAMALARI	3	0	0	3	4
RVPD3034	Z	DAVRANIŞ BOZUKLUKLARI	3	0	0	3	4
RVPD3039	S	EĞİTİM PSİKOLOJİSİ: KURAM VE UYGULAMA	3	0	0	3	4
RVPD3038	S	KARŞILAŞTIRMALI EĞİTİM	3	0	0	3	4
RVPD3032	Z	MESLEKİ REHBERLİK VE DANIŞMA UYGULAMASI	1	4	0	3	5
RVPD3035	Z	PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI	3	0	0	3	5
RVPD3033	Z	REHBERLİKTE PROGRAM GELİŞTİRME	3	0	0	3	4

7 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
------	-----	------------	---	---	---	--------	------

RVPD4040	Z	BİREYLE PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMASI	1	4	0	3	4
RVPD4045	Z	EĞİTİM YÖNETİMİ	3	0	0	3	4
RVPD4041	Z	ÖĞRENME GÜÇLÜKLERİ	3	0	0	3	4
RVPD4039	Z	PSİKOLOJİK TESTLER	2	4	0	4	4
RVPD4061	Z	PSİKOPATOLOJİ	3	0	0	3	4
RVPD4021	Z	SINIF YÖNETİMİ	2	0	0	2	4

8 Dönem

Kodu	S/Z	Dersin Adı	T	P	L	Toplam	AKTS
ODAK0001	Z	AFET KÜLTÜRÜ	2	0	0	2	2
RVPD4063	S	BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI	3	0	0	3	4
RVPD4050	S	ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ	3	0	0	3	4
RVPD4049	Z	KURUM DENEYİMİ	1	4	0	3	5
RVPD4048	Z	MESLEK ETİĞİ VE YASAL KONULAR	2	0	0	2	4
RVPD4046	Z	REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SEMİNERİ	2	2	0	3	6
RVPD4047	Z	REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMADA ALAN ÇALIŞMASI	1	4	0	3	5

Ek 2: Kamerun Teknik yüksek okulların alanları.

Ticaret Bölüm (4 dal)

B dalı : Ekonomik ve Sosyal Bilimler

G1 dalı : (Etki/Aksiyon/Eylem) ve İdari iletişim

G2 dalı : Muhasebe Yönetimi

G3 dalı : (Etki/Aksiyon/Eylem) ve Ticari İletişim

Endüstriyel Bölümünde (10 dal)

E dalı : Matematik ve Teknik

F1 dalı: Mekanik Üretim

F2 dalı : Elektronik

F3 dalı : Elektrik

F4/BA dalı : İnsaat Mühendisliği Yapı

F4/TP dalı : İnsaat Mühendisliği, Yol Yapı

MA dalı : Makina (araç) Mühendisliği

MEB dalı : Marangozluk – ince Marangozluk

CM : Metal Folyo/ MF dalı :Metalik Konstrüksiyon

İS dalı : Banyo Sıhhi Tesisat

Ek 3: Columbia Üniversitesi Öğretmen Koleji Psikolojik Danışma ve Rehberlik yer alan diğer konular

(...) (6) Çocuklar ve Gençler İçin Okul Danışmanlığı (Çocuk ve ergenlerde rehberliğinde İlkeleri ve uygulamaları incelendiğinde, çok disiplinli ve çok kültürlü bir bakış açısıyla, Okulun gelişim süreçlerini kolaylaştıran özel bir vurgu ile, aile ve toplum içerikleri); (7) Toplum Kuruluşları ve Kaynaklar Danışma (Aile ve kişisel danışmanlık Topluluk hizmetleri ve programları, sağlık ve çocuk bakımı , ruh sağlığı , kariyer danışmanlığıyaşlı için işe yerleştirme ve hizmet); (8) Psikolojik Danışma Mesleki ve Etik Sorunlar (Etik ve Mesleki Konular; istihdam olanakları ve iş ayarları (sadece yüksek Lisans için)); (9) Kültürel Psikoloji ve Eğitim Kış Yuvarlak Masa (Yıllık ulusal konferansı ; Orada , eğitim ve psikolojide üst düzey liderleri uzmanlıklarını paylaşıyorlar); (10) Psikolojik Danışmanlık Araştırma ve Bağımsız Çalışma; (11) Psikoloji ve Eğitimde Irkçılık ve Irk

Kimliği (Eğitim yarışın etkisi ve ırkçılık tartışmalarının gözden, ruh sağlığı ve diğer sosyal bilimler. Güncel teorik ve araştırma gelişmelerin tanıtılması; irksal kimlik etkisini ve rolünü araştırıyor (siyah ve beyaz) bireysel gelişim ve mesleki uygulamada); (12) Grup Danışmanlığı; (13) Danışmanlık Psikoloji Değerlendirmesi (Hem bilişsel ve kişilik işleyişi testleri dahil edilecektir, sorunlar ve güçlü hem de belirlenmesi üzerinde durularak); (14) Kariyer Danışmanlığı ve Geliştirme (kariyer geliştirme kavramları ve kariyer danışmanlığı değerlendirme yöntemleri. Bu ders aynı zamanda çeşitli sorunları vurgulamaktadır, Farklı müşteri nüfusun kariyer gelişimi ile ilgili, çağdaş sosyo-politik olayların ışığında); (15) Sakatlık ve Rehabilitasyon Psikolojik ve Kültürel yönleri (Kişilik Teorisi ve Maluliyetler. Ayarlama ve Rehabilitasyon sürecinde Kişilik ve çevresel Değişkenler); (16) Evlilik ve Aile Terapisi: Teori ve Pratik (Hem Rehberlik asıl branşı hem de klinik psikoloji asıl branşına acık bir Ders. Bireysel yetişkinler, Çocuklar, Çiftler ve Aileler ile ilgili Aile Sistemleri Yaklaşımları incelenmektedir); (17) Lisans Psikolojisi: Danışmanlık ve Psikoloji için Sorunlar; (18) Çok Kültürlü Danışmanlık ve Psikoloji (19) Irksal-Kültürel Danışmanlık Laboratuvarı (İleri deneysel beceriye dayalı didaktik ve sınırlı kayıdı olan bir ders. Bu ders, Danışmanlık ilişkilerinin gelişmesindeki irksal, sosyal ve kültürel faktörlere içgörü sağlamak için tasarlanmıştır); (20) Psikolojik Danışmanlık ve Rehabilitasyonda Saha çalışması; (21) İlkokul Danışmanlığında Denetimli Saha çalışması; (22) Ortaokul Danışmanlığında Denetimli Saha çalışması (23) Kariyer ve Kişisel Danışmanlıkta Stajı (24) Denetim ve Danışmanlık Öğretimi; (25) Çok Kültürlü yetenekler (26) Sosyal tutumlar, kimlik ve gelişim üzerinde Çok kültürlü perspektifler (lisans ve diğer lisans akademik dersler hakkında daha fazla bilgi için Öğretim Koleji, Columbia, Danışmanlık Psikolojisi sayfasına bakınız (<http://www.tc.columbia.edu/ccp/counseling/courses.asp>)).

Ek 4: Fransa'da INETOP Psikolojisi dalında lisansüstü programın tam listesini.

Master 1 / Yüksek Lisans 1. Yıl

Rehberlik, Gelişim ve Eğitim Psikolojisi

İş psikolojisi ve Değişimler planlama

Rehberlikte Araştırma Metodolojisi

Eğitim-Diploma-İş İlişkisinin Sosyal Belirleyicileri

Sorumlu Öğretmenin Mutabakatıyla Seçilecek bir Ders

TEZ

Danışmanlık, Aracılık, Mülakat ve Grup

Yazılı İletişim

Edinilen Tecrübeyi Doğrulama ve Geliştirme (P6, P8)

Rehberlik için Genel Psikoloji Elemanları

İngilizce Testi (Bulat Yüksek Lisans; 2. Yil)

Sorumlu Öğretmenin Mutabakatıyla Seçilecek bir Ders

Tez

Şirkette Staj

Rehberlik Psikolojisi

Değerlendirme Metodolojileri Bilim

Rehberli Yaklaşımları ve Profesyonel Yöntemler

Danışmanlık ve Kişisel aracılık

İşgücü Piyasası ve Eğitim-İstihdam İlişkisi

Rehberlikte Grup Teorileri ve Uygulamaları

Profesyonel Yapılar, Kurumlar ve Yöntemler

Edinilen Tecrübeyi Doğrulama ve Geliştirme (P6, P8)

Öğrencileri ve Çırakları Yönelme

Engellilik ve Rehberlik

Mesleki Yöntemler Analizi

Eğitim Hakkının Evrimi

Edinilen Teçrübeyi resmileştirmek

Ek 5: İNETOP, Fransa Çalışma ve Geçişler Psikoloji ders programının tam listesini

Master 1 Courses

Rehberlik, Gelişim ve Eğitim Psikolojisi

İş psikolojisi ve Değişimler planlama

Rehberlikte Araştırma Metodolojisi

Eğitim-Diploma-İş İlişkisinin Sosyal Belirleyicileri

Sorumlu Öğretmenin Mutabakatıyla Seçilecek bir Ders

Tez

Danışmanlık, Aracılık, Mülakat ve Grup

Yazılı İletişim

Edinilen Teçrübeyi Doğrulama ve Geliştirme (P6, P8)

Rehberlik için Genel Psikoloji Elemanları

İngilizce Testi (Bulat Yüksek Lisans; 2. Yil)

Sorumlu Öğretmenin Mutabakatıyla Seçilecek bir Ders

Tez

Şirkette Staj

İş ve Değişimler

Rehberlik-Bütünleşme-Kariyer

Aşağıdaki Derslerden Seçilecek 4 Ders :

İş ve Klinik Aktivite psikolojik analiz Tarihi

Rehberlik psikolojisinde Danışmanlık

İş psikodinamiği ve psikosomatik

Şirketler ve sıvı kuruluşlar, değişimler ve kendi kendine inşaat

Beceri, Tecrübe ve Kariyerler

Karar verme, Sosyalleşme ve Kimlik

Yayın Metodolojisi

Nitel ve Nicel verilerin İşlenmesi

İngilizce

Araştırma Tezi

Ek 6: Tam Yönelim şube Psikolojisi ders programı listesi ve İNETOP, Fransa'da Danışmanlık

Master 1

Rehberlik, Gelişim ve Eğitim Psikolojisi

İş psikolojisi ve Değişimler planlama

Rehberlikte Araştırma Metodolojisi

Eğitim-Diploma-İş İlişkisinin Sosyal Belirleyicileri

Sorumlu Öğretmenin Mutabakatıyla Seçilecek bir Ders

Tez

Danışmanlık, Aracılık, Mülakat ve Grup

Yazılı İletişim

Edinilen Tecrübeyi Doğrulama ve Geliştirme (P6, P8)

Rehberlik için Genel Psikoloji Elemanları

İngilizce Testi (Bulat Yüksek Lisans; 2. Yıl)

Sorumlu Öğretmenin Mutabakatıyla Seçilecek bir Ders

Tez

Şirkette Staj

Rehberlik Psikolojisi

İnsan Değerlendirilmesi

Rehberlik Yaklaşımları ve Profesyonel uygulamalar

Danışmanlık ve bireysel Müdahale

İşgücü piyasası ve eğitim istihdam ilişkisi

Rehberlik grubunun Teorileri ve Uygulamaları

Profesyonel Yapılar, Kurumlar ve Yöntemler

Aşağıdaki derslerden Seçilecek olan bir Ders:

Edinilen Tecrübeyi Doğrulama ve Geliştirme (P6, P8)

Öğrencileri ve Çırakları Yönelme

Engellilik ve Rehberlik

Şirkette Değerlendirme

Profesyonel Staj

Ek 7: İngiltere'de Salford Manchester Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik lisans programının tam listesini.

Birinci Yıl

Araştırma Yöntemlerine Giriş

Gelişimsel Psikoloji ve Sosyal Psikolojiye Giriş

Danışmanlık ve Psikoterapik Yaklaşımlar

Bireysel Farklılıklara Giriş

Biyolojik ve Bilişsel Psikolojiye Giriş

Terapi, Etik ve İnsan Hakları

İkinci Yıl

İleri Araştırma Yöntemleri

İleri Biyopsikoloji ve Biliş

Orta Danışmanlık Becerileri 1

Gelişimsel Psikoloji

Bireysel Farklılıklar ve Sosyal Psikoloji

Orta Danışmanlık Becerileri 2

Üçüncü Yıl

Öğrenciler Rehberlik ve Psikoloji ikisinden 2 modül seçecek.. Psikoloji içinde sunduğumuz modüller öğretime dayalı en güncel araştırma sağlar, ve bu nedenle bu modüller her yıl değişebilir.

Psikoloji Modülleri:

Ruh Sağlığı Psikolojisi

Medya Psikolojisi

Muhtaç Çocuklar Psikolojisi

Eylem Biliş

Davranış Değişikliği: Çocuklar, Aileler ve Topluluklar

Mesleki Psikoloji

Beyin ve Davranış

21. Yüzyılda Küresel Sorunlar Psikolojisi

Adli Psikoloji

Psikoloji ve Sağlık

Eğitsel Psikolojis

İşe Yerleştirme

Rehberlik Modülleri:

İfadeli Tedaviler

Matem ve Zarar

Rehberlik ve Ruh Sağlığı

Tez Modulünü da Tamamlayacaksınız:

Tez

Ek 8: Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul psikolojik danışma ve rehberlik lisans programı tam sürüm

Yarıyıl 1				Yarıyıl 2			
Ders Kodu	Ders Adı	Credit	Ects	Ders Kodu	Ders Adı	Credit	Ects
ED 101	Eğitime Giriş	3	6	ED 104	Eğitimin Sosyal Temelleri	3	5
ED 121	Birinci Sınıfların Yönelimi	2	5	ED 132	Danışmanlıkta Etik Konular	2	4
EC 101 / EC 102	İktisada Giriş I / İktisada Giriş II	3	5	PHIL 101 / PHIL 112	Felsefeye Giriş / Modern Felsefeye Giriş	3	7/5
SOC 101	Sosyolojiye Giriş	3	4	PSY 101	Psikolojiye Giriş I	3	5
MATH 105/ MATH 106	Sonlu Matematığa Giriş/ Sosyal Bilimler için Hesaba Giriş	4	6	BIO 152	Biyolojiye Giriş	3	5
AE 111 / AE 112/ ---	İleri İngilizce I/ İleri İngilizce II / Sınırsız Seçmeli	3/4	4/5	HIST 105/ HIST 106/ HUM 101/ HUM 102	Modern Dünya Yapısı I/ Modern Dünya Yapısı II/ Kültürel Karşılaşmalar I/ Kültürel Karşılaşmalar II	4	6
				Toplam Kredi : 18			
Toplam Kredi : 18/19				Yarıyıl 4			
Yarıyıl 3				Ders Kodu	Ders Adı	Kredi Ects	
ED 201	İstatistiğe Giriş	4	6	ED 206	Eğitim Felsefesi	3	5
ED 209	Yaşamboyu Gelişim	3	5	ED 208	Araştırma Yöntemleri	4	6
ED 221	Rehberlik ve Danışmanlık Temelleri	3	5	ED 270	Program Geliştirme ve Değerlendirme	4	6
PSY 241/ PSY 242	Sosyal Psikoloji / Davranışa Sosyal Etkiler	3	5	---	Tamamlayan Seçmeli	3	5
---	Sınırsız Seçmeli	3	5	---	Sınırsız Seçmeli	3	5
TK 221	Türkçe I	2	4	TK 222	Türkçe II	2	3
				Toplam Kredi : 19			
Toplam Kredi : 18				Yarıyıl 6			
Yarıyıl 5				Ders Kodu	Ders Adı	Kredi Ects	
ED 309	Uygulamalı Araştırma	3	6	ED 330	Temel Danışmanlık Becerileri I	3	6
ED 325	Kişilik Kuramları	3	5	ED 352	Eğitim Yönetimi	3	5
				ED 378	Danışmanlıkta Tanıma ve Değerlendirmeye Giriş	3	6

ED 373	Ölçme ve Değerlendirme	3	6	---	Sınırsız Seçmeli	3	5
CET 360	Instructional Technologies and Material Development	3	5	---	Uzman Seçmeli ** (Toplum Hizmetleri)	3	5/6
---	Specialized Elective * (Culture and Diversity)	3	5	HTR 312	Atatürk'un Prinsipleri ve İnkılap Tarihi	2	3
HTR 311	Atatürk'un Prinsipleri ve İnkılap Tarihi	2	3	Toplam Kredi : 17			

Total Credits : 17				Yarıyıl 8			
Yarıyıl 7				Ders Kodu	Ders Adı	Kredi Ects	
Ders Kodu	Ders Adı	Kredi	Ects	---	Tamamlayan Seçmeli	3	5
ED 401	Sınıf Yönetimi	3	6	ED 434	İleri Danışmanlık Becerileri	3	6
ED 425	Grup Dinamikleri	3	6	ED 444	Psikoeğitimsel Konsültasyon	3	6
ED 429	Uyum Bozukluklarını Anlama	3	5	ED 478	Alan Çalışması II	4	8
ED 477	Alan Çalışması I	4	8	---	Sınırsız Seçmeli	3	5
---	Sınırsız Seçmeli	3	5	Toplam Kredi : 16			

Toplam Kredi : 16

Kapsamlı Toplam Kredi : 139/140

Ek 9: Hacettepe Üniversitesi, Ankara PDR mezunu seviyesinin tam ders programı

H.U									
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK LİSANS PROGRAMI									
GÜZ					BAHAR				
DERSİN KODU VE ADI	T	P	K	AKTS	DERSİN KODU VE ADI	T	P	K	AKTS
1. YARIYIL					2. YARIYIL				

ZORUNLU DERSLER LİSTESİ					ZORUNLU DERSLER LİSTESİ				
ANT203 SOSYAL/KÜLTÜREL ANTROPOLOJİ	3	0	3	4	PDR114 FİZYOLOJİK PSİKOLOJİ	3	0	3	5
PDR101 TEMEL PSİKOLOJİ	3	0	3	3	PDR106 SOSYAL SORUNLAR	2	0	2	4
AİT203 ATA. İLK. VE İNK. TAR. I	2	0	2	2	PDR100 KAYNAK TARAMA VE RAPOR YAZMA	1	2	2	3
TKD103 TÜRK DİLİ I	2	0	2	2	PDR122 GELİŞİM PSİKOLOJİSİ	3	0	3	4
İNG127 TEMEL İNGİLİZCE I	2	2	3	3	TKD104 TÜRK DİLİ II	2	0	2	2
BEB650 TEMEL BİLGİ VE İLETİŞİM TEKN. KULLANIMI	0	2	1	2	İNG128 TEMEL İNGİLİZCE II	2	2	3	3
SOS104 SOSYOLOJİYE GİRİŞ I	3	0	3	5	EKO120 GENEL İKTİSAT	2	0	2	4
EBB147 EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ	3	0	3	4	AİT204 ATA. İLK. VE İNK. TAR II	2	0	2	2
TOPLAM ZORUNLU DERS				25	TOPLAM ZORUNLU DERS				27
SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ					SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ				
FEL110 FELSEFEYE GİRİŞ	3	0	3	5	PDR112 BİLGİSAYAR II	2	2	3	3
PDR111 BİLGİSAYAR I	2	2	3	5	EBB292 SINIF YÖNETİMİ	2	0	2	3
TOPLAM SEÇMELİ DERS				5	TOPLAM SEÇMELİ DERS				3
YARIYIL TOPLAM				30	YARIYIL TOPLAM				30
3. YARIYIL					4. YARIYIL				
ZORUNLU DERSLER LİSTESİ					ZORUNLU DERSLER LİSTESİ				
PDR201 REHBERLİK VE PSİ.DAN.	3	0	3	4	PDR246 SOSYAL PSİ.	3	0	3	5
PDR211 İNSAN İLİŞ. VE İLETİŞİM	2	2	3	5	PDR227 OKULLARDA GÖZLEM	2	2	3	6
EBB278 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	3	0	3	4	EBB206 İSTATİSTİK II	3	0	3	5
PDR224 ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ	3	0	3	3	ÇGL282 ÖZEL EĞİTİM	3	0	3	4
EBB205 İSTATİSTİK I	3	0	3	4					
TOPLAM ZORUNLU DERS				20	TOPLAM ZORUNLU DERS				20

SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ					SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ				
PDR223 GELİŞİM PSİKOLOJİSİ II	3	0	3	5	PDR234 TEST DIŞI TEKNİKLER	2	2	3	5
PDR207 İLKÖĞRETİMDE REH.	3	0	3	5	EBB268 ÖĞRETİM İLKE VE TEKNİKLERİ	3	0	3	4
PDR391 PSİKOLOJİK DAN. KONSÜLTASYON	3	0	3	5	PDR317 YAŞAM DÖNEMLERİ VE OYUM PROB.	3	0	3	5
					PDR378 BİLGİSAYAR DEST. PSİK. DAN. VE REH.	2	2	3	5
TOPLAM SEÇMELİ DERS				10	TOPLAM SEÇMELİ DERS				10
YARIYIL TOPLAM				30	YARIYIL TOPLAM				30
5. YARIYIL					6. YARIYIL				
ZORUNLU DERSLER LİSTESİ					ZORUNLU DERSLER LİSTESİ				
PDR353 PSİ. DAN. İLKE. VE TEKN.	3	0	3	5	PDR362 DAVRANIŞ BOZUKLUKLARI I	3	0	3	5
PDR347 MESLEKİ REH. VEDAN.	3	0	3	5	PDR356 GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞ.	3	0	3	5
PDR325 KİŞİLİK KURAMLARI	3	0	3	5	PDR352 PSİKOLOJİK DAN. KURAMLARI	3	0	3	4
PDR303 PSİKOLOJİK TESTLER	2	3	3	6	PDR348 MESLEKİ REH. VEDAN. UYG.	1	4	3	5
					PDR449 TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI	1	2	2	4
TOPLAM ZORUNLU DERS				21	TOPLAM ZORUNLU DERS				23
SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ					SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ				
PDR492 TRAVMA YAŞANTILAR VE PDRDE.	3	0	3	4	PDR302 UYUMSUZ ÇOCUKLARIN EĞ.	3	0	3	3
PDR301 ZİHİNSEL ÖZÜR. ÇOCU. EĞ.	3	0	3	4	PDR350 REHBERLİKTE PROGRAM GELİŞTİRME	3	0	3	4
PDR315 AİLE İLİŞK. VE EĞİTİM	3	0	3	5	PDR392 ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ	3	0	3	4
TOPLAM SEÇMELİ DERS				9	TOPLAM SEÇMELİ DERS				7

YARIYIL TOPLAM				30	YARIYIL TOPLAM				30
7. YARIYIL					8. YARIYIL				
ZORUNLU DERSLER LİSTESİ					ZORUNLU DERSLER LİSTESİ				
PDR411 PSİKOLOJİK ÖLÇME ARACI GELİŞTİRME	2	2	3	6	PDR440 MESLEK ETİĞİ VE YASAL KONULAR	2	0	2	4
PDR407 BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖN.	3	0	3	5	PDR436 REH. PSİ. DAN. SEMİNERİ	2	2	3	4
PDR438 REH. VE PSİ. DANIŞ. ALAN. ÇAL.	1	4	3	6	PDR442 KURUM DENEYİMİ	1	4	3	6
					PDR403 BİREYLE PSİ. DAN. UYGULAMASI	1	4	3	7
					PDR460 EVLİLİK VE AİLEDAN.	3	0	3	5
TOPLAM ZORUNLU DERS				17	TOPLAM ZORUNLU DERS				26
SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ					SEÇMELİ DERSLER LİSTESİ				
PDR405 ÖĞRENME GÜÇLÜKLERİ	3	0	3	5	PDR458 PSİKOLOJİK DAN. VE REH. GÜNCEL KON.	3	0	3	4
PDR473 BAĞIMLILIK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA	3	0	3	5	PDR408 REH. VE PSİ. DAN. ÇAĞ.	3	0	3	4
PDR491 KRİZ VE KRİZE MÜDAHALE	3	0	3	4					
PDR474 PDRDE. SÜPER VİZYON	3	0	3	4					
TOPLAM SEÇMELİ DERS				13	TOPLAM SEÇMELİ DERS				4
YARIYIL TOPLAM				30	YARIYIL TOPLAM				30

Ek 10: Kısa araştırma için mülakat soruları tam listesini

Serbest/açık ve birden fazla seçeneği onlan sorular

- 1- Kısaca bir okul ve yönlendirme danışmanlığı olarak günlük görevinizi açıklar mısınız?
- 2- Öğretmen ve Danışmanlara sadece: Kişisel ya da akademik zorluklar durumundaki öğrencileri desteklemek için genellikle ne yapıyorsunuz?
- 3- Hangi okul personeli öğrenenlere psikolojik destek sağlar?

- 4- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik gibi öğrencilere başka destekleyici alanının uygulanması hakkında ne düşünüyorsunuz? (Kısa bir bilgilendirme notu görüşme öncesinde katılımcılara verildi)
- 5- Bunun öğrenenlerin akademik ve sosyal yaşamını geliştireceğini düşünüyor musunuz?
Evet / Hayır
- 6- Okul Müdürlere sadece: Eğer okulunuzda Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik nihai bir uygulanması olursa, onayınızı verir misiniz?
Evet / Hayır
- 7- Size göre Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik uygulanması için, daha kolay metod hangisi?

ÖZGEÇMİŞ

MEFIRE Njoya Roukaya, 1989'da Kamerun'un güney-batısındaki Kumba'da doğdu. İlköğrenimini Bamenda'daki Army Camp İlk Okulu'nda tamamladıktan sonra Bamendankwe'deki Çift Dilli Devlet Lisesi'nde eğitim başladı; fakat Baccalaureate Alman A4 Diplomasını (Fransız eğitim sisteminin bir parçası olan lise son sınıf karnesi-diploması) bir kaç yıl sonra, 2006'da, Douala'daki Akwa-Nord Lisesi'nden aldı. 2009'da Kamerun Douala Üniversitesi'nde Fransız-İngiliz Dili Edebiyatı ve Çeviribilim Bölümü'nü bitirdi. 2011'de aynı üniversitede İngiliz Dili ve Kültürel Çalışmalar alanında Yüksek Lisansını tamamladı. 2012'de Türkiye Bursları Programı'na başvurdu ve burslu öğrenci olarak Türkiye'de okuma hakkı kazandı. İstanbul'a geldi ve İstanbul Üniversitesi Süleymaniye Dil Merkezi'nde bir kaç ay boyunca Türkçe eğitimi aldı. 2013'de, İstanbul Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nde, Eğitim Psikoloji alanında ve şu anda savunma aşamasında bulunan Yüksek Lisans Programı'na başladı.

MEFIRE Njoya Roukaya 2015'te İstanbul Bahçelievler Rehberlik ve Araştırma Merkezi ve aynı zamanda Leons İlk Okulu'nda Psikolojik Danışman ve Rehberlik görevlisi olarak staj yapmıştır. 2014 itibariyle Türk-Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) Afrika Enstitüsü'nde Afrika kıtasına ilişkin konularda stajyer araştırmacı olarak çalışmakta olan MEFIRE Njoya Roukaya, başta Kamerun olmak üzere Türkiye ve Avrupa'da pek çok konferans, seminer ve atölye çalışmasına katılmıştır.

Doç. Dr. İlkay Demir ile *Türkiye'de Yaşayan Genç Siyahi Afrikalı Öğrencilerin Kişilerarası Günlük Tecrübeleri* başlıklı makalenin ortak-yazarlığını yapan MEFIRE Njoya Roukaya, söz konusu makalenin de referansları arasında yer alan *Kamerun'da Danışmanlık ve Oryantasyon: Etki ve Evrim* başlıklı ve yayınlanma aşamasındaki diğer bir makalenin de yazarıdır.

MEFIRE Njoya Roukaya henüz evli değildir ve çocuğu yoktur.